

Bilder av länets utveckling 2012

Kronobergs län

REGIONFÖRBUNDET
SÖDRA SMÅLAND

Innehåll

Förord	3
Inledning	4
Demografi och befolkning i södra Småland	5
Demografi och befolkning i södra Småland	8
Flytttningsrelationer	13
Flyttningar inom länet	17
Invandring och utvandring	19
Naturlig folkökning	23
Ålderstrukturer och försörjningskvot	25
Framtiden	31
Slutsats och analys	33
OECD:s rekommendationer angående länets demografiska utveckling	33
Utbildning	34
Utbildningen i Södra Småland	36
Grundskole- och gymnasial nivå	36
Eftergymnasial nivå	39
Slutsats och analys	44
OECD om utbildning	44
Arbetsmarknad och näringsliv	46
Arbetsmarknaden och näringslivet i södra Småland	48
Branschstruktur	48
Entreprenörskap	56
Sysselsättning och varsel	59
Pendling	63
OECD om regionens näringsliv	67
Regional ekonomi	68
Den regionala ekonomin i södra Småland	69
Export	72
Lönesummor och disponibel inkomst	74
Slutsats och analys	77
Grufman & Reije om regional ekonomi	77
OECD om regional ekonomi	77
Kultur	78
Kulturen i södra Småland	80
Slutsats och analys	83
OECD om kultur	83
Tillgänglighet till samhällsservice	84
Tillgängligheten till samhällsservice i södra Småland	85

Slutsats och analys	87
OECD om tillgänglighet	87
Hälsa och ohälsa	88
Ohälsa och hälsa i södra Småland	89
Övriga hälsoindikatorer	91
Slutsats och analys	92
Statens folkhälsoinstituts rekommendationer om hälsa och ohälsa:	92
Energi och miljö	93
Energi och miljö i södra Småland	95
Energi och elförbrukning	97
Slutsats och analys	99
OECD om klimat och energi	99
Turism	100
Turismen i södra Småland	102
Boendenätter	102
Slutsats och analys	104
OECD om turism	104

Förord

Det finns flera olika bilder av Kronobergs län: det företagsamma länet, skogslänet, industrilänet, glaslänet, IT-länet och så vidare. Vad som är säkert är att bilden är föränderlig.

De senaste årens konjunktursvängningar har i hög grad påverkat Kronobergs län. Innan den ekonomiska krisen 2009 hade länet en arbetslöshetsnivå relativt långt under övriga riket, men nu några år efter krisen och i samband med en ny lågkonjunktur är läget annorlunda. Idag har länet en högre arbetslöshetsnivå än riket. Vad beror en sådan utveckling på?

I den OECD-rapport som genomfördes under 2011 konstateras att Småland och Blekinge har haft en god konkurrenskraft i jämförelse med andra regioner med en stor tillverkningssektor. Men berömmet följdes med ett varningens finger:

För att förbli konkurrenskraftiga gentemot utvecklingsländerna inom låg- och medellåg teknologisk tillverkning behöver regionen ändra fokus mot mer avancerad teknologisk och kunskapsintensiv tillverkning. Risken ökar för att enkel underleverantörsindustri kommer att internationaliseras, vilket kan få allvarliga följder för lokala företag i Småland–Blekinge.

Åren efter krisen 2009 skedde en återhämtning i länet men under 2012 har varselfrekvensen återigen varit hög – OECD:s varning har därmed kommit att aktualiseras då statistiken pekar på att det främst är länets tillverkningssektor som drabbats hårt av lågkonjunkturerna. För ett industriberoende län som Kronoberg blir därför effekterna påtagliga i jämförelse med många andra län. Men den branschmässiga utvecklingen hänger samman med demografi, utbildning samt andra omvärldsfaktorer. Därför är det nödvändigt med ett helhetsperspektiv för att förstå dagens bild av Kronobergs läns förutsättningar för tillväxt. I rapporten presenteras därför även de stora utvecklingsdrag som återfinns på nationell nivå, då dessa inramar vårt läns utveckling.

Det finns en fara med att statistik endast blir ”diagramstapling”. Förhoppningen med rapporten är att det framkommer att OECD:s identifierade utmaningar tillsammans med de övergripande utvecklingstendenserna på nationell nivå avspeglas på länsnivå och att de olika områdena hänger samman med varandra. Helheten blir därmed en komplex och mångfacetterad bild av länets utveckling och utmaningar.

Peter Hogla

Regiondirektör, Regionförbundet södra Småland

Inledning

Denna rapport är en fördjupning av södra Smålands utveckling under de senaste åren. Syftet med rapporten är att sätta utvecklingen i länet i relation till de övergripande utvecklingstrender som sker på nationell och se hur dessa avspeglas i Kronobergs län. Ett annat syfte har varit att konkretisera en del av de rekommendationer som OECD presenterade i samband med den OECD-studie som genomfördes i länet under 2010-2011. Därmed är rapporten en komplettering till OECD-studien som främst fokuserade på Småland och öarna. Slutsatserna som framkom i OECD-rapporten har utgjort utgångspunkter för denna rapports urval av data och fokusområden.

Varje ämneskapitel inleds med en summering över vilka övergripande tendenser som har präglat ämnesområdet på nationell- och ibland global nivå. Sedan följer en redogörelse över hur länet har utvecklats inom delar av området under de senaste åren. Kapitlen avslutas sedan – när så varit relevant – med de rekommendationer som avgavs i OECD-studien och som är relaterade till det aktuella ämnesområdet.

För att sätta länets utveckling i perspektiv har länen: Blekinge, Jönköping, Kalmar, Värmland, Västmanland och Dalarna i vissa delar av rapporten använts som jämförelsegrupp med hänvisning till att länen – i varierande utsträckning beroende på ämnesområde – har förhållandevis likartade förutsättningar och strukturer. I andra fall har riksgenomsnittet utgjort en referenspunkt, eller så har utvecklingen relaterats till tidsserier. På kommunnivå har länets kommuner främst jämförts med varandra och länsgenomsnittet.

Demografi och befolkning i södra Småland

År 2018 så når enligt SCB:s prognoser Sverige 10 miljoner invånare. Ökningen beräknas bero på invandring och att fler barn kommer att födas. Folkökningen förväntas att koncentreras till de tre storstadsregionerna som under flera år har stått för stora delar av landets befolkningstillväxt¹. Under 2011 så skedde 84,8 % av landets folkökning i de tre storstadsregionerna, varav resterande län stod för 15,2 % av ökningen. Åtta av länen hade under 2011 en negativ befolkningsutveckling. Sex av åtta län ur denna grupp tillhör landets norra delar, och de resterande två var Kalmar och Blekinge län. Ur ett längre perspektiv är det samma åtta län som sedan 1968 haft den svagaste befolkningsutvecklingen i jämförelse med samtliga län i riket.

Urbaniseringen är idag global. Sedan 2008 så lever mer än hälften av jordens befolkning i städer² och idag bor en majoritet av Sveriges invånare i något av storstadslänen. I Sverige så bor 85 % av befolkningen i tätort³ och Sverige är enligt Eurostat det land i Europa där urbaniseringen sker i snabbast takt⁴. Tillväxten av urbana områden och en ökad resurskoncentration till städerna innebär ofta en avfolkad glesbygd som ett parallellt fenomen⁵ vilket avspeglar sig i att många av Sveriges mindre kommuner under lång tid haft ett minskande befolkningsantal.

De tio kommuner med den negativaste befolkningsutvecklingen år 1990-2011

Kommun	i %	i antal
Åsele	-36,81%	-1107
Laxå	-35,57%	-2000
Pajala	-34,35%	-2154
Överkalix	-33,67%	-1195
Ljusnarsberg	-33,22%	-1618
Strömsund	-32,22%	-3922
Jokkmokk	-31,39%	-1607
Hagfors	-31,26%	-3839
Dorotea	-31,10%	-890
Kramfors	-31,02%	-5813

Tingsryd	-18,57%	-2272

Källa: SCB

Sedan 1990 har över hälften av landets kommuner haft en negativ befolkningsutveckling. 2011 så hade 49 % av Sveriges kommuner en negativ befolkningsutveckling och 83,8 % av dessa hade under 20 000 invånare. I skriften *Mot strömmen* utgiven av SKL konstateras att den demografiska utvecklingen sedan 1990-talet präglats av regionala obalanser i takt med att städerna utövar en allt starkare dragningskraft på ungdomar, men i skriften konstateras också att det finns exempel på mindre kommuner som utifrån deras förutsättningar lyckats dämpa effekterna⁶.

¹ SCB. 10 miljoner i Sverige 2018. URL: http://www.scb.se/Pages/Article_341158.aspx

² SIDA. Visste du detta om urbanisering? URL: <http://www.sida.se/Svenska/Bistand--utveckling/Globala-utmaningar/Visste-du-detta-om-urbanisering/>

³ SCB. Fortsatt stor ökning av befolkning i tätorter. URL: http://www.scb.se/Pages/PressRelease_317009.aspx

⁴ Boverket. Trender med påverkan på samhällsplaneringen. URL: http://www.boverket.se/Global/Planera/Dokument/Vision-2025/Infrastruktur_och_bebyggelse_Trивector.pdf

⁵ Olsson, K., Vilhelmson, B. 1997. *Geografiska begrepp och termer*. 1. uppl. Stockholm: Natur och Kultur. URL: <http://www.urbanutveckling.se/ordlista/stu/urbanisering>

⁶ SKL. *Mot strömmen – En studie om inflyttare till mindre kommuner*. URL: <http://www.arenafortillvaxt.com/files/publikationer/pdf/MotStrommen1.pdf>

De tio kommuner med den positivaste befolkningsutvecklingen år 1990-2011

Kommun	Antal personer	i %
Tyresö	9355	21,6%
Umeå	25207	21,6%
Lomma	4797	21,8%
Staffanstorps	4869	21,8%
Stockholm	189872	22,0%
Sollentuna	14514	22,0%
Malmö	68948	22,8%
Håbo	4506	22,9%
Sigtuna	9844	23,8%
Härryda	8313	23,9%

Växjö	14163	16,9%

Källa: SCB

Den kommungrupp som har den tydligaste befolkningstillväxten är förortskommuner till storstäderna. Under de senaste 40 åren har befolkningen i denna kommungrupp ökat med drygt 70 %⁷. Utvecklingen kan förstås utifrån studier som undersökt växande orter. De påvisar att centrala förklaringsfaktorer för de växande orterna är bra infrastruktur, god offentlig service, närhet till arbetsmarknader, attraktivt boende (gärna nära vatten) samt starka sociala strukturer. Studier som undersökt varför människor bosätter sig i mindre kommuner menar att en bra arbetsmarknad, god boendemiljö samt geografisk närhet och bra kommunikationer till en större kommun är väsentliga. För ungdomar är det viktigt med en bra arbetsmarknad och möjlighet till att studera på eftergymnasial nivå. För barnfamiljer och äldre är boendemiljön av större vikt⁸.

Att arbetsmarknaden är väsentlig för val av boendeort får stora demografiska konsekvenser. Den alltmer tjänstebaserade och specialiserade ekonomin koncentreras i stor utsträckning till storstäderna⁹, samtidigt som den för mindre kommuner så viktiga tillverkningssektorn minskar i omfattning. Detta avspeglar sig i befolkningens flyttmönster och är särskilt framträdande hos ungdomar¹⁰.

Sedan 1980 går flyttströmmarna från mindre tätorter via större städer och universitetsstäder till storstadsområdena Stockholm, Göteborg och Malmö. I åldrarna 19 till 23 flyttar många ungdomar till en universitets- eller högskoleort för att studera. I åldrarna 24 till 28 går flyttströmmen från universitets- eller högskoleorten till storstäderna och i åldrarna strax över 30 flyttar många barnfamiljer ut från storstäderna igen men nu till förortskommunerna. Åldersgruppen 20-29 åringar är mest rörliga och flyttar mest- och längst. Men de flesta bor kvar, eller återvänder till hemlandet. 2010 så bodde tre av fyra i sitt födelselän¹¹.

Dagens flyttmönster och den stundande generationsväxlingen innebär att många av landets mindre kommuner får en allt äldre befolkning samtidigt som kostnaderna måste anpassas till en krympande befolkning. I framtiden medför detta stora utmaningar för kommunernas välfärdsåtaganden¹². Utöver

⁷ SCB. *Unga bor i storstan – äldre i glesbygd*. URL: http://www.scb.se/Pages/Article_____332814.aspx

⁸ Tillväxtanalys. *Orter med befolkningsökning*. URL:

http://www.tillvaxtanalys.se/download/18.56ef093c139bf3ef89029c2/1349864046802/Rapport_2011_11.pdf

⁹ Boverket. *Internationella trender som påverkar samhällsplanering och samhällsutveckling i Sverige fram till 2050*. URL:

http://www.boverket.se/Global/Planera/Dokument/Vision-2025/Omv%C3%A4rldsanalys_Sweco_Eurofutures.pdf

¹⁰ Transportgruppen. *Vägen till konkurrenskraftiga städer*. URL:

http://www.transportgruppen.se/Documents/Publik_TG/N%C3%A4ringspolitiken_Transporterna/Naringspolitik/Fakta%20och%20rapporter/V%C3%A4gen%20till%20konkurrenskraftiga%20st%C3%A4der.pdf

¹¹ SCB. *Inrikes omflyttning*. URL: http://www.scb.se/Statistik/BE/BE0101/2010A01L/Inrikes_omflyttning.pdf

¹² SOU 2006:102, *Generationsväxlingens problem och möjligheter*. URL:

<http://www.regeringen.se/content/1/c6/07/36/89/50048b8c.pdf>

den skiftande ålderstrukturen, som i framtiden innebär ökande vårdkostnader, är förväntningarna på vad välfärdsstaten ska tillhandahålla större idag än förr¹³.

Riksnivån på försörjningskvoten är idag drygt 70 personer – unga och äldre – per 100 i yrkesaktiv ålder. Denna nivå antas öka till en nivå på över 90 personer per 100 i yrkesaktiv ålder år 2060 vilket innebär att 100 personer skulle behöva försörja 90 unga och gamla. Försörjningskvoten som härrör från unga antas enligt SCB vara konstant under prognosperioden. Det är försörjningskvoten som härrör från de äldre som ökar och någon gång kring 2035 ”kostar” de äldre mer än de yngre¹⁴.

För att befolkningen ska kunna öka av sig själv, utan hjälp av invandring, behöver varje kvinna föda i genomsnitt minst 2,1 barn under sitt liv. Sådana nivåer nåddes under babyboomen som skedde under tidigt 90-tal. Fruktsamheten sjönk sedan under flera år för att från 1998 återigen öka fram till 2011 då en marginell minskning skedde och den summerade fruktsamhetsnivån i riket låg då på 1,9 barn per kvinna¹⁵.

¹³ Ansvarskommittén. *Färre kommuner? Om små kommuners problem och utmaningar*. URL: http://www.sou.gov.se/pdf/Blandat/pdf_avslut_uttr/F%C3%A4rre%20kommuner.pdf

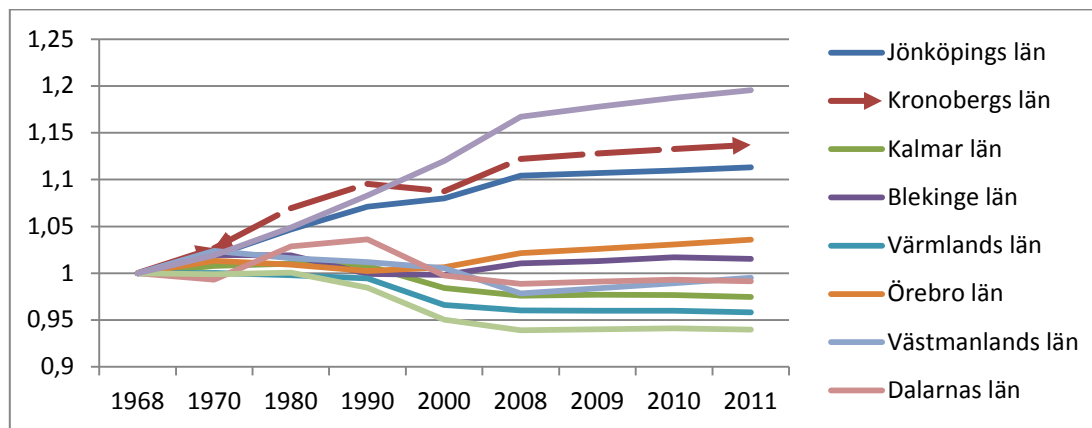
¹⁴ SCB. Försörjningskvot 1960-2011 och prognos 2012-2060. URL: http://www.scb.se/Pages/TableAndChart_273432.aspx

¹⁵ SCB: Minskat barnafödande under 2011. URL: http://www.scb.se/Pages/PressRelease_331064.aspx

Demografi och befolkning i södra Småland

Länets befolkning växer. Sedan 1968 har Kronobergs läns befolkning ökat med 13,7 % vilket innebär totalt 22232 personer och en genomsnittlig årlig ökning på 512 personer. Under samma tidsperiod har rikets befolkning ökat med 19,6 %. Kronoberg är idag till befolkningen rikets fjärde minsta län sett till befolkningsmängd, endast Gotland, Blekinge samt Jämtland hade 2011 färre invånare.

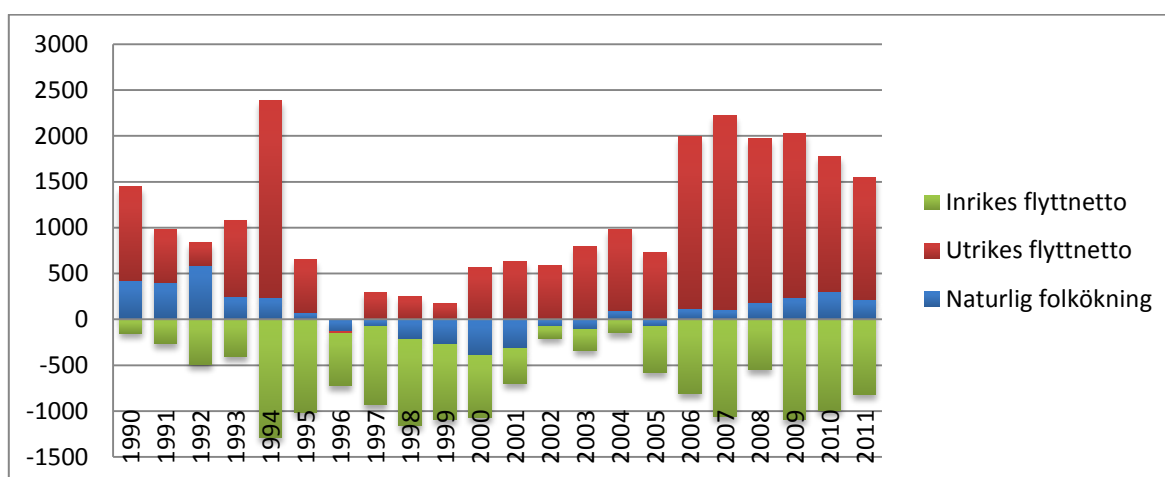
Index: Befolkningsutvecklingen 1968-2011, länen

Källa: SCB

Sedan 2002 har den positiva befolkningsutvecklingen för länet varit ihållande och vid utgången av 2011 bodde 184654 personer i Kronoberg och länets befolkning ökade år 2011 med 728 personer jämfört med år 2010. Det bor 1774 fler män än kvinnor i länet och differensen mellan kvinnor och män har ökat under de senaste åren. I relation till övriga län som ingår i rapportens jämförelsegrupp har Kronoberg haft en stark befolkningsutveckling sedan 1968. Flera av länen hade under 1990-talet en negativ befolkningsutveckling som en följd av de strukturförändringar som följde med nittiotalskrisen. Vid denna tid kom allt fler ungdomar att flytta in till- det regionala stadscentrat eller storstadsregionerna¹⁶¹⁷. Även Kronobergs län hade en nedgång under nittio-talet men har sedan år 2000 haft en positiv befolkningsutveckling.

Folkökningens faktorer 1990-2011, Kronobergs län

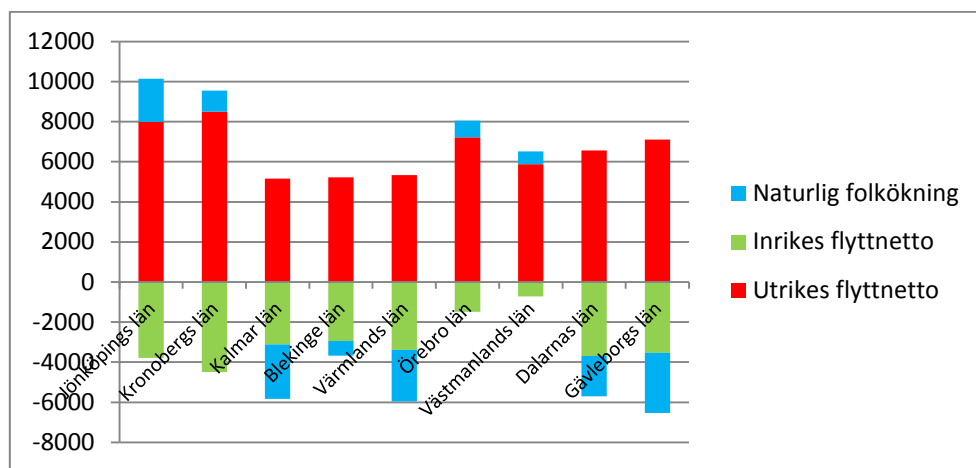
Källa: SCB

¹⁶SCB. Ungdomar stannar i stora städer. URL: http://www.scb.se/Grupp/valfard/_dokument/A05ST0003_01.pdf

¹⁷ Jordbruksverket. Arbete och liv på - Landsbygdens förutsättningar i kunskapsekonomin. URL: http://www.jordbruksverket.se/download/18.6160f287138226df0f180002463/Rapport+12_19+Arbete+och+liv+p%C3%A5+landsbygden.pdf

Både ur ett kort och mer långsiktigt perspektiv kan länets befolkningsökning förklaras med invandring och en naturlig folkökning. Däremot har länet sedan lång tid tillbaka ett negativt inrikes flyttnetto. 1994 nådde det inrikes flyttnettot sin lägsta nivå för tidsperioden 1990-2011, då 1283 fler människor flyttade till ett annat län än vad som flyttade in till länet. Utvecklingen kom dock att vända något under tidsperioden 2001-2004, för att sedan åter ta fart. Under de senaste två åren har den negativa trenden minskat något jämfört med 2009. Universitetet har utgjort en viktig faktor för att få ungdomar att stanna kvar i länet, men även för att locka ungdomar från andra län. Av de högstskolenybörjare som påbörjade en utbildning på Linnéuniversitetet höstterminen 2011 så kom 14 % av dem från Kronobergs län, resterande kom från övriga riket och främst från Kalmar-, Skåne-, Västra Götalands- samt Stockholms län¹⁸.

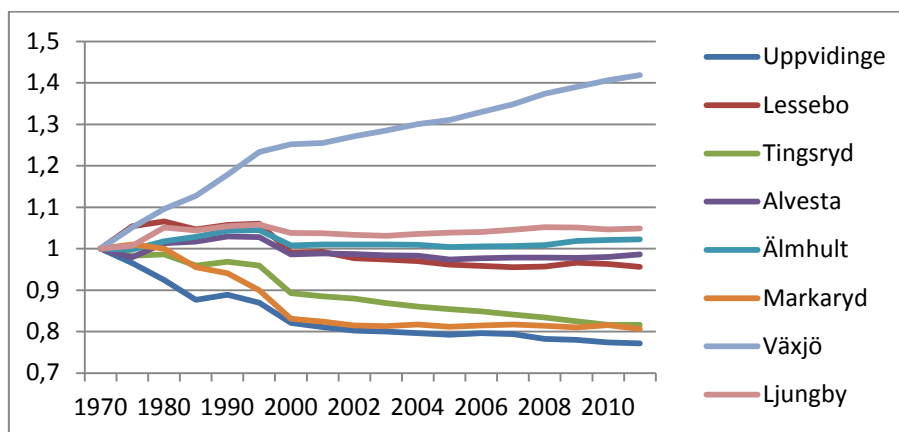
Folkökningens faktorer 2007-2011, länen

Källa: SCB

Under de senaste fem åren har sju av nio län i jämförelsegruppen haft en positiv befolkningsutveckling, endast Kalmar och Dalarna har haft en negativ utveckling. Gemensamt för samtliga län är att utan ett positivt utrikes flyttnetto skulle de ha haft en negativ befolkningsutveckling under tidsperioden. Kronoberg är det län i jämförelsegruppen som i reella tal har haft det högsta negativa inrikes flyttnettot under de senaste fem åren.

Index: Befolkningsutvecklingen 1970-2011, kommunerna

Källa: SCB

¹⁸ Högstskoleverket. *Regional rekrytering*. URL: <http://www.hsv.se/statistik/statistikomhogskolan/regionalrekrytering/hogskolansnyborjare.4.6df71dcd1157e43051580002835.html?struts.portlet.action=/nudev/resultat&>

Vid nedbrytning av länets befolkningsciffror på delregional nivå så framkommer att flera av länets mindre kommuner har haft en negativ befolkningsutveckling sedan 1968. Länets demografiska utveckling följer därmed den övergripande demografiska förändring som har skett på nationell nivå. Ur ett längre perspektiv så har Tingsryd och Uppvidinge kommun haft den mest omfattande befolkningsminskningen följt av Markaryds kommun. Det går att göra en grovindeling av länets åtta kommuner utifrån ovan index. Växjö kommun har växt exceptionellt – 41 % – under den redovisade tidsperioden. Fyra av kommunerna har haft en mindre- ökning eller minskning om 5 % och tre av kommunerna har haft en kraftig befolkningsminskning runt 20 %.

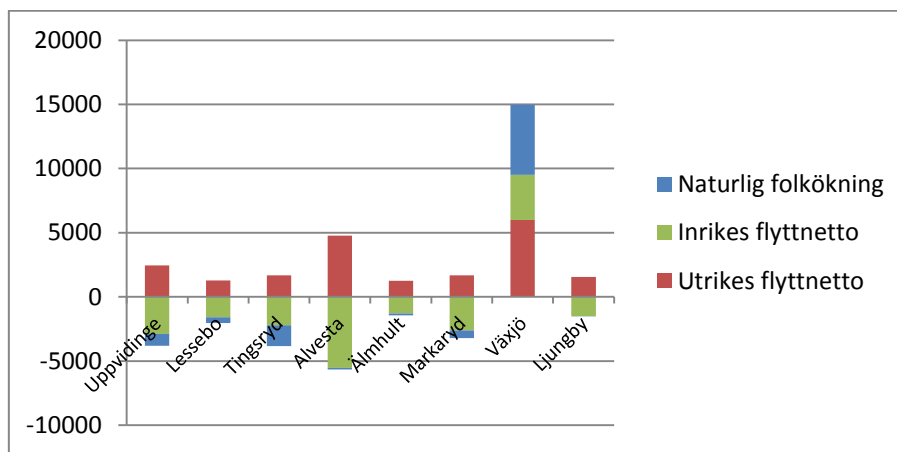
Befolkningsutveckling 2008-2011, kommunerna och länet

Kommun	2008	2009	2010	2011	Totalt	Befolkning 2011
Uppvidinge	-137	-27	-76	-28	-268	9216
Lessebo	15	80	-26	-62	7	8077
Tingsryd	-98	-144	-127	4	-365	12235
Alvesta	-1	-18	45	115	141	18917
Älmhult	33	159	33	26	251	15629
Markaryd	-41	-41	60	-106	-128	9513
Växjö	1512	949	982	705	4148	83710
Ljungby	154	-20	-113	60	81	27357
Kronoberg	1437	938	778	714	3867	184654

Källa: SCB

Under de senaste åren har en majoritet av länets kommuner haft en positiv befolkningsutveckling. De kommuner som historiskt sett har tappat runt 20 % av befolkningen sedan 1970 har dock haft en fortsatt negativ befolkningsutveckling sedan 2008. Länets befolkningsutveckling har under de senaste fyra åren minskat något sedan 2008. Främst berodde den höga befolkningsökningen 2008 på att Växjö kommun hade sin största befolkningstillväxt då sedan 1968.

Folkökningens komponenter 1990-2011, kommunerna

Källa: SCB

Under 1990-talet hade flera av länets kommuner en negativ befolkningsutveckling vilket även fick genomslag på regional nivå. Utan ett positivt utrikes flyttnetto hade länet haft en betydligt mer negativ befolkningsutveckling. Endast Växjö kommun har under den redovisade tidsperioden haft ett positivt inrikes flyttnetto.

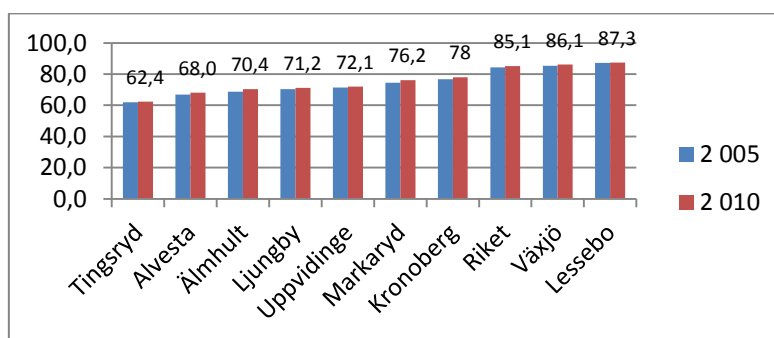
Andelar av länsbefolkningen 1971-2011, kommunerna

Kommuner	1971	1981	1991	2001	2011	Förändring av andelen av Kronobergs befolkning i %
Uppvidinge	7,06%	6,25%	5,92%	5,49%	4,99%	-29,33%
Lessebo	5,08%	5,19%	5,04%	4,75%	4,37%	-13,84%
Tingsryd	8,84%	8,48%	8,15%	7,51%	6,63%	-25,09%
Alvesta	11,27%	11,39%	11,11%	10,74%	10,24%	-9,10%
Älmhult	9,14%	8,96%	8,99%	8,74%	8,46%	-7,40%
Markaryd	7,06%	6,67%	6,12%	5,50%	5,15%	-27,01%
Växjö	35,95%	37,36%	39,23%	41,95%	45,33%	26,10%
Ljungby	15,60%	15,69%	15,45%	15,32%	14,82%	-5,02%

Källa: SCB

En koncentration av länets befolkning har skett till regionens centra och Växjö kommuns befolkning utgör en allt större andel av länets befolkningsantal. 45,3 % av länets invånare bodde i Växjö kommun 2011, vilket innebär att Växjö kommuns andel av länets befolkning har ökat med 26 % sedan 1971 samtidigt som övriga kommuners andelar har minskat.

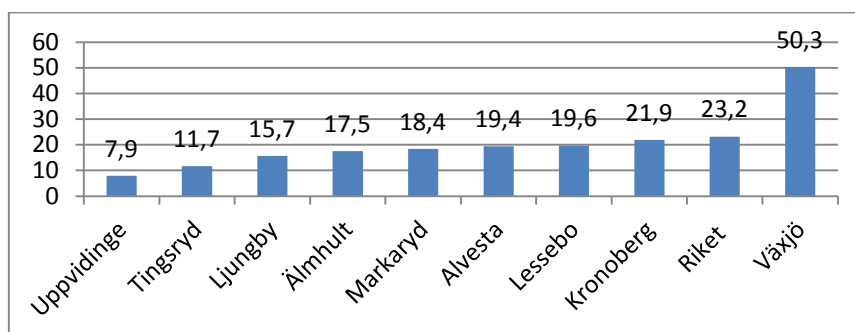
Tätortsgrad 2005-2010, kommunerna, riket och länet

Källa: SCB

Allt fler i länet bor i tätort¹⁹ vilket avspeglar sig i ovan diagram som visar att andelen av länets invånare som bor i tätort har ökat i samtliga kommuner under tidsperioden 2005-2010. Flest invånare boende i tätort hade Växjö och Lessebo kommun vars andelar var större än riksgenomsnittet.

Invånare per kvadratkilometer 2011, kommunerna, riket och länet

Källa: SCB

Kronobergs län är till stora delar glesbefolkat. Den negativa befolkningsutvecklingen i flera av länets kommuner har inneburit att samtidigt som allt fler lever i tätort så blir antalet invånare per

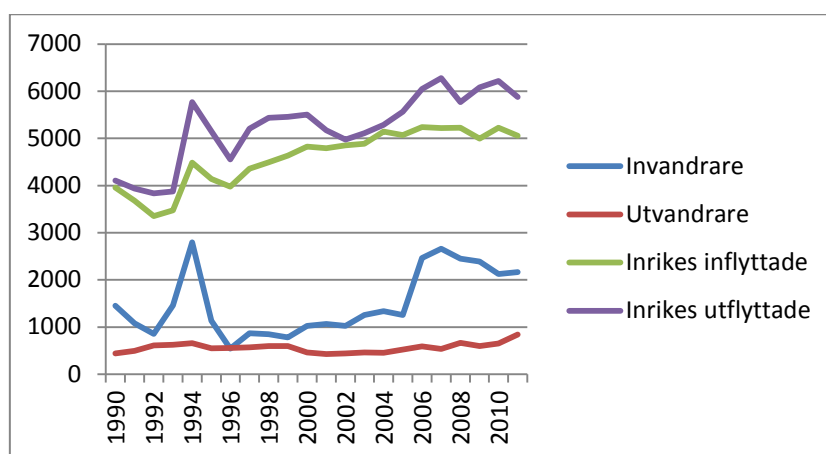
¹⁹ Tätort definieras av SCB som: orter med över 200 invånare och att avståndet mellan husen normalt inte är mer än 200 meter.

kvadratkilometer allt färre. Sedan 1991 har antalet invånare per kvadratkilometer minskat i alla kommuner förutom i Ljungby och Växjö kommun. I Ljungby kommun är antalet detsamma 2011 som under 1991, men i Växjö kommun har antalet invånare per kvadratkilometer ökat med 8,4 personer under samma tid.

Flyttningsrelationer

En regions konkurrensförmåga och framtidspotential bedöms allt mer utefter dess förmåga att attrahera inflyttare eller redan boende att stanna kvar. De senaste decenniernas utveckling har inneburit att kommuner och regioner inte längre endast betraktas som välfärdsstatens förlängda utförararmar, utan även som fristående varumärken som konkurrerar om invånare. Denna utveckling har inneburit en explosion av olika platsmarknadsföringsstrategier som idag är en naturlig del av många kommuners och regioners verksamheter²⁰. Målet är att framhäva kommunens eller regionens unicitet, i hopp om att attrahera den alltmer lätttrörliga befolkningen. Under 2011 så flyttade svensken i genomsnitt elva gånger och under de senaste decennierna har antalet flyttar som genomsnittssvensken gör ökat²¹.

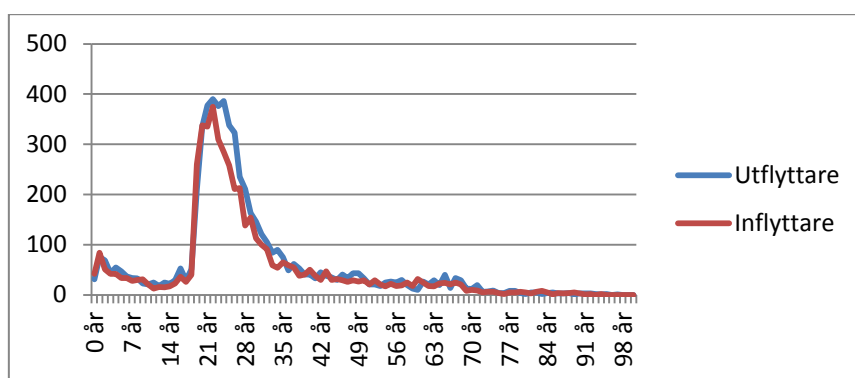
Flyttningar 1990-2011, Kronobergs län

Källa: SCB

Under 2011 hade Kronobergs län ett positivt flyttningsnetto²² som helhet, men ett negativt inrikes flyttningsnetto. Totalt hade Kronoberg 2011 ett positivt flyttöverskott på 504 personer. Överskottet berodde på att fler invandrade än utvandrade, totalt invandrade 1322 fler personer än vad som utvandrade, vilket kompenserade det negativa inrikes flyttningsnettot som var – 811 personer.

Inrikes flyttströmmar efter ålder 2011, Kronobergs län

Källa: SCB och MONA

Under 2011 flyttade totalt 5058 personer till länet och 5876 personer valde att flytta från länet. Något fler kvinnor än män valde under 2011 att flytta från länet. Totalt flyttade 80 fler kvinnor än män, samtidigt som den könsmässiga fördelningen mellan inflyttarna till länet i princip var jämn. Av de

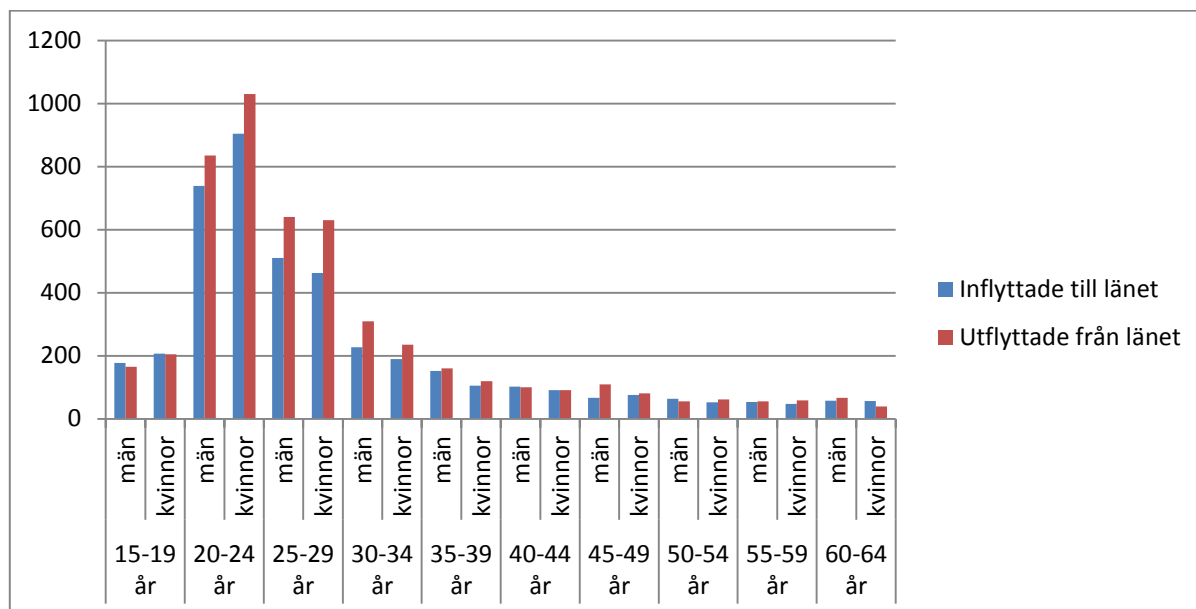
²⁰ Dannestam, Tove. *Stadspolitik i Malmö – Politikens meningsskapande och materialitet*. URL: http://www.svet.lu.se/fulltext/Tove_Dannestam.pdf

²¹ SCB. *Svensken flyttar i snitt elva gånger*. URL: http://www.scb.se/Pages/Article_340535.aspx

²² Inflyttade från övriga län - Utflyttade till övriga län + Invandrade - Utvandrade = Flyttöverskott

som flyttade ut ur länet utgjorde åldersgruppen 18-30 år drygt 60 % av utflyttargruppen; totalt 3 541 personer. En lika stor andel av inflyttarna utgjordes av personer mellan 18-30 år och i faktiska tal innebar det 3030 personer. Länet hade således ett negativt inrikes flyttnetto på -531 personer när det gällde ungdomar.

Inrikes in- och utflyttningar efter kön 2011, Kronobergs län

Källa: SCB

Historiskt sett flyttar det fler kvinnor än män från länet. De senaste åren har dock flyttgapet mellan könen minskat och under 2007, 2008 samt 2010 flyttade det fler män än kvinnor från länet. Men fortfarande så är kvinnorna i åldern 20-24 år mer flyttbenägna än männen i samma åldersgrupp. Under tidsperioden 1997-2011 så stod kvinnorna för 57 % av de flyttningar som gick utanför länet och genomfördes av personer i åldern 20-24 år. Skillnaderna i flyttningsbenägenheten planar sedan ut och i åldersgruppen 25-29 år är det något fler män än kvinnor som flyttar från länet. Samma förhållanden gäller vid beaktning av inflyttningen till länet, men även här har glappet mellan könen minskat under senare år och under 2011 var det endast marginellt fler kvinnor än män som flyttade in till länet.

De tio populäraste utflyttningslänen 2011

Utflyttningslän	Antal samtliga	i % av flyttarna
Skåne	1413	24,05%
Västra Götaland	908	15,45%
Stockholm	703	11,96%
Jönköping	581	9,89%
Kalmar	581	9,89%
Blekinge	398	6,77%
Halland	306	5,21%
Östergötland	276	4,70%
Uppsala	104	1,77%
Södermanland	85	1,45%

Källa: SCB och MONA

Ungefär hälften av utflyttarna från Kronobergs län valde att bosätta sig i något av de tre storstadslänen, även här återspeglas en nationell trend då dessa tre län stod för en stor del av Sveriges totala befolkningsökning under 2011. 36,5 % av ungdomarna som flyttade från länet var födda i

Kronoberg. På ortsnivå så var de populäraste – i rangordning – utflyttningsstäderna; Stockholm, Göteborg samt Malmö.

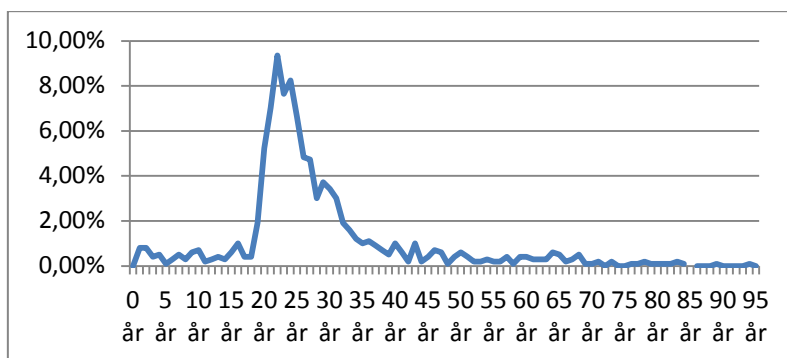
Inflyttarnas tidigare hemhörighet 2011

Tidigare boendelän	Antal personer	Andelar av inflyttarna
Skåne	1219	24,10%
Västra Götaland	636	12,57%
Kalmar	569	11,25%
Jönköping	564	11,15%
Stockholm	436	8,62%
Blekinge	382	7,55%
Halland	304	6,01%
Östergötland	237	4,69%
Uppsala	96	1,90%
Västernorrland	84	1,66%

Källa: SCB och MONA

Den inrikes inflyttningen till Kronoberg kommer primärt från storstadsregionerna och grannlänerna. Totalt flyttade 5058 personer in till länet. 60 % av inflyttarna – 3030 personer – tillhörde åldersgruppen 18-30 år. På tätortsnivå så kom flest av inflyttarna från Göteborg och Stockholm tätort, följt av Malmö tätort. Dock kom den största andelen från Skåne län vid beaktning av länsnivån. 19,7 % av inflyttarna hade Kronoberg som födelselän.

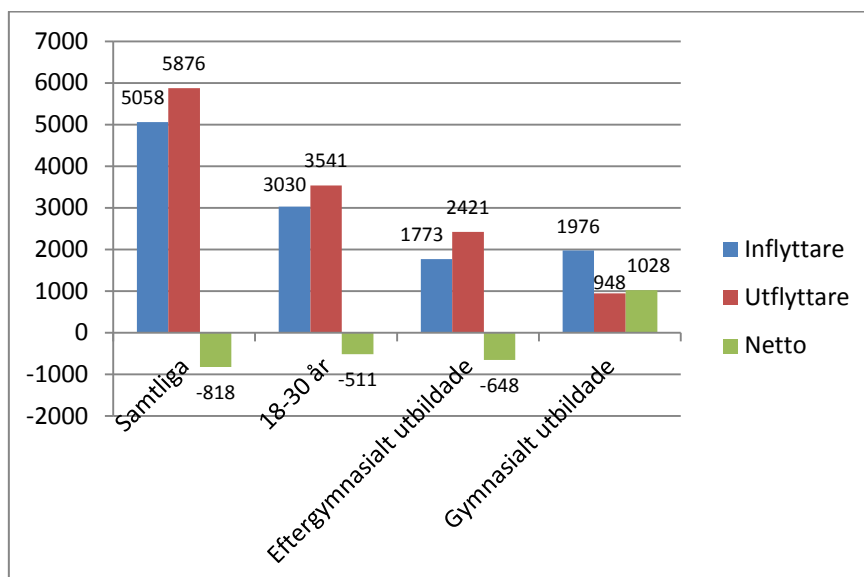
Återvändarna efter ålder 2011, Kronobergs län

Källa: SCB och MONA

I den litteratur som omger platsmarknadsföring anges ofta de som har en tidigare anknytning till länet som en primär målgrupp. Tanken är att de som har känslomässiga och professionella band till platsen är enklare att attrahera till att bosätta sig där än de som saknar tidigare anknytning. Under 2011 så hade 965 personer av inflyttarna Kronoberg som födelselän, vilket utgjorde ungefär 19 % av inflyttargruppen som helhet. De flesta ur denna grupp var i åldern 18-30 år och flyttade från Skåne län eller någon av de andra två storstadsregionerna.

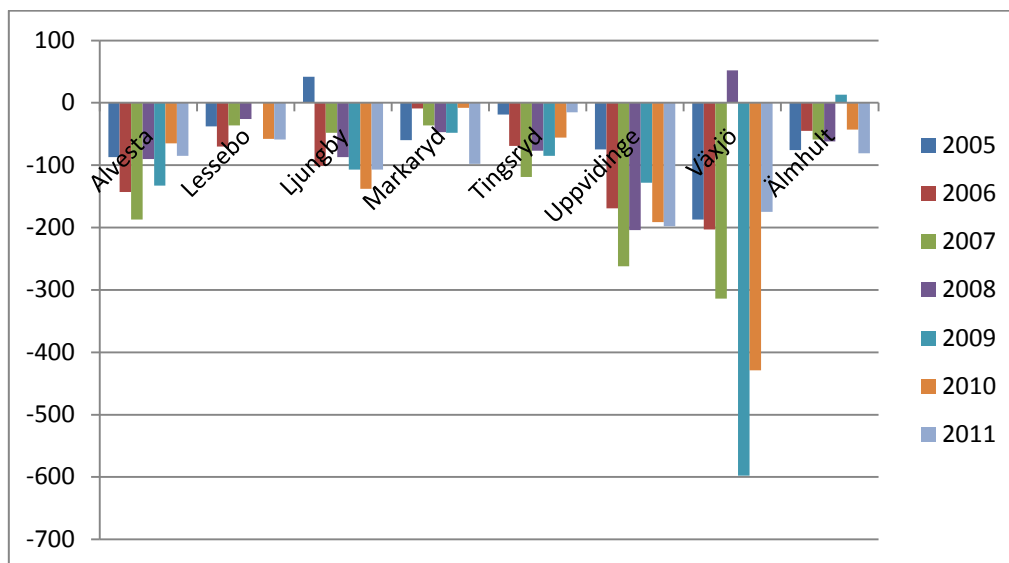
Inrikes flyttnetto olika grupper 2011, Kronobergs län

Källa: SCB och MONA

Under 2011 så hade länet ett negativt inrikes flyttnetto när det gällde människor med en eftergymnasial utbildning, samtidigt som länet hade ett positivt flyttöverskott inom gruppen med gymnasial utbildning som högsta uppnådda utbildningsnivå.

Inrikes flyttnetto 2005-2011, kommunerna

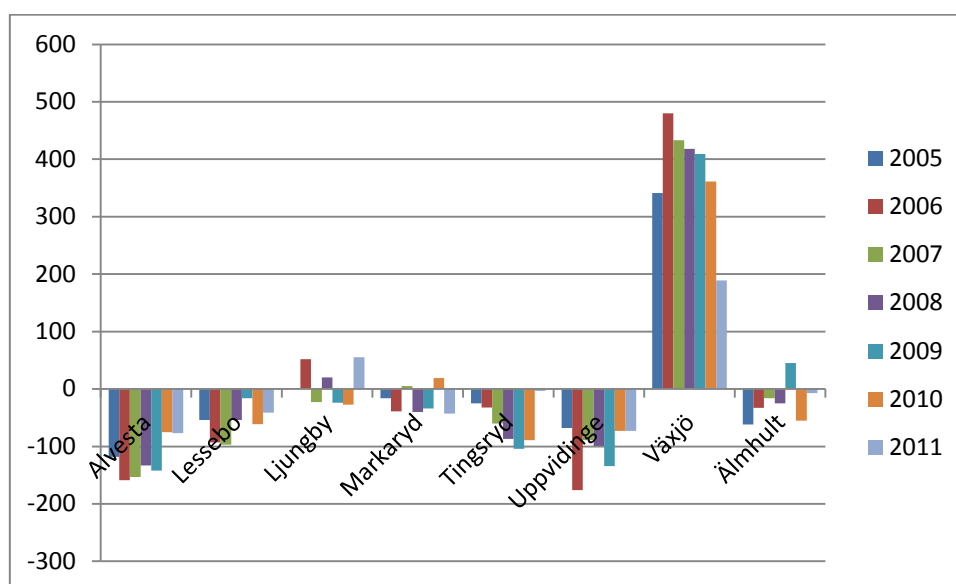
Källa: SCB och MONA

Samtliga av länets kommuner hade under 2011 ett negativt flyttnetto i relation till övriga Sverige och det är endast under ett fåtal år några kommuner haft ett marginellt positivt flyttnetto i relation till övriga Sverige.

Flyttningar inom länet

Under en längre tid har det pågått en urbanisering inom länet då allt fler av länets invånare väljer att bo i Växjö kommun vars positiva inrikes flyttnetto under de senaste åren kan förklaras med inflyttningen från de andra länskommunerna. Under åren 2005-2011 hade Växjö totalt ett positivt inrikes flyttnetto på 777 personer. Vid en nedbrytning av siffran framgår att kommunen hade ett negativt flyttnetto under tidsperioden mot övriga landet på -1854 personer men ett positivt flyttnetto mot övriga länets kommuner på + 2631 personer.

Flyttnetto inom länet 2005-2011, kommunerna

Källa: SCB och MONA

Antalet flyttar inom länet ökade marginellt under 2011 och uppgick till totalt 2365 flyttningar, vilket är en nivå som har varit relativt konstant under de senaste åren. Men däremot så ökade spridningen på flyttningarna under 2011 jämfört med 2010 då inflyttningen till Växjö kommun från andra länskommuner minskade, samtidigt som utflyttningen från Växjö kommun till de övriga länskommunerna ökade. Främst ökade andelen Växjöbor som valde att flytta till Alvesta eller Uppvidinge kommun. Sedan 2006 har Växjö kommuns positiva flyttnetto i relation till övriga länskommuner minskat.

Flyttningar inom länet 2011, kommunerna

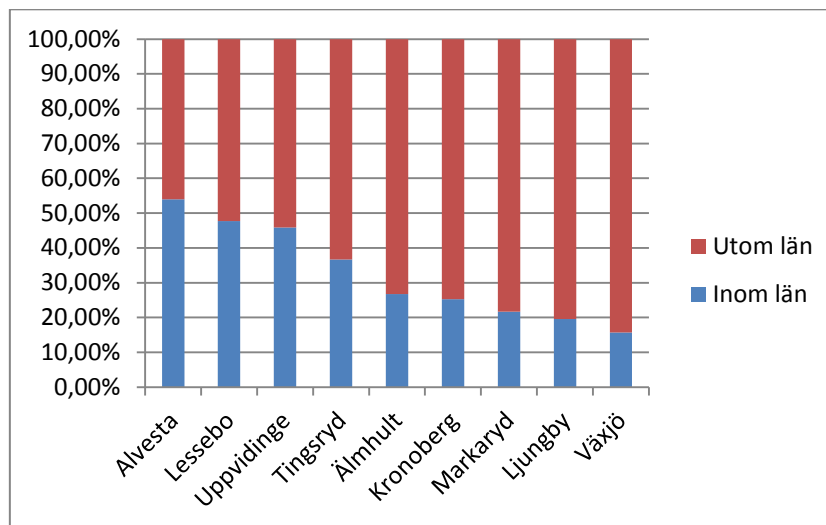
Från/Till	Uppvidinge	Lessebo	Tingsryd	Alvesta	Älmhult	Markaryd	Växjö	Ljungby	Total utflyttning
Uppvidinge	-	21	18	14	-	-	161	9	223
Lessebo	8	-	12	10	5	-	187	5	226
Tingsryd	5	26	-	12	10	5	126	9	188
Alvesta	9	15	11	-	33	6	399	36	509
Älmhult	4	3	8	22	-	15	63	24	136
Markaryd	2	-	5	6	18	-	14	52	95
Växjö	125	116	112	344	47	6	-	80	830
Ljungby	3	6	18	24	17	24	69	-	161
Total inflyttning	154	184	184	432	130	51	1019	214	

Källa: SCB och MONA

Även om Växjös positiva inflyttningsnetto gentemot övriga länskommuner minskat under de senaste åren så hade samtliga länskommuner ett negativt flyttnetto i relation till Växjö kommun under 2011. Den mest påtagliga flyttrelationen inom länet är den mellan Växjö och Alvesta kommun. Generellt

visar 2011 års siffror att flyttningsrelationerna är som starkast mellan geografiskt närbelägna kommuner inom länet.

Ungdomars (18-30 år) benägenhet att flytta inom eller utom länet vid flytt, Kronobergs län, 2011

Källa: SCB och MONA

Ungdomarna från Växjö kommun väljer i högre utsträckning än ungdomar från övriga länskommuner att flytta utanför länet vid flytt. Totalt av alla flyttar som gjordes under 2011 av gruppen 18-30 år så gick nästan 75 % av dem utanför länet och det är primärt ungdomarna från Växjö kommun som drar upp länsgenomsnittet. Vanligast var att ungdomar från Alvesta kommun vid flytt valde att bosätta sig inom länet. Ungdomarna i Markaryds kommun väljer i högre utsträckning än övriga länets ungdomar att flytta till Skåne- eller Hallands län, vilket kan förklaras med att kommunen gränsar geografiskt till dessa län. Samma tendens återfinns i Ljungby kommun. Flyttmönstren inom länet präglas av en "ortshierarki" där flyttarna rent generellt går till en större ort än den man flyttade från.

Ungdomar 18-30 år flyttnetto 2011, Kronobergs län

Kommun	Nettoinflyttning övriga Sverige och länet	Utrikes flyttnetto 18- 30 år	Netto 18-30 år
Uppvidinge	-98	99	1
Lessebo	-76	25	-51
Tingsryd	-36	19	-17
Alvesta	-103	81	-22
Älmhult	-46	31	-15
Markaryd	-85	22	-63
Växjö	46	99	145
Ljungby	-113	24	-89

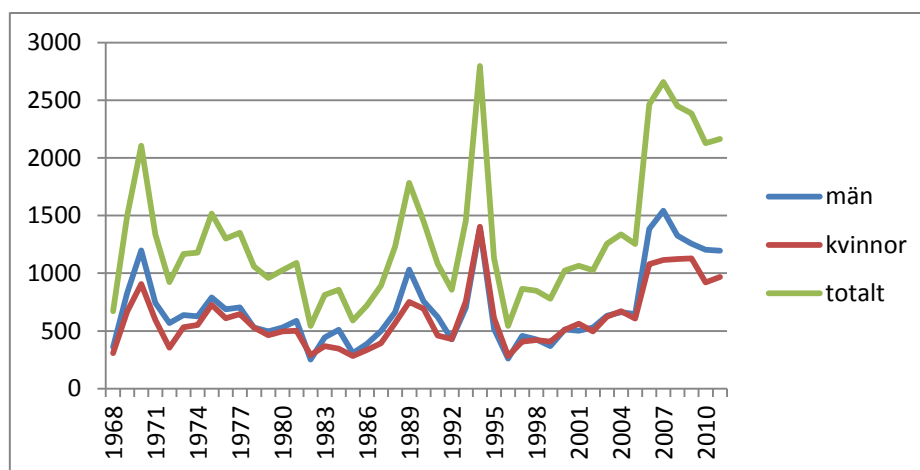
Källa: SCB och MONA

Vid en nedbrytning av ungdomsflyttarna inom och utom länen så framgår att flera av länets kommuner skall ha haft ett betydande, eller än mer påtagligt, flyttunderskott gällande ungdomsgruppen om det inrikes flyttnettot inte hade kompenserats med ett positivt utrikes flyttnetto.

Invandring och utvandring

Invandringen till länet har under de senaste decennierna gått i cykler. Under år med krigsutbrott och internationella konflikter ökar invandringen till länet. Tydliga uppgångar syns i statistiken exempelvis under året 1994, då en stor mängd invandrare från forna Jugoslavien och Bosnien Hercegovina kom till länet. Under 2007 skedde en liknande uppgång och då kom den största andelen av invandringen från Irak. Under 2011 så invandrade totalt 96 467 personer till Sverige, och 51 179 personer utvandrade, vilket gav ett positivt utrikes flyttnetto på 45 288 personer. Den största invandrargruppen utgörs av hemvändande svenskar, följt av personer från Irak²³.

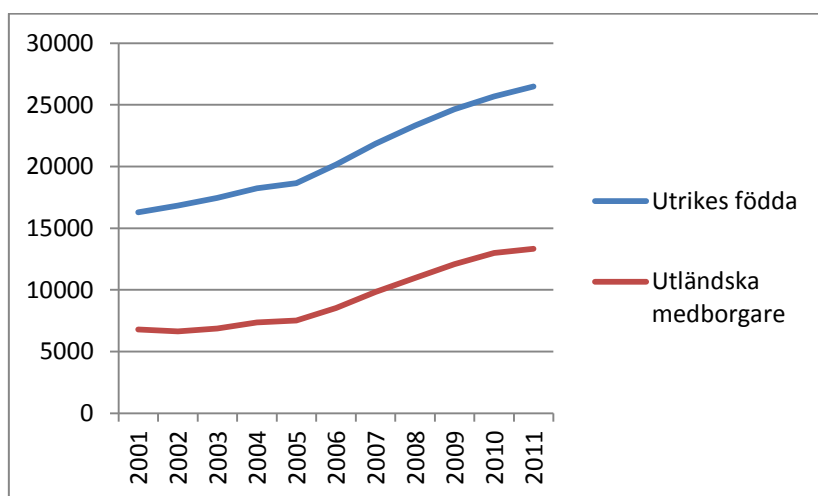
Invandring 1968-2011, Kronobergs län

Källa: SCB och egna bearbetningar

Under åren 2000-2005 invandrade i genomsnitt 1160 personer om året till Kronoberg. Men under de senaste åren har invandringen till länet ökat. Under åren 2006-2011 så invandrade i genomsnitt 2375 personer om året. Det är något fler män än kvinnor som invandrar till länet. Under 2011 var 44,7 % av invandrarna kvinnor och 55,3 % var män. 11,3 % av invandrarna utgjordes av hemvändande svenskar och den största invandrargruppen under 2011 var Övriga Asien som utgjorde 21,4 % av invandrarna. Av utvandrarerna hade 37,9 % svensk bakgrund.

Antal utrikes födda²⁴ och utländska medborgare 2011, Kronobergs län

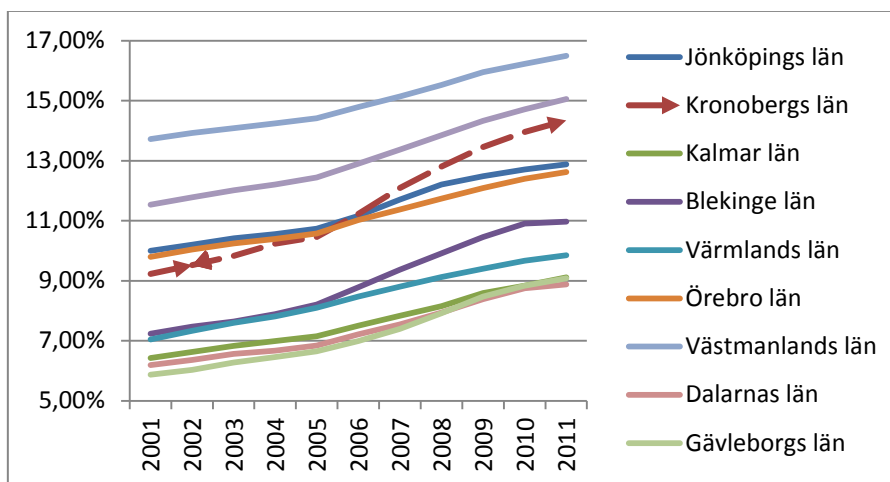
Källa: SCB

²³ Migrationsverket. URL: <http://www.migrationsverket.se/info/2552.html>

²⁴ Född i utlandet- eller inrikes med två utländska föräldrar.

Under 2011 bodde det 26485 personer i länet som var födda i utlandet varav 13 329 var utländska medborgare. Under tidsperioden 2001-2011 har andelen utländska medborgare ökat i länet.

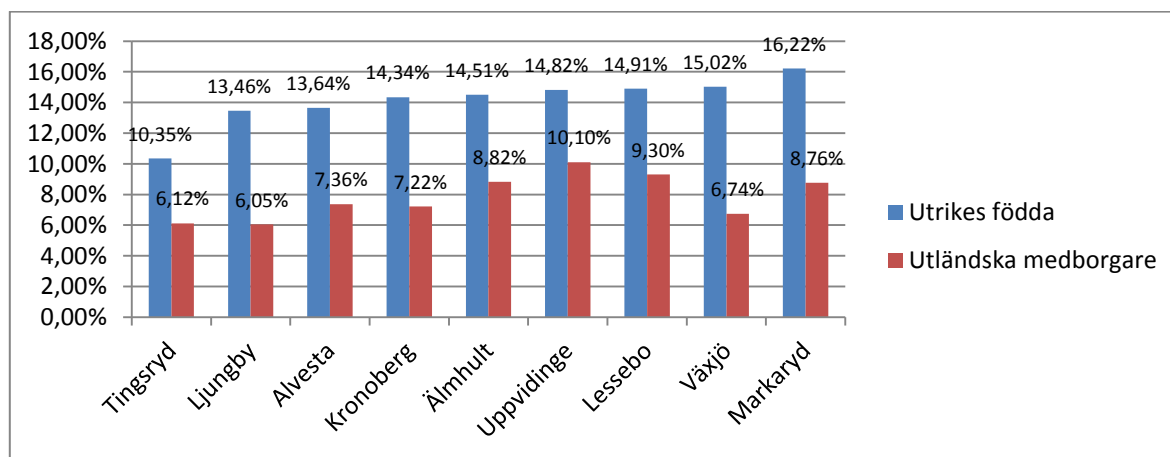
Andelen utrikes födda av befolkningen 2001-2011, länen och riket

Källa: SCB

Andelen utrikes födda av länets befolkning har sedan 2001 ökat. De utrikes föddas andel av länets befolkning är dock lägre än för riket som helhet, men större jämfört grannlänen. Under 2011 var 14,3 % av länets befolkning utrikes födda, vilket var 0,7 procentenheter under riksgenomsnittet. I förhållande till jämförelselänen så har Kronoberg en relativt hög andel utrikes födda, endast Västmanlands län hade under 2011 en högre andel. Gävleborg, Kalmar och Dalarna län hade lägst andel.

Andelen utrikes födda och utländska medborgare av befolkningen 2011, kommunerna

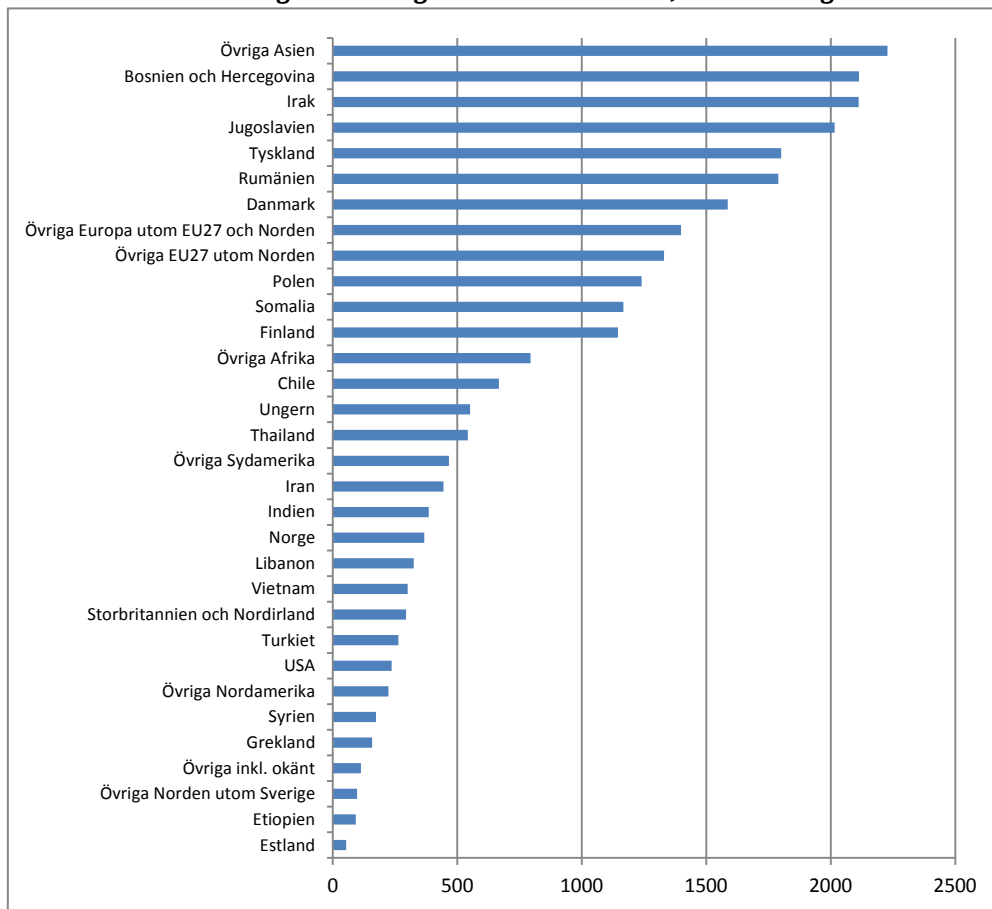

Källa: SCB

Andelen utrikes födda har ökat i samtliga av länets kommuner sedan 2000. Störst andel utrikes födda av befolkningen hade Markaryds kommun och lägst andel hade Tingsryds kommun. Även andelen utländska medborgare har ökat i samtliga av länets kommuner under 2000-talet. Under 2011 hade Uppvidinge kommun den största andelen invånare med utländskt medborgarskap. Av rikets befolkning så var 7 % utländska medborgare under 2011, varav Finland var det vanligaste medborgarskapslandet hos denna grupp²⁵.

²⁵ SCB. Utländska medborgare nästan 7 procent av befolkningen. URL: http://www.scb.se/Pages/Article_341727.aspx

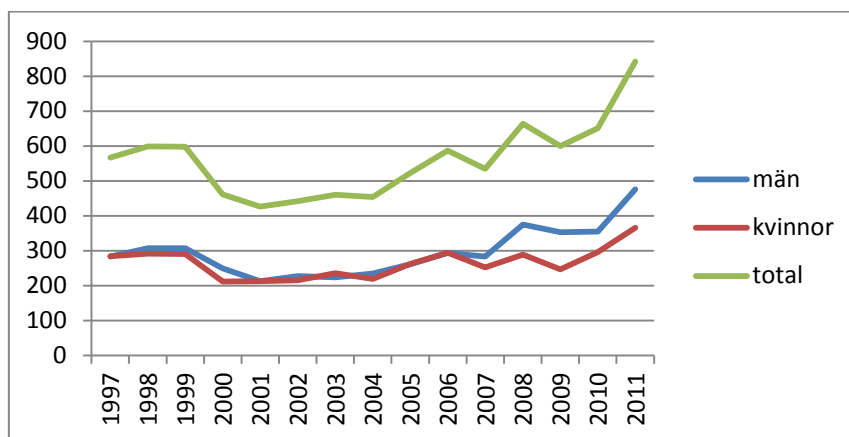
Utrikes bakgrund tidigare hemland 2011, Kronobergs län

Källa: SCB och MONA

Ett flertal folkgrupper finns representerade i länet. Den största andelen av utrikes födda i länet kommer från Övriga Asien, vilken också var den största invandrargruppen under 2011. Den stora invandringen från Bosnien Hercegovina och Jugoslavien under mitten av nittioalet har medfört att människor från dessa länder utgör en av de största grupperna av länets befolkning.

Utvandrade 1997-2011, Kronobergs län

Källa: SCB

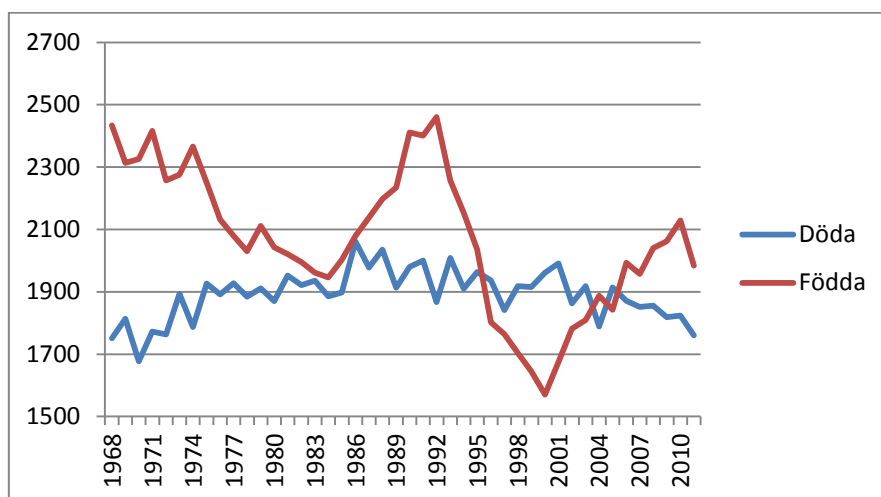
Den ökade utvandringen från länet är en avspegling av en nationell trend. Under 2011 så utvandrade fler människor än under 1800-talets stora emigrationsvåg från Sverige; i reella tal. Förklaringen till den ökade utvandringen anges vara den ökade globaliseringen. Allt fler företag agerar på en internationell marknad, och de anställda får flytta för att arbeta inom företaget men i andra länder. Därmed förändras också karaktären på utvandringen, då många av de som utvandrar idag, till skillnad från 1800-talets emigration, återvänder senare tillbaka till Sverige²⁶. Sedan 2000 har utvandringen från länet ökat markant. Under åren 2000-2005 utvandrade i genomsnitt 461 personer om året från länet. Motsvarande siffra för perioden 2006-2011 var 647 personer. De tre största utvandragrupperna under 2011 var personer med svensk-, dansk-, samt indisk- bakgrund.

²⁶ SCB. Högre utvandring än på Karl-Oskars tid. URL: http://www.scb.se/Pages/PressRelease_329027.aspx

Naturlig folkökning

Sedan 2002 har Sverige haft en naturlig befolkningsökning. Efter babyboomen under 90-talet skedde en minskning av antalet födda barn i riket och mellan åren 1997-2001 hade landet en negativ naturlig befolkningsökning. Ökningen av antalet födselar i riket under 2000-talet har föranlett en diskussion huruvida det går att tala om en ny babyboom. Definitionen av vad som utgör en babyboom är dock inte enhetlig och under 2011 så avstannade ökningen av antalet födselar på riksnivå som annars varit ihållande sedan 2002²⁷.

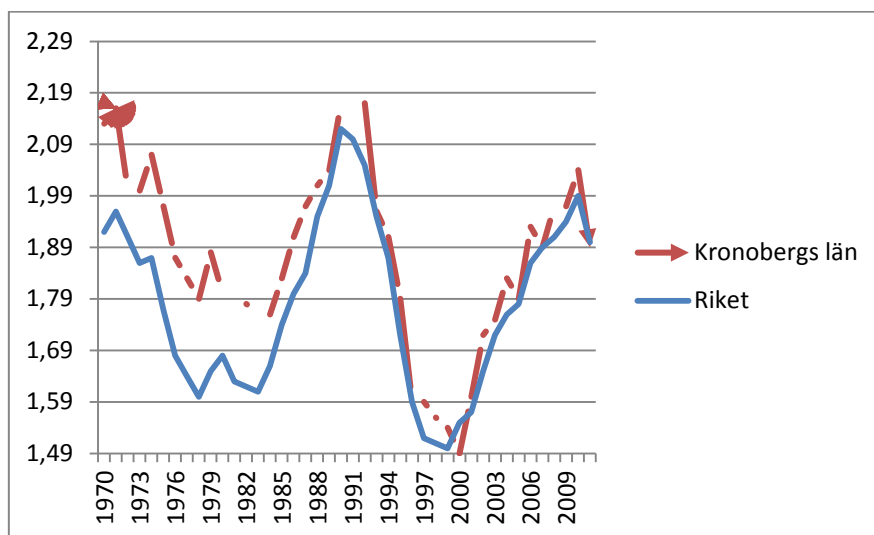
Naturlig folkökning 1968-2011, Kronobergs län

Källa: SCB

Sedan 2006 har Kronobergs län haft en naturlig befolkningsökning. Detta beror främst på att fler barn föds, men också på att dödstaten har sjunkit under de senaste åren. Under åren 1996-2003 hade länet en negativ naturlig befolkningsökning. Totalt föddes det 1984 barn under 2011 och 760 personer dog. I diagrammet skymtar även den babyboom som rådde under sextiotalet.

Summerad fruktsamhet 1970-2011, Kronobergs län

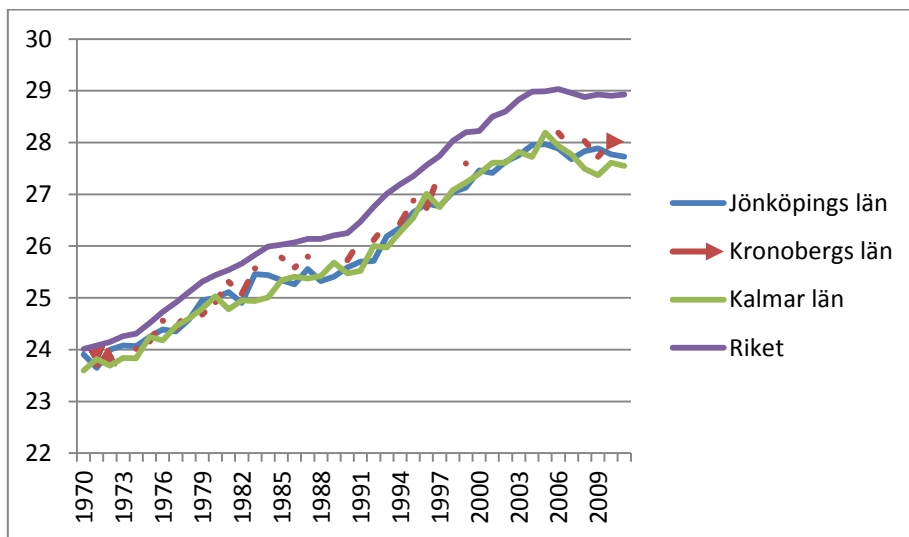

Källa: SCB

²⁷ SCB. Minskat barnafödande. URL: http://www.scb.se/Pages/Article_333981.aspx

Barnafödandet i länet minskade under 2011 med 6,8 % jämfört med 2010 och därmed bröts både en regional – med viss årlig varians – och nationell trend. Totalt ökade barnafödandet 26,4 % under 2011 jämfört med 2000 som en konsekvens av att nivåerna var väldigt låga under slutet av nittio-talet och början av 2000. Den summerade fruktsamheten i länet var under 2011 1,89 barn per kvinna, vilket var – för första gången på ett antal år – under riksgenomsnittet som var 1,9 barn per kvinna.

Moderns medelålder vid första barnet 1968-2011, Kronobergs län

Källa: SCB

Moderns medelålder vid det första barnet har ökat successivt under flera decennier. Sedan 1970 har medelåldern för kvinnor i länet vid det första barnets födelse ökat med drygt fyra år, vilket är en konsekvens av att en allt högre andel av befolkningen genomgår en längre studietid idag än vad som var fallet förr och att många blivande föräldrar först vill etablera sig på arbetsmarknaden²⁸. Moderns medelålder vid det första barnet är i Kronoberg lägre än riksgenomsnittet. Idag är medelåldern för modern i Kronoberg vid sin första födsel 28 år, vilket nästan är ett år under riksgenomsnittet, som är 28,9 år.

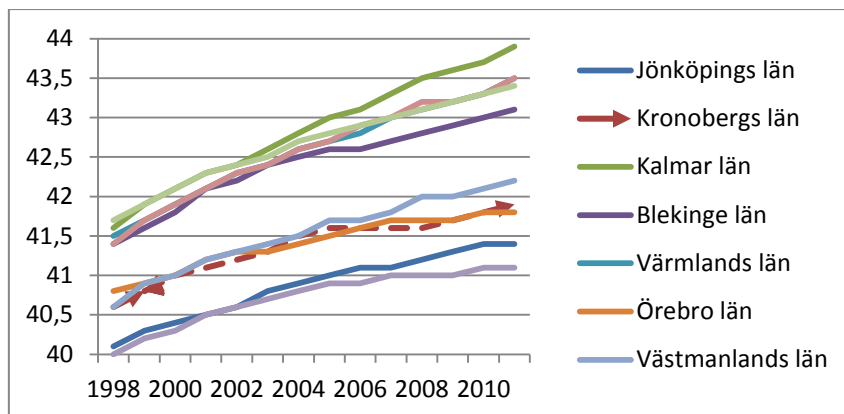
²⁸ SCB. Vi fortsätter att föda fler barn. URL: <http://www.scb.se/Statistik/BE/BE0101/2010A01L/Fodda.pdf>

Alderstrukturer och försörjningskvot

En allt mer åldrande befolkning är ett återkommande fenomen i flera av västvärldens länder. I takt med att färre barn föds, samtidigt som människor lever längre, ökar medelåldern. I riket har medelåldern ökat med 1,1 år sedan 1998. Att andelen i yrkesför ålder minskar, samtidigt som allt fler blir äldre innebär att försörjningsbördan för den arbetsföra befolkningen ökar. I framtiden kommer den höga volymen på pensionsavgångar – som en följd av 40- och 60-talisternas pensionsavgångar – innebära att välfärdssystemet sätts under press, vilket gör att en debatt om hur antalet arbetade timmar kan ökas för att bemöta utmaningarna. En viktig del i generationsväxlingen består i att integrera 90-talisterna och utrikes födda på arbetsmarknaden²⁹.

Rationaliseringar, skatthöjningar, nedskärningar, privata försäkringar, avgiftsbelagda plustjänster inom välfärden, ökad pensionsålder, stordriftsfördelar och innovationer inom offentlig sektor har föreslagits som möjliga handlingsvägar för att parera det stundande utvecklingsskeendet^{30 31 32}. Utvecklingen bör också sättas i ett demografiskt sammanhang. En hög utflyttning under längre tid bidrar till att åldersstrukturerna i flera av landets kommuner förändrats vilket medför en än högre försörjningsbörda för flera av landets mindre kommuner vilket befaras medföra svårigheter att upprätthålla en fullgod offentlig service i alla delar av landet i framtiden^{33 34}.

Medelålder 1998-2011, länen och riket

Källa: SCB

Länets befolkning blir allt äldre. Sedan 1998 har medelåldern ökat med 1,3 år och den genomsnittliga medborgaren i länet är idag 41,9 år, vilket är 0,8 år över riksgenomsnittet. Kvinnorna i länet är i genomsnitt 2,1 år äldre än männen. I relation till jämförelseläner har Kronoberg en lägre medelålder än fem av dem – Kalmar läns invånare har högst medelålder – då endast Jönköping och Örebro län hade en lägre medelålder under 2011.

²⁹ Arbetsförmedlingen. *Generationsväxlingen och regionernas befolkning*. URL: http://www.arbetsformedlingen.se/download/18.4b7cba481279b57bec180001028/ura2010_2.pdf

³⁰ SCB: Sysselsättningen 2030 – Kan dagens försörjningsbörda bibehållas? URL: http://www.scb.se/Pages/PublishingCalendarViewInfo_259923.aspx?PublObjId=18584

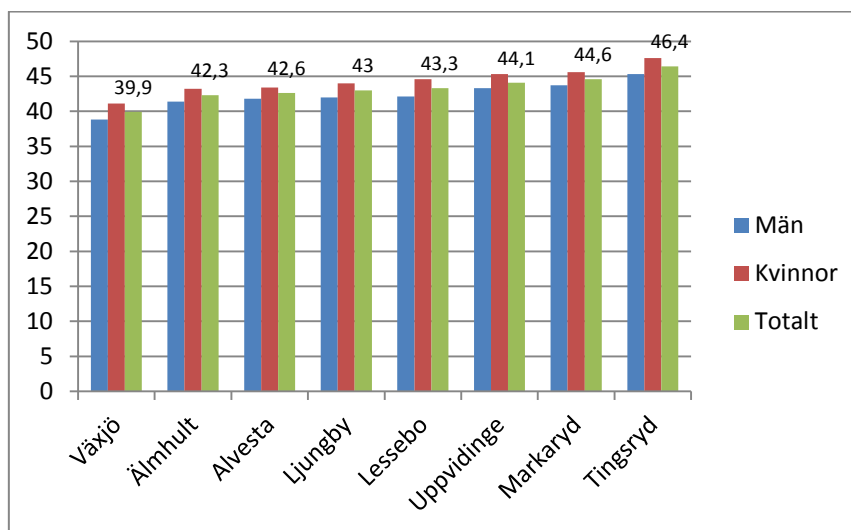
³¹ SCB. *Den framtida försörjningsbördan: Törs vi tro på framtiden?* URL: http://www.scb.se/Grupp/valfard/BE0801_2007K03_TI_02_A05ST0703.pdf

³² Långtidsutredningen. *En åldrande befolkning – Konsekvenser för svensk ekonomi*. URL: <http://www.regeringen.se/content/1/c4/17/61/faf073c2.pdf>

³³ SCB. *Från folkbrist till en åldrande befolkning*. URL: http://www.scb.se/Pages/PublishingCalendarViewInfo_259923.aspx?PublObjId=2015

³⁴ Ansvarskommittén. *Färre kommuner? Om små kommuners problem och utmaningar*. URL: http://www.sou.gov.se/pdf/Blandat/pdf_avslut_utr/F%C3%A4rre%20kommuner.pdf

Medelålder 2011, kommunerna

Källa: SCB

Skillnaderna i åldersstrukturerna mellan länets kommuner är tydliga. Generellt så är medelåldern högre i de kommuner som har haft en hög utflyttning under de senaste decennierna. Uppvidinge, Markaryd och Tingsryd som är de kommuner som har haft en befolkningsminskning runt 20 % sedan 70-talet är de som idag har den högsta medelåldern. Exempelvis är en invånare i Växjö kommun 6,5 år yngre än den genomsnittlige invånaren i Tingsryds kommun.

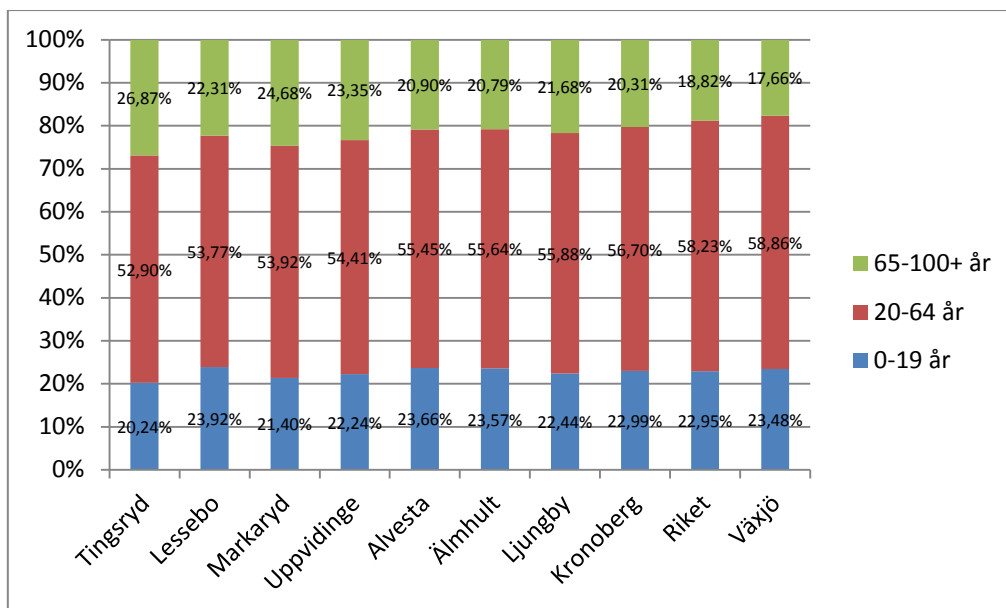
Åldersstrukturer 2011, kommunerna

Åldersgrupp	Uppvidinge	Lessebo	Tingsryd	Alvesta	Älmhult	Markaryd	Växjö	Ljungby	Kronoberg	Riket
0-4 år	5,09%	5,14%	4,29%	5,89%	5,89%	5,02%	6,17%	5,21%	5,69%	5,98%
5-14 år	10,62%	11,39%	9,37%	11,10%	11,24%	10,26%	10,96%	10,52%	10,79%	10,72%
15-24 år	12,19%	12,83%	12,08%	12,41%	12,10%	12,07%	14,98%	13,00%	13,60%	13,11%
25-34 år	9,78%	8,96%	8,34%	10,78%	10,85%	9,73%	13,48%	10,12%	11,57%	12,45%
35-44 år	11,98%	12,07%	11,31%	11,88%	13,21%	11,61%	12,92%	12,99%	12,59%	13,41%
45-54 år	13,18%	13,30%	13,04%	12,87%	12,92%	12,48%	11,95%	13,55%	12,59%	13,15%
55-64 år	13,81%	14,00%	14,70%	14,18%	13,00%	14,15%	11,87%	12,94%	12,86%	12,36%
65-74 år	11,87%	11,92%	12,82%	10,65%	10,40%	12,98%	9,51%	11,48%	10,62%	10,33%
75-84 år	7,51%	7,03%	9,31%	6,99%	7,01%	8,09%	5,57%	6,98%	6,59%	5,82%
85-94 år	3,65%	3,02%	4,41%	3,06%	3,08%	3,16%	2,38%	3,02%	2,87%	2,49%
95+ år	0,33%	0,33%	0,32%	0,20%	0,29%	0,44%	0,19%	0,20%	0,24%	0,18%

Källa: SCB

Länets ålderstruktur skiljer sig från rikets och variationerna mellan länets kommuner är stor. I de kommuner som har haft en hög utflyttning och en negativ naturlig befolkningsökning utgör de äldre grupperna större andelar av befolkningen än hos övriga kommuner. För länet som helhet är de yngre grupperna i arbetsför ålder underrepresenterade i jämförelse med riksgenomsnittet, däremot så är gruppen 55-64 år, i relation till befolkningmängden, större i länet än i riket. Gruppen 15-24 åringar är dock, relativt sett, större i Kronoberg än i riket.

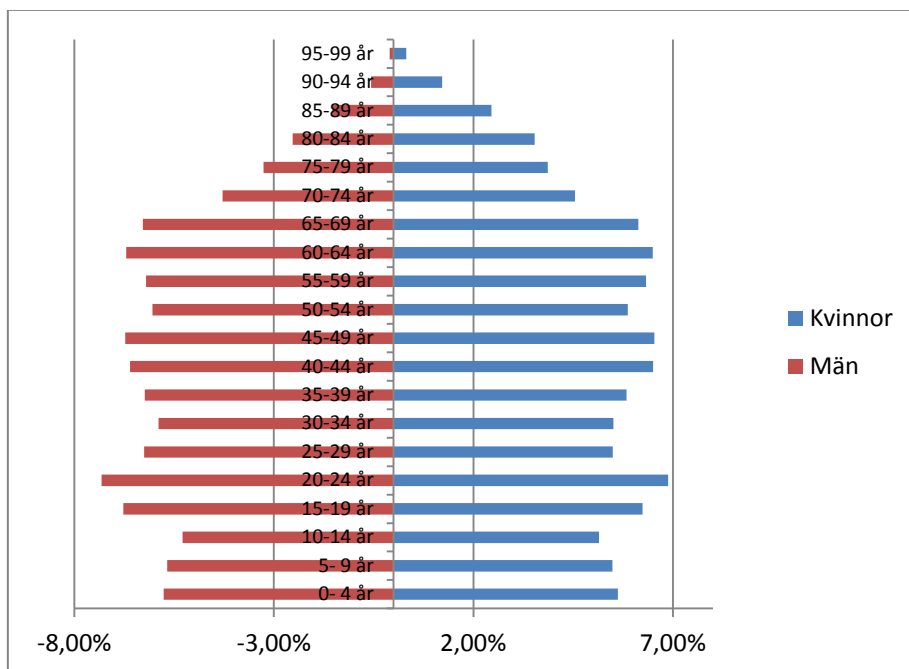
Ålderstrukturer 2011, kommunerna

Källa: SCB

Vid en grövre indelning av kommunbefolkningarna framgår att några av länets kommuner har en hög andel äldre i relation till riksgenomsnitt och länsgenomsnitt. Av detta följer även att den arbetsföra befolkningens andel är mindre i dessa kommuner. Länet har en mindre andel i arbetsför ålder än riket, men en större andel yngre men också en högre andel äldre. Växjö kommun har i förhållande till riket en större andel i arbetsför befolkning.

Befolkningspyramid efter kön 2011, Kronobergs län

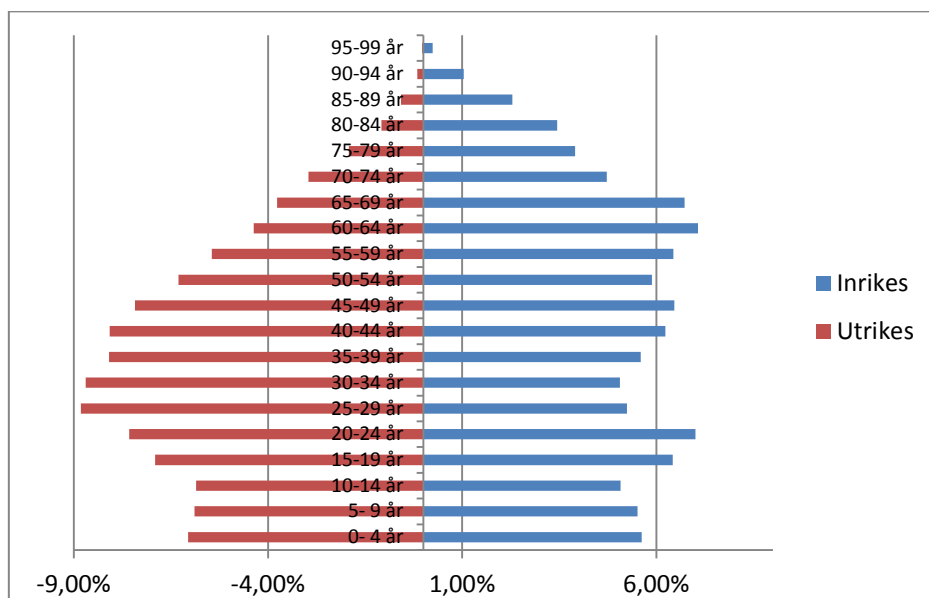

Källa: SCB och MONA

Vid användning av en befolkningspyramid för att gestalta länets ålderstruktur speglas de olika ålderskullarnas andel av totalbefolkningen på ett tydligt sätt. Folkpyramiden avspeglar hur stora

barnkullar under några år – 40-talisterna, 60-talisterna samt 90-talisterna³⁵ – resulterar i en obalanserad åldersstruktur då dessa perioder ofta följts av ett minskat barnfödande. Förutom de stora ålderskullarna utmärker sig även de små. Exempelvis barnen i åldrarna 5-14 år utgör en liten andel av länets befolkning, som en följd av den minskade födselfrekvensen som skedde efter nittiotalets babyboom. Runt 2020-2025 förväntas en ökning av barnafödandet ske, som en följd av att den stora gruppen av nittiotialister förväntas att skaffa barn då.

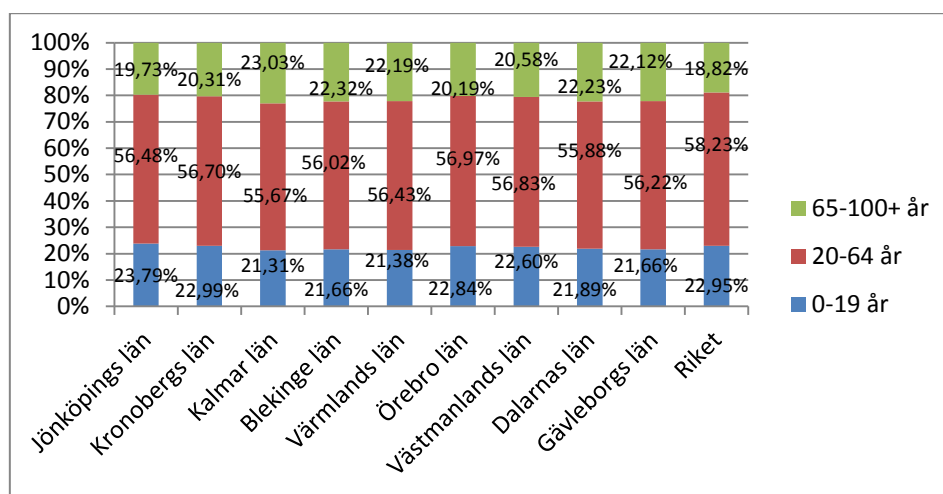
Befolkningspyramid efter utrikes respektive inrikes bakgrund, Kronobergs län

Källa: SCB och MONA

Kombinationen av att unga människor flyttar och minskande barnkullar resulterar i en ökad medelålder hos befolkningen. Invandringen till länet bidrar till att jämna ut demografin i länet genom att många av de som har invandrat till länet i högre utsträckning befinner sig i arbetsför ålder än de med inrikes bakgrund. Under 2011 var 64,8 % av länets invånare med utrikes bakgrund i arbetsför ålder (20-64 år), motsvarande siffra för de med inrikes bakgrund var 55 %.

Åldersgruppers andelar av befolkningen 2011, länen och riket

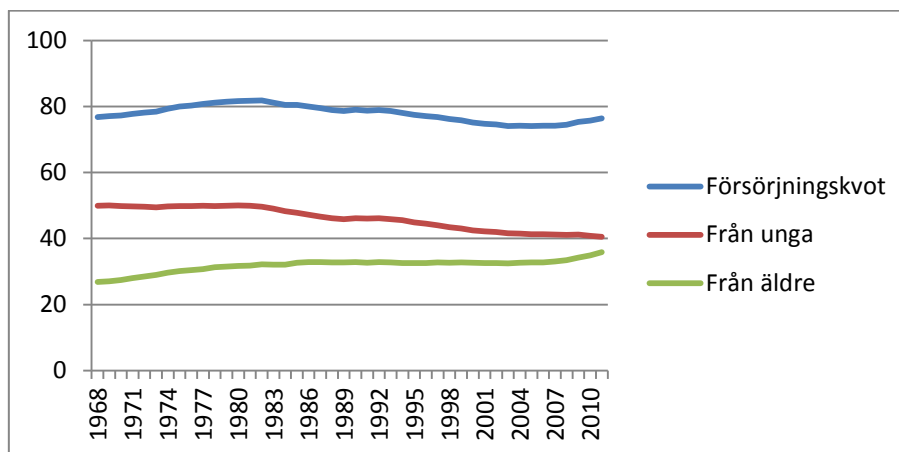
Källa: SCB

³⁵ SCB. En ny babyboom i Sverige? URL:

http://www.scb.se/statistik/publikationer/LE0001_2010Ko4_TI_09_A05TI1004.pdf

Länen som ingår i jämförelsegruppen har en relativt likartad andel gällande personer i arbetsför ålder, dock har både Kronoberg och Jönköping en större andel yngre befolkning än både jämförelselänen och riket. Kalmar län har den äldsta åldersstrukturen av de ingående länen. Samtliga län har en mindre andel i yrkesför ålder vid jämförelse med riket.

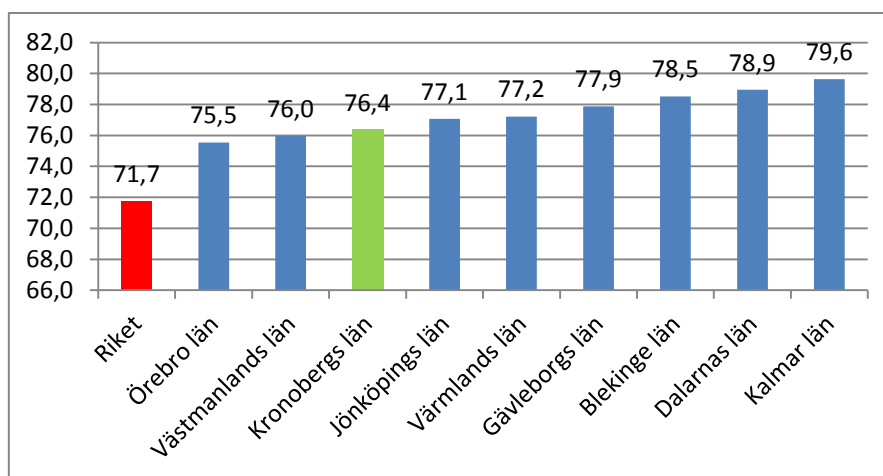
Försörjningskvot 1968-2011, Kronobergs län

Källa: SCB

Att vi lever allt längre och att vi blir allt färre yngre innebär att försörjningskvoten³⁶ från de äldre ökar. Idag är riksnivån på försörjningskvoten på drygt 71,3 personer per 100 i yrkesaktiv ålder. Detta kan förenklat uttryckas som att 100 personer behövs för att försörja 71,3 unga och gamla. I Kronoberg är försörjningskvoten 76,3. Anledningen till att länet har en högre försörjningskvot än riket beror på att vi har en annorlunda ålderstruktur än riket, då vi har fler äldre, färre i arbetsför ålder samt något större andel yngre medborgare. I och med att andelen äldre har ökat i länet så har även försörjningskvoten från äldre ökat med 4,8 % de senaste tre åren och sedan 1968 har den ökat med 33,6 %.

Försörjningskvot 2011, länen och riket

Källa: SCB

Att riket har en högre andel personer i arbetsför ålder resulterar i att länen som ingår i rapportens jämförelsegrupp får en högre försörjningskvot. Skillnaden kan förklaras med att flera av länen som

³⁶ Den demografiska försörjningskvoten beräknas som summan av antal personer 0–19 år och antal personer 65 år och äldre dividerat med antal personer 20–64 år därefter multiplicerat med 100.

ingår i jämförelsegruppen har haft en hög utflyttning – särskilt i samband med ekonomiska lågkonjunkturer – samtidigt som denna inte kompensats med ett tillräckligt stort positivt utrikes flyttnetto eller en ökad naturlig folkökning. Liknande tendenser återfinns även på delregional nivå inom Kronobergs län.

Försörjningskvot 2011, kommunerna

Kommun	Försörjningskvot
Växjö	69,9
Ljungby	79,0
Älmhult	79,7
Alvesta	80,4
Uppvidinge	83,8
Markaryd	85,5
Lessebo	86,0
Tingsryd	89,0

Källa: SCB

Alla länets kommuner förutom Växjö hade under 2011 en högre försörjningskvot än riket. Enligt rapporten *Försörjningskvoten i olika delar av Sverige – scenarier till år 2050* genomförd av Framtidskommissionen kan den nuvarande demografiska utvecklingen innebära att 119 av Sveriges 290 kommuner år 2050 kommer att ha en försörjningskvot på över 100; vilket innebär att en person i arbetsför ålder ska försörja mer än en person som inte är i arbetsför ålder. Anledningen till utvecklingen anges vara:

Den kraftiga regionala obalansen i åldersstrukturen är en konsekvens av tidigare decenniers flyttmönster. Inflyttningsöverskott av unga människor till storstadsregioner och regionala centra har bidragit till en fördelaktig åldersstruktur i dessa regioner medan motsvarande nettoutflyttning medfört en påtaglig skev åldersfördelning i framför allt de små och glesbefolkade regionerna³⁷.

Under 2011 hade Bjurholm, Åsele samt Pajala kommun en försörjningskvot som översteg 100. För att behålla dagens demografiska försörjningskvot på 72 – nationell nivå – så kommer det, enligt SCB, att krävas att pensionsåldern höjs till 66 år redan 2013, till 67 år 2018 samt till 68 år 2021³⁸.

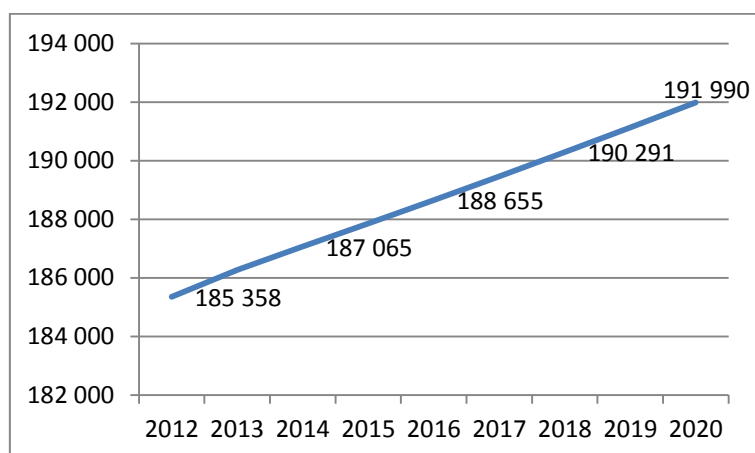
³⁷ Framtidskommissionen. *Försörjningskvoten i olika delar Sverige – scenarier till år 2050*. URL: http://www.framtidskommissionen.se/wp-content/uploads/2012/11/scenarier_Web-pdf.pdf

³⁸ SCB. *Statistisk årsbok 2013*. URL: http://www.scb.se/statistik/publikationer/OV0904_2013A01_BR_00_A01BR1301.pdf

Framtiden

Under åren 2012-2060 prognosticerar SCB att Sveriges befolkning kommer att öka med drygt 2,1 miljoner, vilket innebär en procentuell ökning på 22 %. Befolkningsökningstakten kommer därmed att avta något jämfört med de senaste 50 åren, då befolkningen ökat med 25 %. Prognosen baseras på antagandet att invandringen fortsatt kommer resultera i ett positivt utrikes flyttnetto, samt ett tilltagande barnafödande under 2020-talet i och med att de barn som föddes under nittiotalets babyboom då själva kommer att skaffa barn. Enligt prognosen så kommer den framtida försörjningskvoten för riket uppgå till 92, vilket innebär en betydande ökning från dagens kvotnivå på 71³⁹.

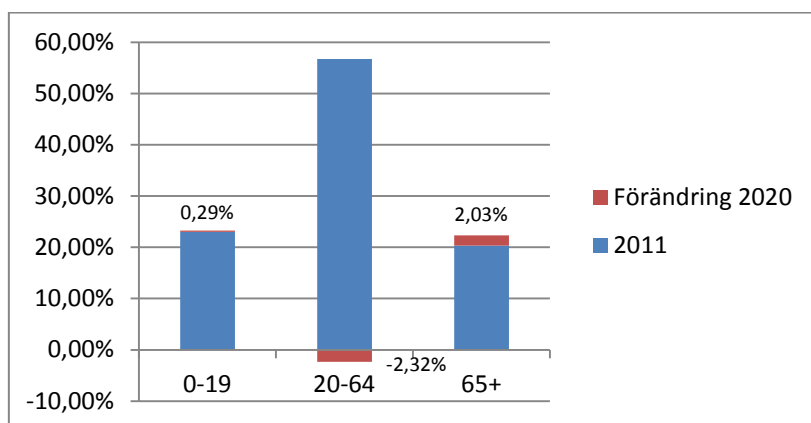
Prognosticerad befolkningsutveckling 2012-2020, Kronobergs län

Källa: SCB

Även länets befolkning förväntas att öka enligt prognoserna. Under åren 2012-2020 förväntas befolkningen att öka med sammanlagt 7 459 personer. Befolkningsökningen förväntas att bero på ett positivt utrikes flyttnetto samt en naturlig befolkningsökning, samtidigt som det inrikes flyttnettot förblir negativt. Gruppen äldre fortsätter att växa samtidigt som den arbetsföra befolkningens andel minskar.

Åldersgruppers andelar 2020, Kronobergs län

Källa: SCB

³⁹ SCB. Sveriges framtida befolkning 2012-2060. URL:

http://www.scb.se/statistik/publikationer/BE0401_2012I60_BR_BE51BR1202.pdf

Om den prognosticerade utvecklingen inträder kommer länets befolkningsstruktur att förändras. Den ökning av äldre som har skett under många år kommer att fortsätta och år 2020 prognosticeras att gruppen 65+ år kommer att ha ökat med drygt 2 %, samtidigt som andelen ungdomar kommer att öka med 0,29 %, vilket innebär att andelen av personer i yrkesför ålder kommer att minska med 2,32 %.

Slutsats och analys

De storskaliga demografiska trenderna som återfinns på global och nationell nivå har en tydlig avspiegling i Kronobergs läns utveckling. Allt fler länsinvånare väljer att leva i tätort och under de senaste decennierna har länets största kommun haft en kraftig befolkningstillväxt samtidigt som övriga kommuner haft en negativ eller en något svagare befolkningsutveckling. Samtidigt ökar andelen äldre och invånarnas medelålder, vilket medför en allt högre försörjningskvot i länet och flera av länets kommuner. Den tillväxt som skett i länets regioncentra är signifikativ för den demografiska förändring som har präglat Sverige under decennier; allt fler väljer att flytta till större städer som en följd av en förändrad arbetsmarknad och efterfrågan på ett stort utbud.

OECD⁴⁰:s rekommendationer angående länets demografiska utveckling

- Dagens utjämnningssystem mellan kommunerna mildrar den asymmetriska befolkningsutvecklingens effekter mellan stad och landsbygd. Men för att de mindre kommunerna i framtiden ska kunna hantera en krympande befolkning, samtidigt som välfärdskostnaderna ökar, krävs samarbete och samordning på kommunal- och regional nivå för att i framtiden kunna tillhandahålla en fullgod servicenivå.
- Fler högutbildade flyttar ut från länet än vad som flyttar in vilket resulterar i en begåvningsflykt. För att länet ska kunna övergå till en mer kunskapsbaserad ekonomi och klara den framtida kompetensförsörjningen är det en nödvändighet att behålla dem i länet, samtidigt som kompetens utifrån måste attraheras till regionen. Att ungdomar flyttar från länet innebär med nödvändighet inget negativt så länge de kommer tillbaka till länet med sina kunskaper. Därför är det viktigt att aktivt arbeta för att få tillbaka tidigare länsbor.
- Länet har en positiv befolkningsutveckling vilket till stor del kan förklaras med invandringen. Invandringen till länet har bidragit till kulturell mångfald och en mildring av de demografiska problemen samt ett positivt befolkningsnetto. Samtidigt så har invandringen primärt inte utgjorts av arbetskraftinvandring och länet behöver bli bättre på att integrera invandrarna på arbetsmarknaden. Att främja social integration och vidareutbilda denna grupp är därför en viktig investering för regionens framtida välbefinnande.
- Urbaniseringstrenden i länet är tydlig och tar sig flera olika uttryck. Avindustrialiseringen har slagit särskilt hårt mot mindre kommuner vars arbetsmarknad krympt alltmer i takt med att den tjänstebaserade ekonomin koncentrerats till storstäderna. För att upprätthålla en regional balans är det viktigt att engagera ungdomarna i lokalsamhällets utveckling samt att arbeta för att utveckla landsbygdens arbetsmarknad genom att stärka samarbetet mellan regionens aktörer.
- En högre andel kvinnor än män lämnar regionen. Därför är det i framtiden viktigt att arbeta för att främja kvinnors entreprenörskap och att införliva fler kvinnor på arbetsmarknaden, även i de branscher som av tradition är mansdominerade.

⁴⁰ OECD, *Territorial Reviews – Småland-Blekinge*. URL:

<http://www.rfss.se/documents/rfss/documents/verksamhet/internationellt/oecd/2012-oecd-rapport-svenska-11mb.pdf>

Utbildning

En högre utbildning blir allt viktigare. Den alltmer specialiserade arbetsmarknaden behöver tillgång till ett högt humankapital som kan generera efterfrågade tjänster och produkter. Den framtida kompetensförsörjningen utpekas ofta som den mest väsentliga faktorn för en regions tillväxt- och innovationsförmåga⁴¹.

I tidigare undersökningar har det visat sig att studenter tenderar att flytta till- eller efter examen stanna kvar i landets storstadsregioner. Samtliga län utanför storstadslänen och Uppsala län hade under 2010 ett negativt utflöde av studenter som erhållit examen vid länets universitet. Att studenter med examen väljer att lämna ett län ej tillhörande storstadslänen tyder på att deras kunskaper primärt efterfrågas på de arbetsmarknader som finns i storstadsregionerna, men även att storstaden som sådan utgör en stark dragningskraft på denna grupp⁴².

Den allt mer kompetenskrävande arbetsmarknaden resulterar i att grupper med endast förgymnasial utbildning får det allt svårare att finna ett arbete. Sedan 1997 har antalet sysselsatta inom förgymnasiala yrken minskat med 24 %, samtidigt som antalet sysselsatta inom eftergymnasiala yrken ökat med 40 % under samma tidsperiod. Utvecklingen prognosticeras att fortsätta och de med förgymnasial utbildning som högst uppnådda utbildningsnivå förväntas att fortsatt vara en av de mest sårbara grupperna på arbetsmarknaden⁴³. Regioner med en stark brukstradition upplever ofta en mer graverande omställningsproblematik vid strukturella förändringar. Detta beror på att tidigare strukturer resulterar i att det finns förväntningar om att sysselsättning finns att finna inom branscher som tidigare inte krävt en hög utbildningsnivå, men som idag minskar i omfattning samtidigt som en högre kompetensnivå på arbetskraften efterfrågas⁴⁴.

Med den ökade globala konkurrensen följer ibland tillfällig arbetslöshet i regioner fastän arbetsgivarna fortsatt efterfrågar kompetens. I och med att efterfrågan förändras, och produktionen behöver ställas om, efterfrågas en ny typ av kompetenser som inte alltid finns tillgänglig inom den lokala arbetsmarknaden. Inom industrin kan detta ta sig i uttryck att ett tillverkningsföretag som tidigare anställt arbetskraft med förgymnasial- eller gymnasial utbildning istället efterfrågar arbetskraft med eftergymnasial utbildning – exempelvis civilingenjörer – för att kunna öka kunskapsnivån i produktionen^{45 46}.

Matchningsproblematiken är således en central framtidsutmaning för flera regioner och arbetet med framtagandet av lokala kompetensbehovsplattformar syftar till att åtgärda denna problematik. Inom de arbetsområden där kompetensbrist kommer att uppstå vid framtida pensionsavgångar krävs det att ny arbetskraft med rätt kompetens kan tillträda för att säkra den framtida konkurrenskraften. De framtida matchningsprocesserna inbegriper en mängd dimensioner och i vissa fall handlar det om att arbeta med attitydsförändringar då en del arbeten som det förväntas råda brist på har lägre anseenden än andra, vilket medför att blivande studenter inte väljer att utbilda sig inom de fält där framtida efterfrågan kommer att finnas^{47 48 49}.

⁴¹ Näringsdepartementet. *Kompetensförsörjning på arbetsmarknaden – Strategiska utvecklingstendenser*. URL: <http://www.regeringen.se/content/1/c4/17/62/58929bf3.pdf>

⁴² SCB. *Nyutexaminerade studenter väljer helst storstäderna*. URL: http://www.scb.se/Pages/PressRelease_291854.aspx

⁴³ Arbetsförmedlingen. *Prognosunderlag*. URL: <http://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Statistik-prognoser/Prognoser/Prognoser/Riket/12-7-2011-Arbetslosheten-stiger-till-85-procent-ar-2013.html>

⁴⁴ OECD *Territorial Reviews – Småland-Blekinge*. URL:

<http://www.rfss.se/documents/rfss/documents/verksamhet/internationellt/oecd/2012-oecd-rapport-svenska-11mb.pdf>

⁴⁵ NUTEK. *Årsbok 2006*. URL: <http://publikationer.tillvaxtverket.se/ProductView.aspx?ID=815>

⁴⁶ Långtidsutredningen. *Permanent förändring – Globalisering, strukturomvandling och sysselsättningsdynamik*. URL: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/09/94/53/ceffda7a.pdf>

⁴⁷ Västsvenska Handelskammaren. *Fokus attityd 2012 – Om ungdomars attityder till arbete, utbildning och framtid*. URL: https://www.handelskammaren.net/Documents/Rapporter/2012/2012_4_Fokus_Attityd_2012_LOW.pdf

⁴⁸ Arbetsförmedlingen. *Den framtida kompetensförsörjningen inom teknik- och industri*. URL:

http://www.arbetsformedlingen.se/download/18.3e6f628912085e3b16880004061/ura04_2.pdf

⁴⁹ SCB. *Stor brist på arbetskraft väntas inom vården*. URL: http://www.scb.se/Pages/PressRelease_327030.aspx

Att den ökade betydelsen av en eftergymnasial utbildning ökar avspeglar sig i statistiken, då allt fler invånare i Sverige innehar en examen. Mer än var tredje svensk i åldern 25–64 år, 39 procent, har någon form av eftergymnasial utbildning. Knappt hälften av Sveriges 4,9 miljoner invånare i åldern 25–64 år har gymnasial utbildning som högsta utbildning⁵⁰. Men utbildningsstatistiken präglas också av en social snedrekrytering som skrider över generationerna. Under år 2008 så valde 85 % av ungdomarna från hem med föräldrar som innehar forskarutbildning att studera vidare på högskola, motsvarande siffra för ungdomar med föräldrar som saknade gymnasieutbildning var 20 %⁵¹.

⁵⁰ SCB. *Utbildningsstatistisk årsbok 2013*. URL:

http://www.scb.se/Pages/PublishingCalendarViewInfo_259923.aspx?publobjid=17090

⁵¹ SCB. *Den sociala snedrekryteringen till högskolan fortsätter*. URL: http://www.scb.se/Pages/PressRelease_254456.aspx

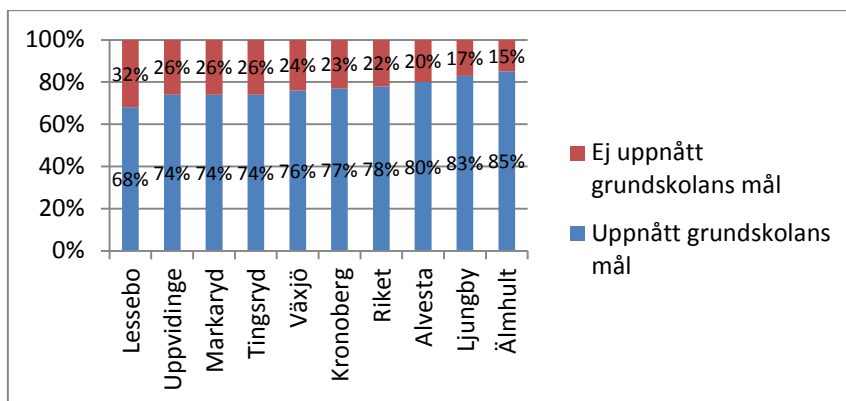
Utbildningen i Södra Småland

Kronoberg blir ett allt mer utbildat län. Sedan 2005 har andelen av befolkningen med eftergymnasial utbildning ökat med 11,4 %. Andelen av befolkningen som innehar en forskarutbildning har under samma tid ökat med 27,4 %. I relation till länen i jämförelsegruppen har Kronobergs invånare en hög utbildningsnivå. Växjö kommuns invånare hade under 2011 en högre utbildningsnivå än riksgenomsnittet.

Grundskole- och gymnasial nivå

De första utbildningsinstanserna i det livslånga lärandet utgörs av grundskola och gymnasieskola. De senaste åren har betoningen av dessa års betydelse och formativa inverkan på individens möjligheter till ett livslångt lärande ökat då en avbruten skolgång är kostsam både för individ och samhälle⁵².

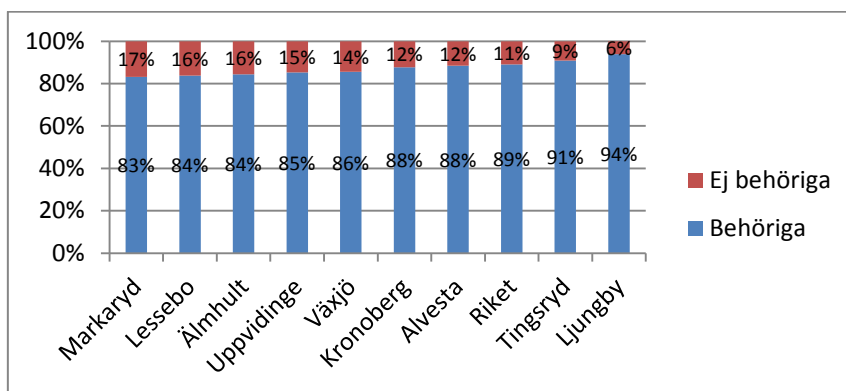
Uppnått grundskolans mål 2011, kommunerna och länet

Källa: Barnombudsmannen

I länet uppnådde 77 % av barnen på grundskolenivå grundskolans mål, vilket var strax under riksgenomsnittet på 78 %. I Älmhults kommun, som hade högst måluppfyllelse, var måluppfyllelsen 17 procentenheter större än i Lessebo kommun, som var den kommun där barnen i minst utsträckning, relativt sett, uppnådde grundskolemålen. Av barnen med utländsk bakgrund så nådde 63 % av dem grundskolans mål, motsvarande siffra för barn med inrikes bakgrund var 80 %. Pojkar nådde i mindre utsträckning än flickor grundskolemålen; 80 % av flickorna nådde målen och motsvarande siffra för pojkarna var 75 %.

Behörighet till gymnasiet 2011, kommunerna och länet

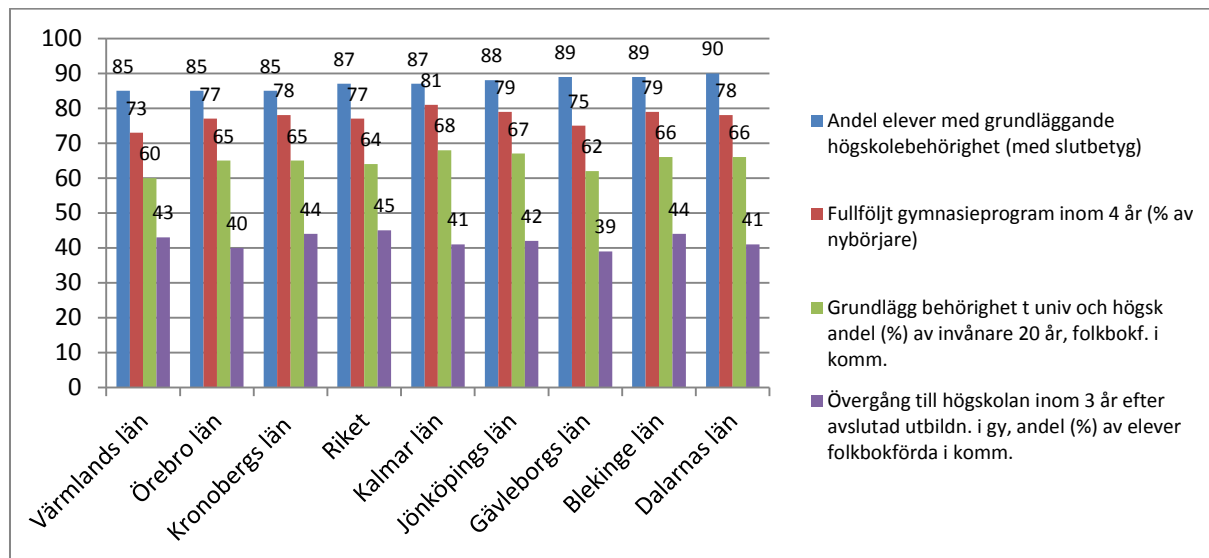

Källa: Barnombudsmannen

⁵² Nordiska Ministerrådet. *Frafall i utdanning for 16-20 åringer i Norden*. URL: <http://www.norden.org/sv/publikationer/publikationer/2010-517>

Under 2011 så nådde 88 % av barnen i länet gymnasiebehörighet, vilket är strax under riksgenomsnittet för 2011. Två av länets kommuner låg över riksgenomsnittet. Inom gruppen barn med utländsk bakgrund uppnådde 74 % gymnasiebehörighet, motsvarande siffra för barn med inrikes bakgrund var 92 %.

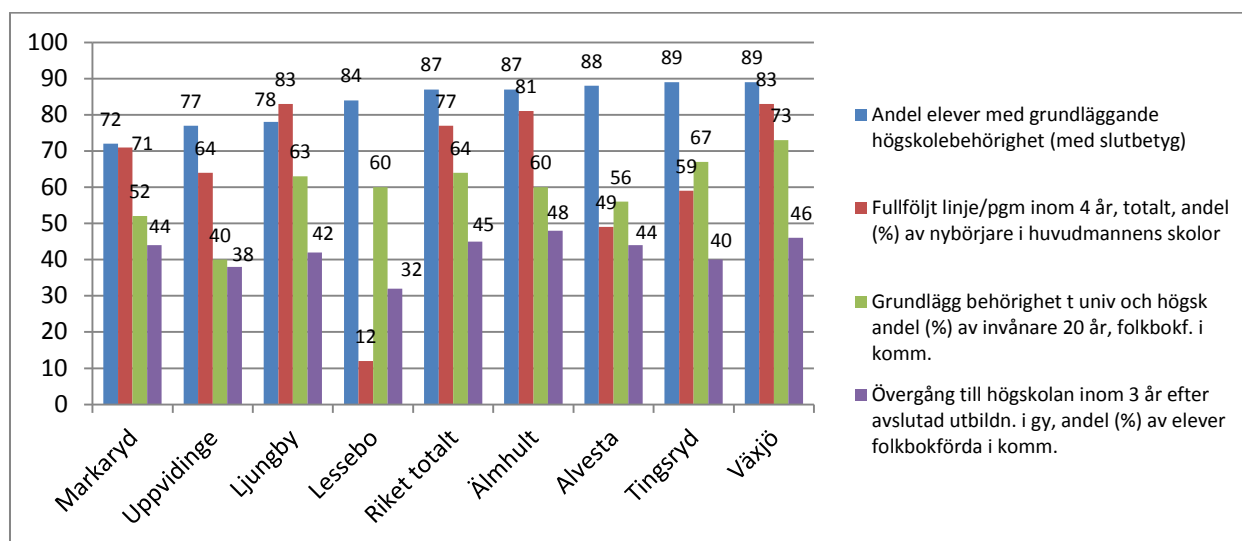
Högskolebehörighet m.m. 2012, länen och riket

Källa: Skolverket

Under 2012 hade Kronoberg – i jämförelse med riket och länen ur jämförelsegruppen – en relativt god genomströmning av gymnasieelever som avklarade sitt gymnasieprogram inom fyra år. Länet hade dock en marginellt lägre övergångsfrekvens till högskolestudier än vad riket hade, samtidigt som frekvensen var högre än hos en majoritet av jämförelselänen. Däremot hade en majoritet av länen – och även riket – en högre andel invånare som var 20 år och innehade grundläggande högskolebehörighet. Vid en sammanslagning av samtliga värden placerar sig Blekinge län högst och Kronoberg i mitten, en procentenhet under riksgenomsnittet.

Högskolebehörighet m.m. 2012, länen och riket

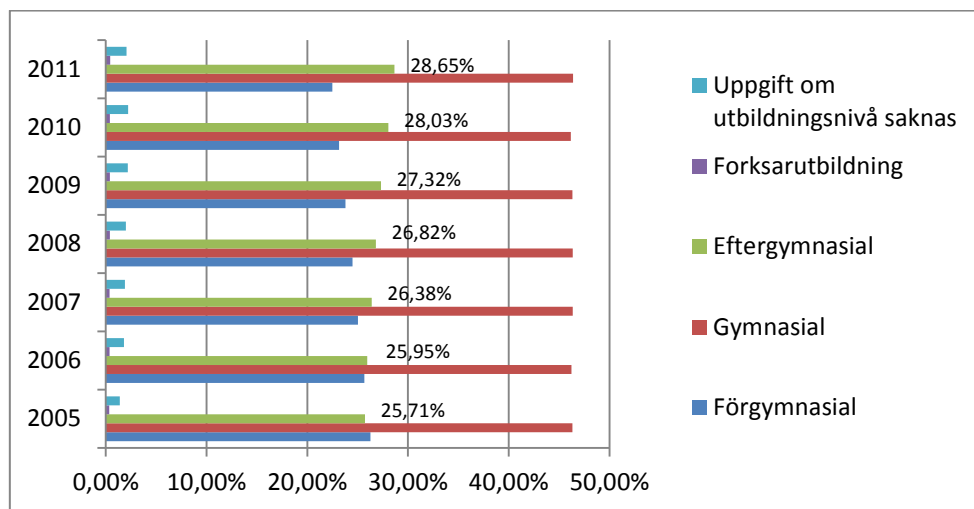
Källa: Skolverket

Under 2012 rådde relativt stora skillnader mellan kommunerna gällande de olika variablerna som ingår i ovan diagram. Sammanlagt innehade Växjö högst procentsats inom flest områden, förutom inom området övergångsfrekvens som toppades av Älmhults kommun.

Eftergymnasial nivå

Växjö kommun har en större andel av befolkningen som är eftergymnasialt utbildade än riket men resterande kommuner ligger under riksgenomsnittet. Att länets universitet är förlagt till Växjö kommun kan förklara den höga andelen eftergymnasialt utbildade i kommunen. En annan förklaringsfaktor är att kommunen innehar en större och mer kunskapsintensiv arbetsmarknad än resterande kommuner. Kvinnorna i länet har generellt en högre utbildningsnivå än männen, men har inte i lika stor utsträckning erhållit forskarutbildning.

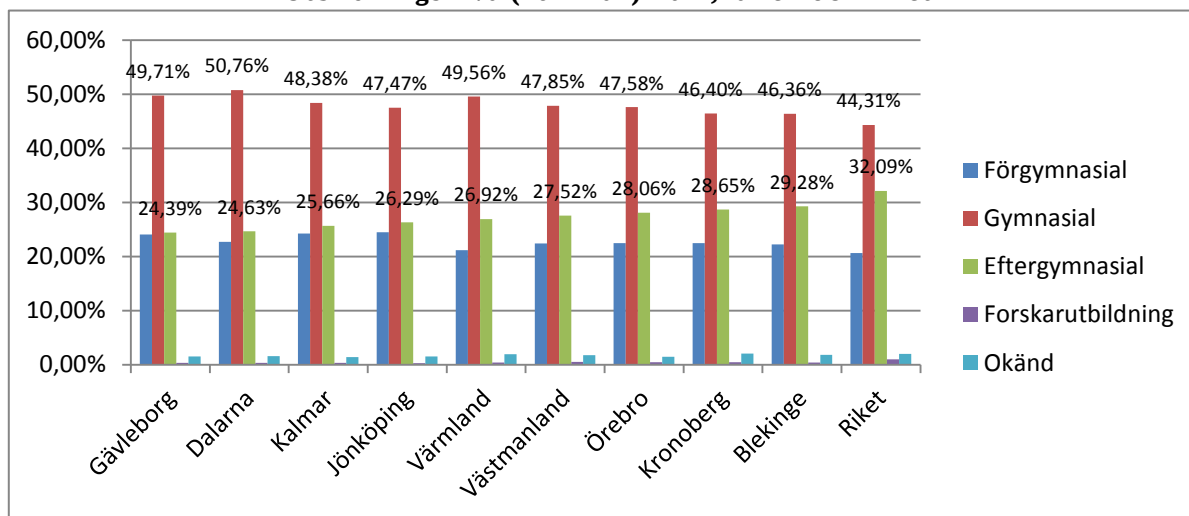
Utbildningsnivå (16-74 år) 2005-2011, Kronobergs län

Källa: SCB

Sedan 2005 har andelen av länets befolkning som innehar en eftergymnasial utbildning ökat med 2,5 procentenheter, samtidigt som andelen av befolkningen med förgymnasial utbildningsnivå succesivt minskat under samma tidsperiod. 22,49 % av länets befolkning hade under 2011 uppnått förgymnasial nivå som högsta utbildningsnivå, vilket är en minskning på 3,8 procentenheter sedan 2005. Generellt så ökade antalet studenter under 2009/2010 som en följd av stora födelsekullar men även som ett resultat av arbetsmarknadens utveckling.

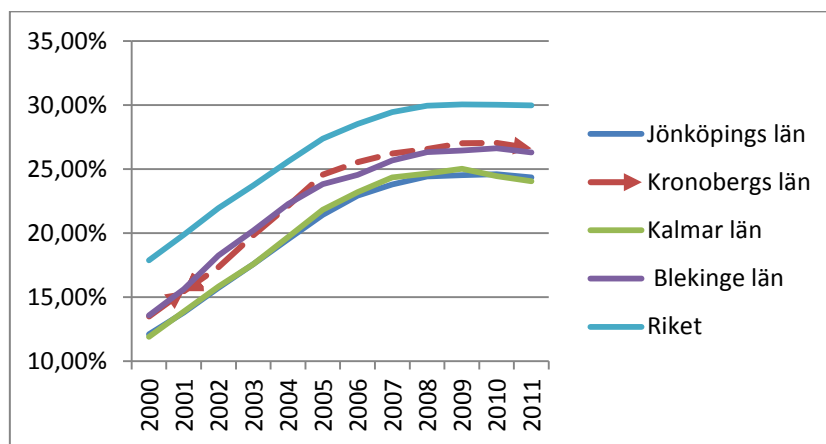
Utbildningsnivå (16-74 år) 2011, länen och riket

Källa: SCB

I relation till länen i jämförelsegruppen har Kronobergs befolkning en hög utbildningsnivå. Endast Blekinge län hade en större andel av befolkningen med en eftergymnasial utbildning. Inget av länen i jämförelsegruppen hade dock en så stor andel av befolkningen med eftergymnasial utbildningsnivå som riket. Under 2011 var skillnaden mellan andelen av befolkningen med eftergymnasial utbildning i Kronoberg och riket 3,4 procentenheter.

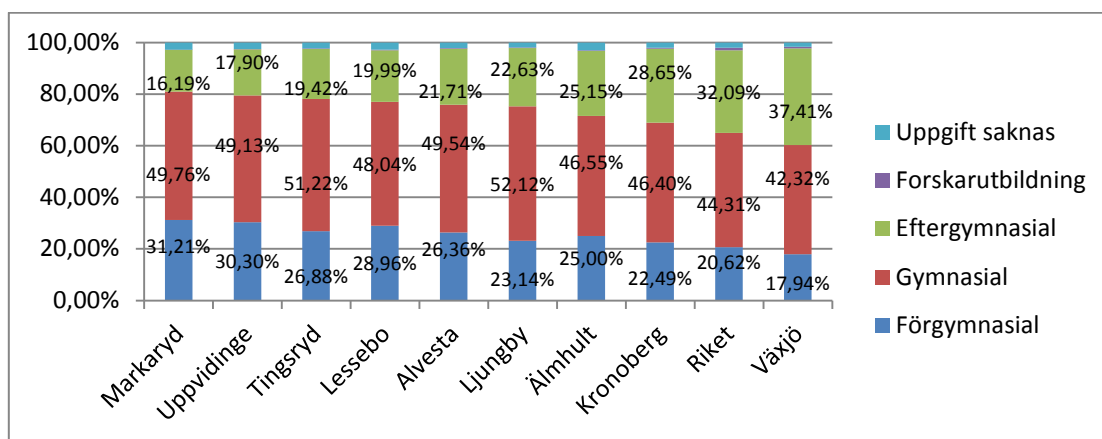
Andel av befolkningen (25-34 år) med minst treårig eftergymnasial utbildning 2000-2011, länen och riket

Källa: SCB

Genomsnittsåldern för en svensk som tar en universitetsexamen är 29 år, vilket är den näst högsta snittåldern inom OECD, endast Island har en högre genomsnittsålder⁵³. Därför är det relevant att identifiera hur stor andel av befolkningen inom åldersgruppen 25-34 år som innehar en universitetsexamen. I Kronobergs län innehar en större andel ur denna åldersgrupp en eftergymnasial utbildning än vad som är fallet hos grannlänen, däremot ligger länet under riksnivån. Dock så minskade andelen med eftergymnasial utbildning i länet inom denna åldersgrupp under 2011 jämfört med 2010, totalt var minskningen på 0,42 procentenheter. En liknande minskning skedde dock i samtliga grannlän och även på nationell nivå.

Utbildningsnivå 16-74 år, kommunvis 2011

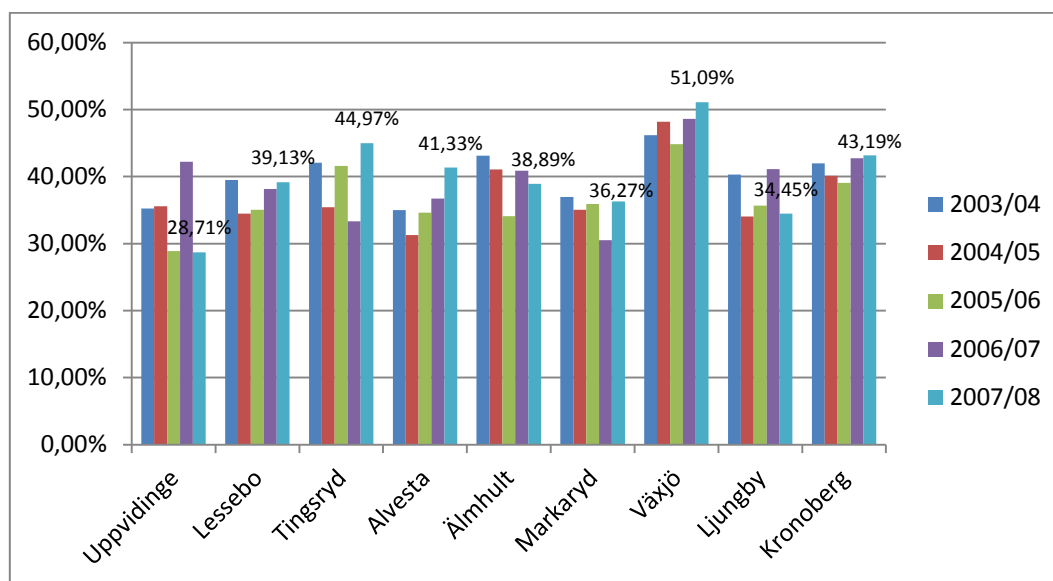
Källa: SCB

Det råder stora skillnader gällande vilken utbildningsnivå befolkningen har i länets olika kommuner. Växjö kommuns befolkning har i jämförelse med riket en hög utbildningsnivå, samtidigt som en del av

⁵³ Långtidsutredningen. Vad förklarar svenska universitetsstudenter höga examensålder? URL: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/15/67/80/8c712d75.pdf>

länets kommuner har en relativt stor andel av befolkningen med förgymnasial utbildning som högst uppnådda utbildningsnivå.

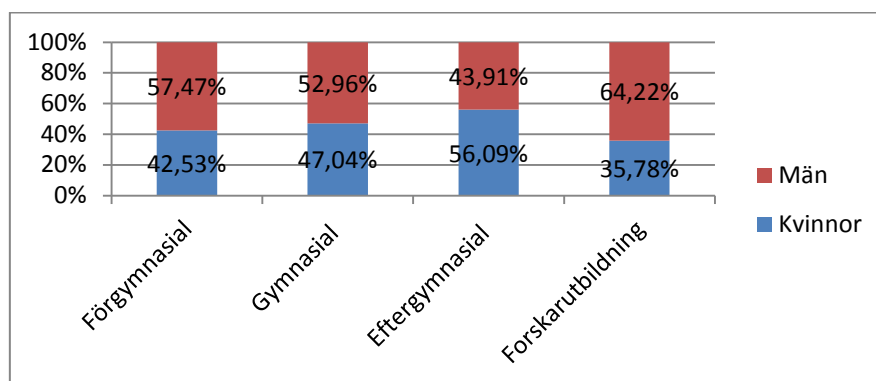
Övergång till högskolan i % av årgångarna, inom tre år efter gymnasieexamen 2003/04-2007/08, kommunerna

Källa: SCB

Gymnasiestudenternas benägenhet till att gå vidare till högskola skiftar mellan kommunerna. Vanligast under 2011 var att ungdomar hemmahörande i Växjö kommun väljer att studera vidare, följt av ungdomar från Tingsryd och Alvesta kommun. Det råder dock relativt stora variationer mellan årgångarna – därav bör variationerna mellan kommunerna tolkas med viss försiktighet – och deras benägenhet att studera vidare på högskola, men på länsnivå har andelen ungdomar som väljer att gå vidare till en eftergymnasial utbildning ökat under de senaste åren.

Kvinnor och mäns utbildningsnivå, Kronobergs län, 2011

Källa: SCB

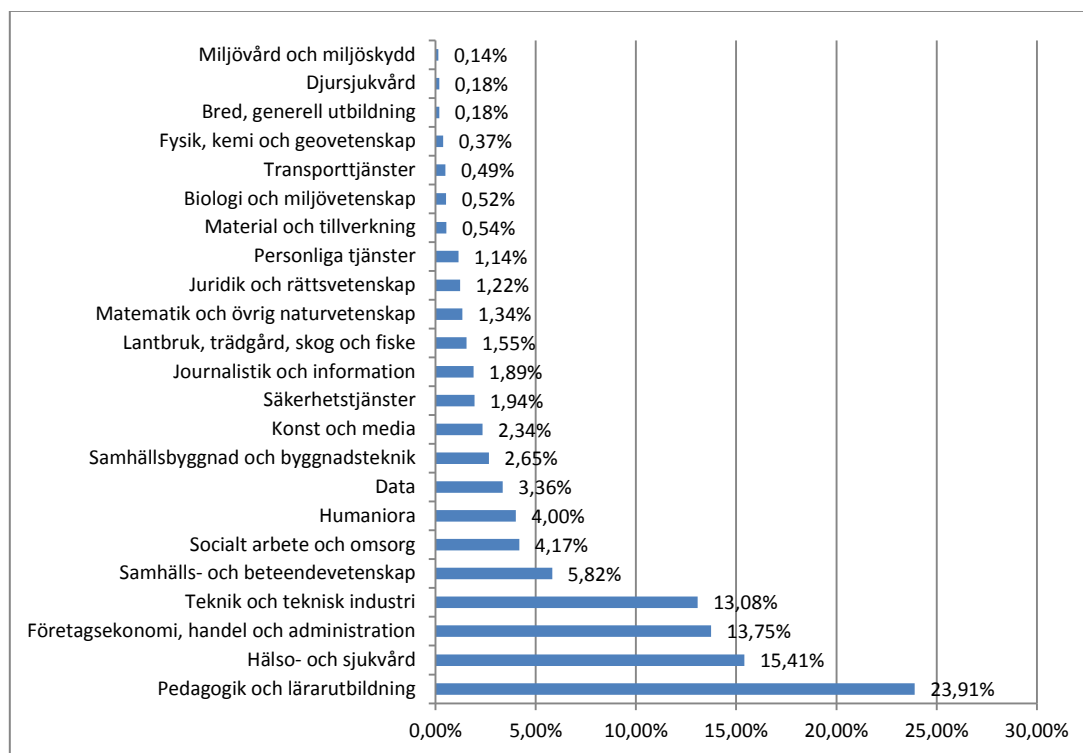
En genomgripande trend på nationell och global nivå har varit att kvinnor får bättre betyg än männen och att de i större utsträckning än männen går vidare till eftergymnasiala studier⁵⁴⁵⁵. I utbildningsgruppen med eftergymnasialutbildning så utgör kvinnorna 56 % av de inräknade personerna. Men kvinnornas överrepresentation inom gruppen med eftergymnasial utbildning får inte

⁵⁴ Högskoleverket. *Kvinnor och män i högskolan*. URL: <http://www.hsv.se/download/18.6923699711a25cb275a8000278/0820R.pdf>

⁵⁵ Statens offentliga utredningar. *Pojkar och skolan: Ett bakgrundsdokument om "pojkkrisen"*. URL: <http://www.government.se/content/1/c6/14/91/57/6fe196of.pdf>

utslag inom gruppen med forskarutbildning, där istället männen är överrepresenterade. Men under senare år har en allt större andel av de med forskarutbildning utgjorts av kvinnor.

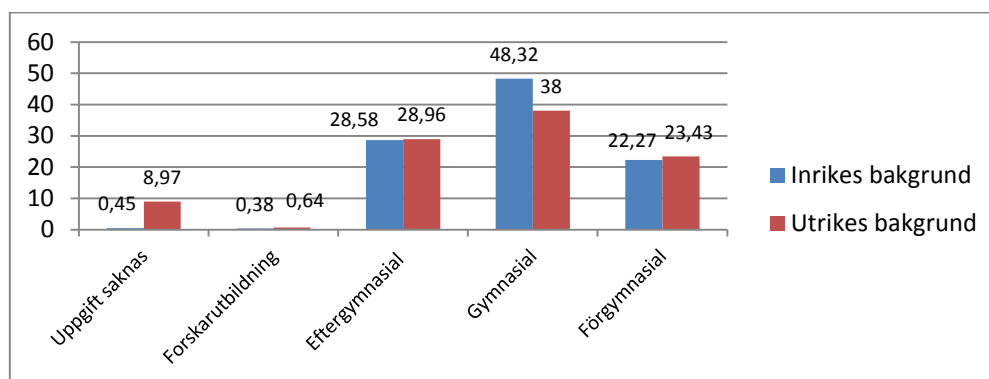
Utbildningsinriktningar, eftergymnasial utbildningsnivå 2010, Kronobergs län

Källa: SCB och MONA

Av befolkningen i länet som innehar en eftergymnasial utbildning så är den vanligaste inriktningen pedagogik. Det är tydligt att valet av utbildningsinriktning är präglat av könsnormer. Av de i befolkningen som innehar en eftergymnasial utbildning inom pedagogik så är 74 % av dem kvinnor. Av de som studerat länets näst vanligaste utbildningsinriktning, hälso- och sjukvård, så är 82 % av dem kvinnor. Däremot utgör kvinnorna endast 15 % av de som har läst teknik och industri på eftergymnasial nivå. Kvinnornas överrepresentation gällande utbildningsinriktning är även framträdande inom socialt arbete och omsorg, där 76 % av dem som har en utbildning inom området utgörs av kvinnor.

Utbildningsnivå utrikes bakgrund respektive inrikes bakgrund i % 2011, Kronobergs län

Källa: SCB

Av invånarna med utrikes bakgrund i länet så innehade 29 % eftergymnasial utbildning. Det var även en högre andel av de utrikes födda som hade en forskarutbildning jämfört med de som var födda i

Sverige. Däremot så hade en större andel av gruppen med utrikes bakgrund förgymnasial utbildning som högsta uppnådda utbildningsnivå, jämfört med de som hade inrikes bakgrund. Undersökningar har dock påvisat att utrikes födda med en eftergymnasial utbildning har svårare att få arbete än en person med en svensk eftergymnasial utbildning⁵⁶.

⁵⁶ SCB. *Svensk utbildning ger jobb*. URL: http://www.scb.se/Pages/Article_332796.aspx

Slutsats och analys

I jämförelse med grannlän och jämförelselänen är utbildningsnivån i länet god, dock är den något lägre vid jämförelse med riket som helhet. Inom länet råder dock utbildningsmässiga skillnader mellan kommunerna. I kommuner där tillverkningsindustrin är stor och där servicesektorn är något mindre, är även utbildningsnivån generellt lägre. Skillnaderna mellan kommunerna kan förstås utifrån de generella trender som återfinns inom utbildningsområdet på nationell nivå. Barn och ungdomar från hem som har studievana föräldrar tenderar att i större utsträckning välja att vidareutbilda sig. I kommuner med en arbetsmarknad som historiskt inte efterfrågat högutbildad arbetskraft återfinns därför ofta ett lägre mått av studietradition vilket får genomslag i statistiken.

Det råder även en könsmässig skillnad inom länet gällande studieval och studieinriktning. För att i framtiden säkra kompetensförsörjningen är det viktigt att könsmässiga normer inte utgör hindrande barriärer vid val utbildning, utan att utbildningsvalet istället baseras på intresse och arbetsmarknadens efterfrågan.

OECD om utbildning

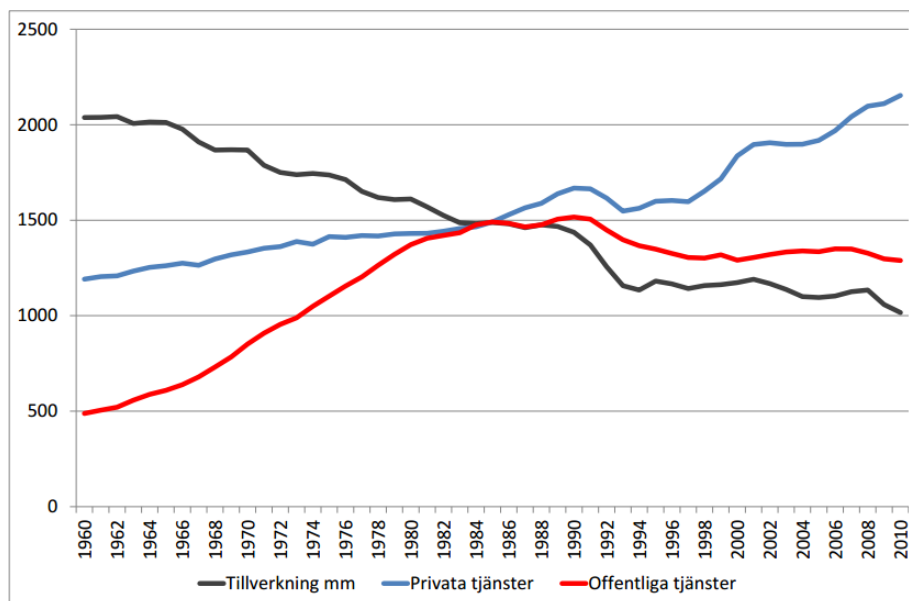
- Dålig matchning på arbetsmarknaden är ett problem som måste lösas för att övergången till en kunskapsdriven ekonomi ska lyckas. De fyra länen har en högre andel lågutbildade och en lägre andel högutbildade arbetstagare än det nationella genomsnittet. Högutbildade ungdomar (i synnerhet kvinnor) tenderar att flytta från regionen, särskilt till storstäderna. Därtill stämmer de flesta invandrades utbildning och kunnande dåligt överens med den lokala ekonomins behov. Detta innebär att tillverkningsföretag som försöker utvecklas mot en kunskapsbaserad affärsmodell har problem med att rekrytera personal med de färdigheter som krävs lokalt.
- Att locka till sig och behålla kunniga ungdomar i regionen är inte bara ett sätt att bibehålla den demografiska jämvikten och undvika att befolkningen som helhet åldras, det är även ett sätt att upprätthålla en sund och dynamisk tillgång på arbetskraft.
- Men universitetsutbildningen i regionen kanske bara fördröjer utflyttningen av unga människor om de inte kan hitta arbeten där deras kunskaper efterfrågas. För att undvika detta skulle universiteten i regionen kunna övergå till mer behovsdriven utbildning och forskning jämte innovationsstöd till kunskapsintensiva små och medelstora företag. Detta skulle vara till hjälp för att se till att ungdomarna är intressanta på arbetsmarknaden efter utbildningen och svara på de lokala arbetsgivarnas behov av nya färdigheter.
- Medvetenheten om den växande lokala tillgången på högre utbildning av god kvalitet och utmanande arbetstillfällen i Småland–Blekinge behöver ökas. Unga människor bör göras medvetna om möjligheterna i närområdet, i angränsande län eller kommuner i regionen. Möjligheter till högre utbildning och karriärmöjligheter i regionen bör ges samma sociala erkännande och ekonomiska värde som storstadsområdenas.
- Regionala och lokala myndigheter kan vidta åtgärder för att uppmuntra högutbildade unga människor att engagera sig i den lokala ekonomin och att bli kvar i regionen genom att: 1) stärka banden mellan det regionala utbildningssystemet och de regionala företagen för att göra övergången mellan utbildningssystemet och arbetsmarknaden smidigare, 2) skapa en god miljö för företagande, stärka och förbättra arbetstillfällen, även företagande och utveckling av små och medelstora företag, samt 3) engagera unga människor i regionens utveckling så att de blir delaktiga i och får ett egenintresse för sitt samhälle.
- Bättre utbildnings- och karriärmöjligheter för ungdomar som blir kvar i regionen bör kompletteras med åtgärder för att uppmuntra dem som ger sig av att återkomma.

Myndigheterna i Småland–Blekinge måste locka till sig unga människor som har utökat sitt humankapital och sociala kapital utanför regionen. Det är inte realistiskt att ignorera de större svenska städernas lockelse på den lokala ungdomen. I stället för att helt enkelt försöka avråda unga människor från att ge sig av bör de lokala ledarna försöka förmå dem som har gjort det att komma tillbaka. Detta kräver lokalt tillgängliga möjligheter till arbete och utbildning.

Arbetsmarknad och näringsliv

Sedan lång tid tillbaka sker en ekonomisk strukturomvandling i västvärlden, vilket innebär att det har skett varaktiga förändringar av ekonomins sammansättning med avseende på olika näringsgrenar⁵⁷. Västvärldens tillverkningsindustri blir allt mindre och allt mer specialiserad samtidigt som den privata tjänstesektorn växer. De primära drivkrafterna bakom strukturomvandlingen är teknologiska landvinningar som ökat produktiviteten, förändrad efterfrågan samt globaliseringen som skapat en ökad internationell konkurrens med ett allt större kapitalflöde över landsgränserna som en följd av minskade kommunikations- och transaktionskostnader. Under de senaste decennierna har västvärlden även genomgått en politiskekonomisk institutionell förändring som medfört ökad handel och internationalisering⁵⁸.

Antalet sysselsatta i tusental fördelat på sektorer 1960-2010, riket

Källa: SCB⁵⁹

Globaliseringen medför stora utmaningar som ställer högra krav på Sveriges utvecklingskraft och omställningsförmåga, det vill säga landets kapacitet att tillvarata nya marknadsmöjligheter genom att parera hastiga och oväntade förändringar. Det allt rörligare kapitalet innebär att ett lands komparativa fördelar är avgörande; resurser koncentreras dit de gör mest nytta och med en öppen spelplan trotsar resursförflyttningar nations- och kontinentsgränser. Konkurrensen från låglöneländer inom tillverkningssektorn har medfört att Sverige i allt större utsträckning konkurrerar med kunskap och teknologi, vilket ökar kraven på innovationer och högre produktivitet. Justeringsprocessen är särskilt kritisk för regioner som innehåller en stor andel av sådana branscher som konkurrensutsatts på den globala marknaden. Omställningsperioden medför då höga kostnader då resurser koncentreras till branscher som nu måste strukturanpassa verksamheten⁶⁰.

⁵⁷ Västra Götalandsregionen. *Tillverkning, tjänster och tillväxt*. URL:

http://www.vgregion.se/upload/Regionkanslierna/regionutveckling/St%20omv%20V%C3%A4stra%20G%C3%B6taland_120704_f%C3%B6rhandsversion.pdf

⁵⁸ Statens offentliga utredningar. *Permanent förändring – Globalisering, strukturomvandling och sysselsättningsdynamik*. URL:

http://www.regeringen.se/download/ceffda7a.pdf?major=1&minor=99453&cn=attachmentPublDuplicator_o_attachment

⁵⁹ SCB (Presentation). *Tillverkning, tjänster och tillväxt*. URL:

<https://www.h5.scb.se/raps/pdf/Tillverkning.%20tj%C3%A4nster%20och%20tillv%C3%A4xt%20-%20en%20ny%20bild%20av%20strukturomvandlingen%20-%20Christer%20Anderstig.%20WSP.pdf>

⁶⁰ NUTEK. *Årsbok 2006*. URL: <http://publikationer.tillvaxtverket.se/ProductView.aspx?ID=815>, Statens offentliga utredningar. *Permanent förändring – Globalisering, strukturomvandling och sysselsättningsdynamik*. URL:

http://www.regeringen.se/download/ceffda7a.pdf?major=1&minor=99453&cn=attachmentPublDuplicator_o_attachment

Den ökade konkurrensen gäller dock inte enbart företag och produktionsvaror, utan den gör sig gällande även mellan länder och regioner, som konkurrerar om humankapital i form av inflyttare, företagsetableringar samt investeringar⁶¹. Den allt större geografiska rörligheten innebär att företags och människors flyttmönster ökat i omfattning. Vikten av att skapa kunskapsintensiva miljöer har därför ökat, då sådana miljöer minskar företags- och människors benägenhet till att flytta⁶² från regionen. Kunskapsintensiva miljöer tillhandahåller unika och platsbundna konkurrensfördelar i form av närhet till specifik kompetens inom ett visst specialiseringsområde, vilket resulterar i ett ”kluster” som gör att aktörer ser vinsten med att stanna på just den geografiska platsen⁶³. En regions särpräglade fördelar är därför viktiga konkurrensredskap i en global värld.

De senaste decenniernas utveckling har tydliga avspeglningar i statistiken. Sedan mitten av 1970-talet har migration, export och utlandsinvesteringar fördubblats och sedan 1997 står tjänstesektorn för hela den sysselsättningstillväxt som har skett på arbetsmarknaden⁶⁴ och andelen av arbetskraften vars arbete exponeras för global konkurrens har fördubblats sedan slutet av 1980-talet⁶⁵. Vidare så fanns det totalt 14 041 utlandsägda företag med 631 014 – 23 % av de anställda i näringslivet – anställda i Sverige år 2011; år 1980 var drygt 100 000 anställda i ett utlandsägt företag⁶⁶. Utöver en ekonomisk strukturomvandling sker även en demografisk strukturomvandling som påverkar arbetsmarknaden. För att klara den framtida försörjningsbördan är det viktigt att 40-talisternas pensionsavgångar kompenseras med att den stora 90-talistgenerationen- och utrikes födda integreras på arbetsmarknaden⁶⁷.

⁶¹ Glesbygdsverket. *Kartläggning av strategier för att öka befolkningen i kommuner och regioner*. URL: http://www.tillvaxtanalys.se/download/18.56ef093c139bf3ef8902943/1349863620822/Kartlaeggning_av_strategier_foer_att_oeka_befolkningen.pdf

⁶² NUTEK. *Klustriga kluster eller globala glidare? Den lokala dynamikens paradoxala betydelse i den globaliserade ekonomin*. URL: http://www.iei.liu.se/pie/filarkiv/1.124470/berggren_klustriga_kluster_pdf.pdf

⁶³ Långtidsutredningen. *Plats för tillväxt?* URL: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/08/11/99/6ac485fd.pdf>

⁶⁴ SCB. *Sysselsättning och strukturomvandling*. URL: http://www.scb.se/statistik/AM/AA9999/2003Moo/AM78ST0302_03.pdf

⁶⁵ Statens offentliga utredningar. *Permanent förändring – Globalisering, strukturomvandling och sysselsättningsdynamik*. URL: http://www.regeringen.se/download/ceffda7a.pdf?major=1&minor=99453&cn=attachmentPublDuplicator_o_attachment

⁶⁶ Tillväxtanalys. *Utländska företag 2011*. URL: <http://www.tillvaxtanalys.se/sv/publikationer/statistikserien/statistikserien/6-29-2012-utlandska-foretag-2011.html>

⁶⁷ SCB. *Integrationen på arbetsmarknaden – För vilka och var har den lyckats?* URL: http://www.scb.se/Statistik/AM/AM9903/_dokument/Integrationen-pa-arbetsmarknaden.pdf

Arbetsmarknaden och näringslivet i södra Småland

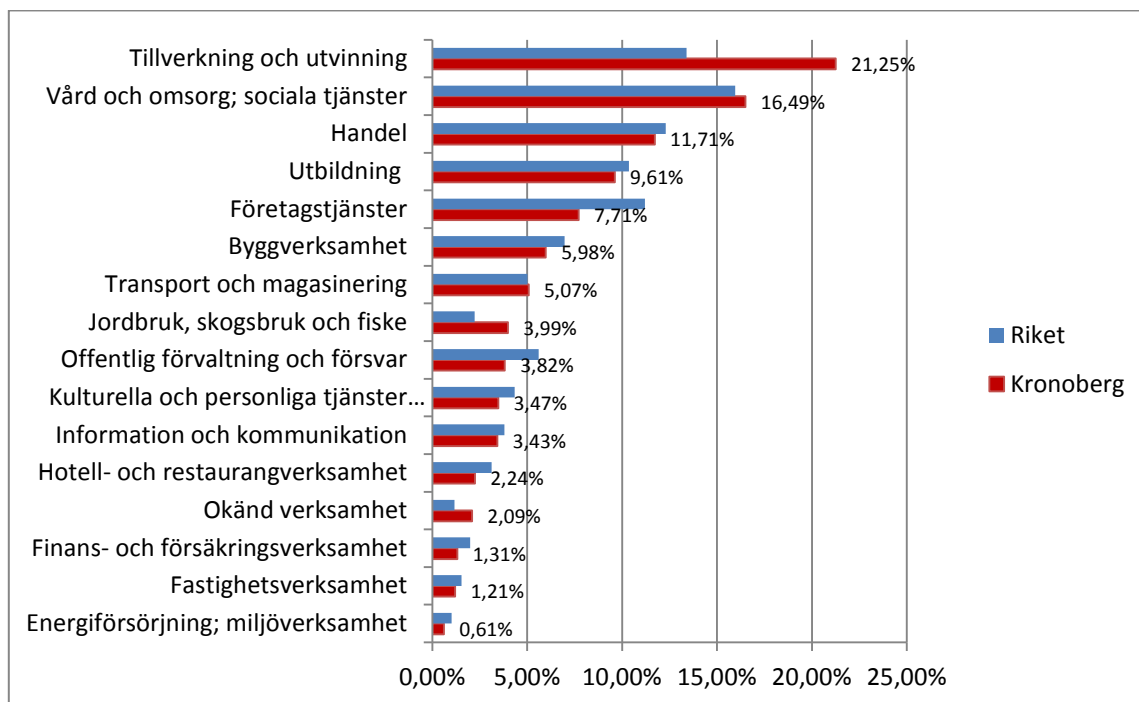
I den OECD-rapport som belyste länets utveckling och som publicerades 2011 framhålls länet som en paradox; trots en ökad grad av konkurrensutsättning inom tillverkningssektorn så har länet haft en god tillväxt jämfört med liknande regioner. De senaste åren har dock varit turbulenta. Med den ekonomiska krisen som satt sina djupaste spår under 2009 följde en minskning i antalet sysselsatta och en liknande utveckling skedde även på global- och nationell nivå. Men redan under 2010 kunde en återhämtning skönjas då antalet anställda i länet ökade återigen och återhämtningen fortsatte även under 2011. Men under 2012 har marknaden åter vänt nedåt vilket har kommit att påverka Kronobergs län särskilt hårt i jämförelse med riket.

Ur turbulensen utkristalliserar dock några synbara tendenser. Den pågående strukturomvandlingen, som har pågått under lång tid på både en global- och nationell nivå, sätter tydliga spår även i Kronobergs arbetsmarknad. Sett till antalet anställda inom tjänstesektorn, under tidsperioden 2008-2011, så har antalet *de facto* ökat, samtidigt som antalet anställda inom tillverkningssektorn minskat drastiskt. Differensen mellan sektorernas utveckling understryker den konjunkturkänslighet som följt med globaliseringen och den ökande konkurrensen. För Kronobergs län har utvecklingen inneburit att länet idag inte längre har en lägre arbetslöshet än riket som helhet.

Branschstruktur

Kronobergs län har en olikartad branschstruktur än riket. Främst märks detta genom att en större andel av befolkningen i länet arbetar inom tillverkningssektorn och att en större andel av befolkningen i riket arbetar inom tjänstenäringsar.

Branschstruktur (dagbefolkning) Kronobergs län och riket 2011

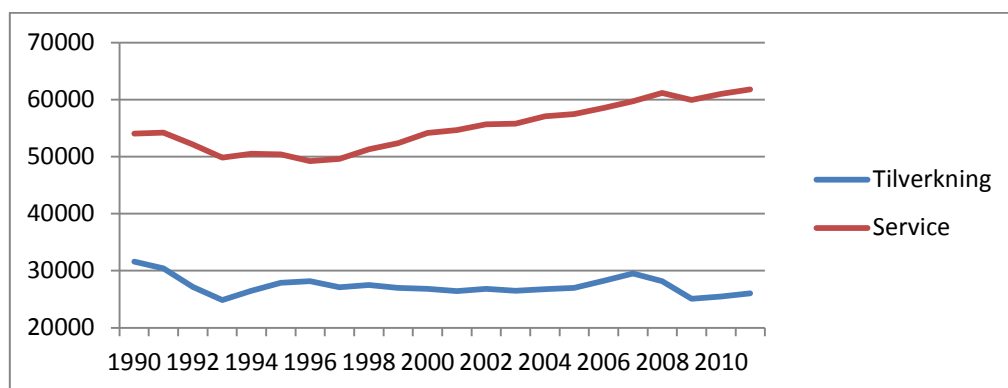

Källa: SCB

Den enskilt största skillnaden mellan länet och riket är att en större andel av länets befolkning arbetar inom tillverkningssektorn än vad som är fallet på nationell nivå. 21 % av Kronobergs läns sysselsatta arbetar inom tillverkning och utvinning, vilket är 8 procentenheter fler än i riket. I övrigt syns relativt tydliga skillnader mellan riket och länet i antalet sysselsatta inom näringsgrenarna företagstjänster, offentlig förvaltning och försvar samt jord- och skogsbruk. Av tradition har Kronoberg ett flertal

sysselsatta inom jord- och skogsbruk, som till stor del utgörs av egenföretagare, år 2010 var över 60 % av de sysselsatta inom näringsgrenen egna företagare.

Antal anställda inom tillverknings- respektive servicesektorn 1990-2011, Kronobergs län

Källa: SCB

Den historiska utvecklingen av länets branschstruktur är liknande den som har skett på nationell nivå och det är tydligt att antalet anställda inom servicesektorn har kommit att bli allt fler genom åren. Men samtidigt som servicesektorn har växt så har tillverkningssektorn minskat. Under nittiotalskrisen minskade antalet anställda inom tillverkningssektorn drastiskt och totalt försvann tusentals tjänster inom sektorn under tidsperioden 1990-1993. Antalet sysselsatta inom sektorn har sedan 1993 – med vissa pendlingsår – ökat succesivt fram till den ekonomiska krisen som briserade under 2009.

Men efter lågkonjunkturen, vars effekter på sysselsättningsnivån framträdde under 2009, kom antalet anställda inom tillverkningssektorn att minska återigen. Under tidsperioden 1990-2011, framstår tjänstesektorn som robustare och mindre konjunktürkänslig än tillverkningssektorn. Men även denna sektor drabbades under nittiotalskrisen och ett flertal tusen arbeten försvann. Men sedan 1996 har sektorn växt succesivt och idag arbetar drygt 10 000 fler personer inom sektorn jämfört med hur många som arbetade inom den 1996. Liksom på nationell nivå så har en stadig tillväxt skett inom de privata tjänstenäringarna och sektorns storleksökning kan beskrivas som en varaktig förändring av länets sysselsättningsstruktur.

Branscutveckling (dagbefolkning) 2008-2011, Kronobergs län

Bransch SNI 2007	2008	2009	2010	2011	Förändring antal personer 2008-2011	Förändring i % 2008- 2011
Jordbruk, skogsbruk och fiske	2,79%	3,14%	3,17%	3,99%	1100	41,87%
Tillverkning och utvinning	23,60%	21,44%	21,36%	21,25%	-2316	-10,44%
Energiförsörjning; miljöverksamhet	0,56%	0,57%	0,59%	0,61%	42	7,91%
Byggverksamhet	5,83%	5,98%	5,99%	5,98%	114	2,08%
Handel	12,17%	12,20%	12,02%	11,71%	-484	-4,23%
Transport och magasinering	5,18%	5,18%	5,18%	5,07%	-130	-2,67%
Hotell- och restaurangverksamhet	2,05%	2,17%	2,31%	2,24%	164	8,49%
Information och kommunikation	2,92%	3,02%	2,94%	3,43%	460	16,77%
Finans- och försäkringsverksamhet	1,31%	1,38%	1,34%	1,31%	-9	-0,73%
Fastighetsverksamhet	1,10%	1,24%	1,17%	1,21%	95	9,20%
Företagstjänster	7,41%	7,33%	7,74%	7,71%	240	3,44%

Offentlig förvaltning och försvar	3,63%	3,94%	3,95%	3,82%	161	4,72%
Utbildning	9,67%	9,97%	9,83%	9,61%	-105	-1,16%
Vård och omsorg; sociala tjänster	16,14%	16,77%	16,82%	16,49%	248	1,63%
Kulturella och personliga tjänster m.m.	3,47%	3,68%	3,52%	3,47%	-20	-0,61%
Okänd verksamhet	2,16%	1,99%	2,06%	2,09%	-78	-3,84%

Källa: SCB

Ur ett mer kortsiktigt och näringsgrensspecifikt perspektiv är det jordbrukssektorn som uppvisar störst tillväxt i antalet anställda sedan 2008⁶⁸. Den största negativa förändringen är att antalet anställda i länet inom tillverkning- och utvinning minskat med mer än 10 %, vilket innebär drygt 2 300 tjänster i faktiska tal. Utvecklingen ska ses i ljuset av den återhämtning som skedde under 2010 och 2011 då antalet anställda inom tillverkningsbranschen ökade med sammanlagt 666 personer i relation till krisåret 2009. De näringsgrenar som har haft den största procentuella ökningen i antalet sysselsatta – utöver jord- och skogsbruk – är framförallt information- och kommunikation samt fastighetsverksamheter.

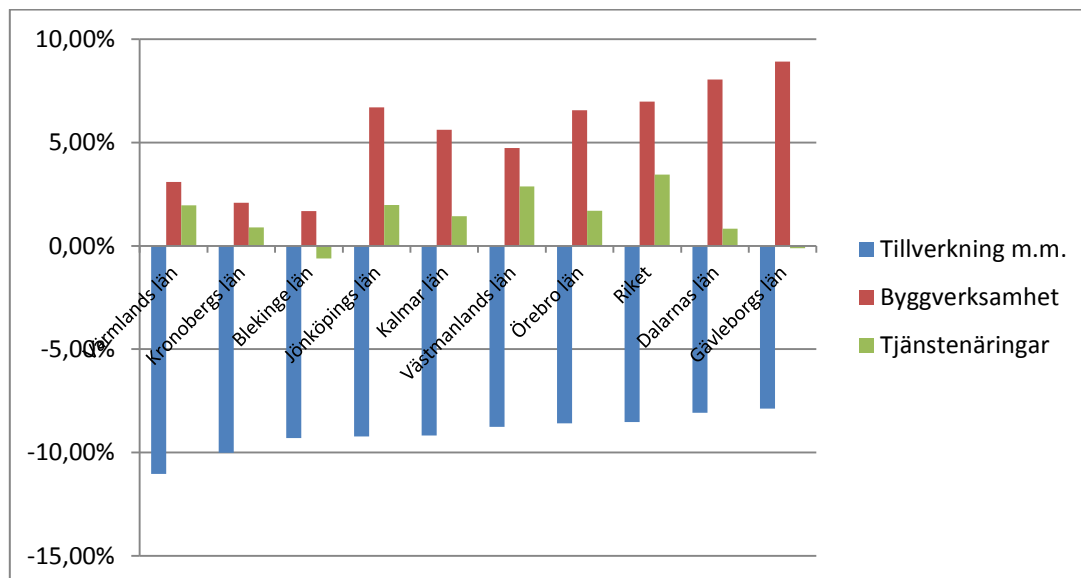
Utbildningsnivåer inom tillväxtbranscher 2011, Kronobergs län

Bransch	Förgymnasial nivå	Gymnasial	Eftergymnasial	Okänt
Tillverkning	20,71%	59,62%	18,94%	0,73%
Försörjning av el, gas, värme och kyla	8,52%	48,90%	42,27%	0,32%
Informations- och kommunikationsverksamhet	3,43%	34,89%	60,42%	1,27%
Företagstjänster	11,59%	44,22%	43,00%	1,19%

Källa: SCB och MONA

Vid ett urval av de branscher som hade en positiv utveckling under 2008-2011 gällande antalet anställda framgår att många av dem, i förhållande till övriga branscher inom länet, har en förhållandevis hög andel sysselsatta med eftergymnasial utbildningsnivå.

Branshutveckling 2008-2011, länen och riket

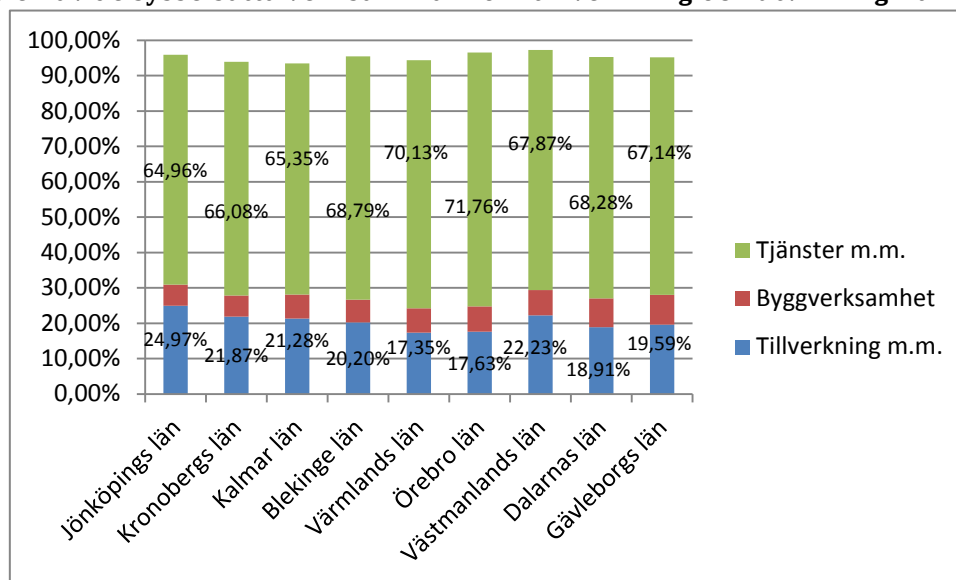

Källa: SCB

⁶⁸ Under 2011 ändrade SCB kodningen för vilka som definieras som sysselsatta så att även de som är 65 år och äldre inkluderas vilket får utslag inom främst jordbruksnäringen

Vid en grovkategorisering⁶⁹ av branschutvecklingen i de olika länen så framgår att många av dem har haft en stor minskning av antalet anställda inom tillverkningssektorn. I jämförelsegruppen minskade andelen anställda inom tillverkningsbranschen mest i Kronoberg och Värmlands län. I relation till riket så hade alla län förutom Dalarna och Gävleborg en relativt större minskning i antalet anställda inom tillverkningsbranschen. Jämfört med riket och flera av de övriga länen hade Kronoberg en svagare tillväxt inom tjänstenäringarna. En delförklaring till detta var att Kronoberg hade en i jämförelse med övriga län och riket en svag utveckling inom handelsområdet.

Andelen av de sysselsatta verksamma inom tillverkning och utvinning 2011, länen

Källa: SCB

Vid en nedbrytning av antalet sysselsatta inom tillverkning och utvinning framkommer att Jönköping och Kronobergs län hade störst andel sysselsatta inom näringsgrenen under 2011. Örebro och Värmlands län hade flest anställda inom tjänste- och servicesektorn. Sedan 2008 har tillverkningssektorn minskat i samtliga av länen.

Branschstrukturens utveckling kommunerna, antal anställda (dagbefolkning), 2007-2011

Kommun	Bransch/år	2008	2009	2010	2011	Förändring i %	Förändring i antal personer
Uppvidinge	Tillverkning m.m.	2736	2354	2439	2450	-10,45%	-286
	Tjänster m.m.	1994	1936	1910	1882	-5,62%	-112
Lessebo	Tillverkning m.m.	1212	1014	1010	1042	-14,03%	-170
	Tjänster m.m.	1646	1740	1700	1664	1,09%	18
Tingsryd	Tillverkning m.m.	2035	1864	1932	1980	-2,70%	-55
	Tjänster m.m.	3363	3212	3259	3211	-4,52%	-152
Alvesta	Tillverkning m.m.	3119	2749	2750	2700	-13,43%	-419
	Tjänster m.m.	4334	4228	4331	4356	0,51%	22
Älmhult	Tillverkning m.m.	2531	2316	2361	2365	-6,56%	-166
	Tjänster m.m.	6981	6801	6868	6982	0,01%	1
Markaryd	Tillverkning m.m.	2380	2262	2325	2487	4,50%	107
	Tjänster m.m.	2610	2436	2465	2446	-6,28%	-164
Växjö	Tillverkning m.m.	8229	7217	7609	7818	-4,99%	-411
	Tjänster m.m.	32666	32182	32777	33553	2,72%	887

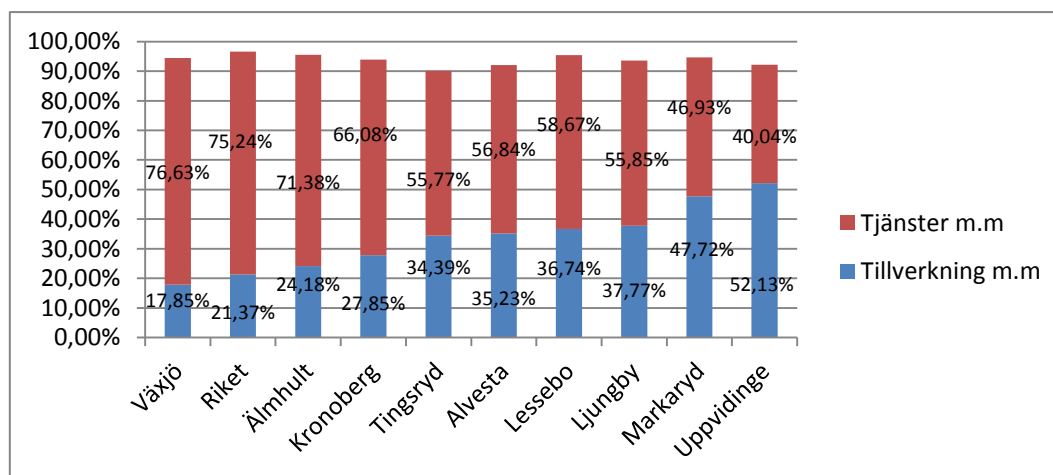
⁶⁹ SNI 2007 Tillverkning = B-E, Tjänstenäringar = G-U.

Ljungby	Tillverkning m.m.	5947	5287	5078	5187	-12,78%	-760
	Tjänster m.m.	7550	7375	7664	7670	1,59%	120
Kronoberg	Tillverkning m.m.	28189	25063	25504	26029	-7,66%	-2160
	Tjänster m.m.	61144	59910	60974	61764	1,01%	620

Källa: SCB

På kommunnivå, och vid en grovindelning⁷⁰ av de olika näringsgrenarna framkommer att alla kommuner förutom Markaryd har haft en negativ utveckling gällande antalet anställda inom tillverkningsindustrin. I Växjö och Ljungby kommun har en ökning av antalet anställda inom tjänste- och servicesektorn skett under samma tidsperiod.

Fördelning av de sysselsatta (dagbefolkning) efter bransch 2011

Källa: SCB

Vid jämförelse med riket så arbetar stora andelar av de anställda i länets kommuner inom tillverkningssektorn. I två av länets kommuner så arbetar ungefär hälften av de sysselsatta inom sektorn, vilket står i stark kontrast till rikets sysselsättningsstruktur. Den höga andelen sysselsatta inom tjänstesektorn i Älmhults kommun kan till stor del tillskrivas en av länets största arbetsgivares etablering i kommunen, samma förklaringsgrund finns för den höga andelen sysselsatta inom tillverkningssektorn i Markaryds kommun⁷¹. I Växjö kommun är andelen anställda inom servicesektorn relativt sett fler än i riket, vilket kan förklaras med att ett flertal offentliga tjänstemannayrken är förlagda till kommunen, samtidigt som kommunens privata tjänstesektor har växt under de senaste decennierna. I jämförelse med de län som ingår i jämförelsegruppen framgår att Kronoberg och Jönköpings län har den högsta andelen anställda inom tillverkningsindustrin, följt av Västmanlands län.

Andelen av den sysselsatta dagbefolkningen fördelat på arbetsställets storlek 2010, kommunerna (privat sektor)

Kommun/Storlek	500+	200-499	100-199	50-99	20-49	10-19.	5-9.	1-4.	0.
Uppvidinge	x	22,32%	8,08%	5,49%	23,61%	11,65%	10,84%	17,20%	0,81%
Lessebo	x	13,90%	14,78%	3,09%	13,57%	16,33%	15,28%	22,34%	0,72%
Tingsryd	x	5,78%	18,46%	12,42%	16,31%	11,29%	11,22%	23,19%	1,33%
Alvesta	x	11,09%	7,52%	12,62%	22,54%	12,73%	9,77%	22,54%	1,19%
Älmhult	14,46%	25,41%	16,93%	7,35%	9,32%	8,21%	5,53%	12,27%	0,52%
Markaryd	25,57%	x	11,51%	6,65%	15,00%	13,51%	9,74%	17,25%	0,77%
Växjö	3,16%	7,66%	10,72%	13,91%	22,29%	13,94%	10,74%	16,94%	0,66%
Ljungby	6,26%	13,65%	6,43%	14,91%	16,28%	11,92%	10,49%	19,00%	1,07%
Kronoberg	5,72%	11,56%	11,11%	11,75%	18,73%	12,54%	10,06%	17,72%	0,81%

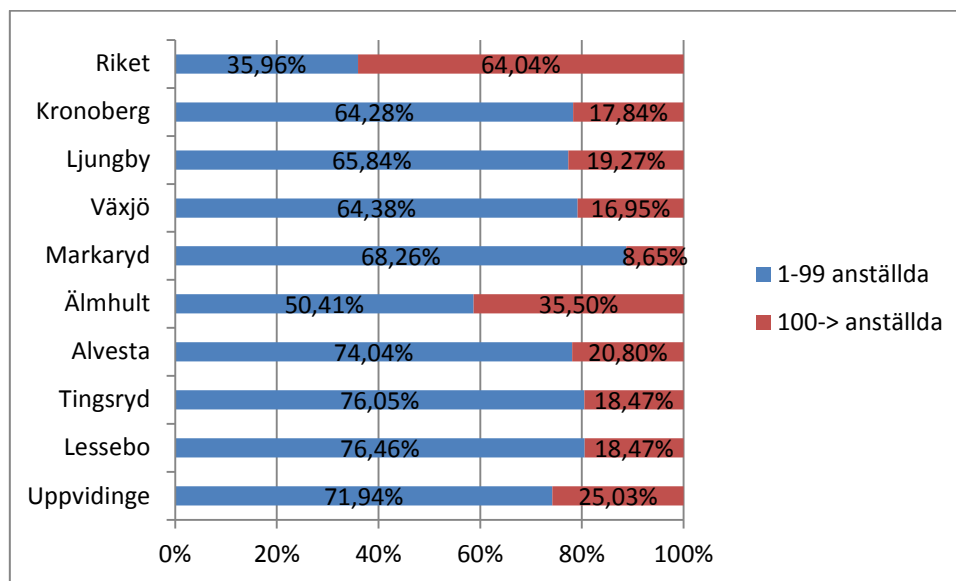
⁷⁰ Exklusive jord- skogsbruk och Okänd verksamhet (SNI 2007) bokstavs nivå. Tillverkning= B-F, Tjänster = G-U.

⁷¹ Företagen som avses är IKEA AB och NIBE AB vilka är två av länets tjugo största arbetsgivare

Källa: SCB och MONA

Länet har en stark bas av små- och medelstora företag. I den OECD-rapport som genomfördes under 2011 framhålls denna sysselsättningsstruktur som en direkt konkurrensfördel då den robusta basen av SME-företag i länet borgar för en hög omställningsförmåga. Då framtidens föränderliga ekonomi antas komma att gynna SME-företags snabba omställningsförmåga, antas dessa företag stå för den största delen av den framtida tillväxten.

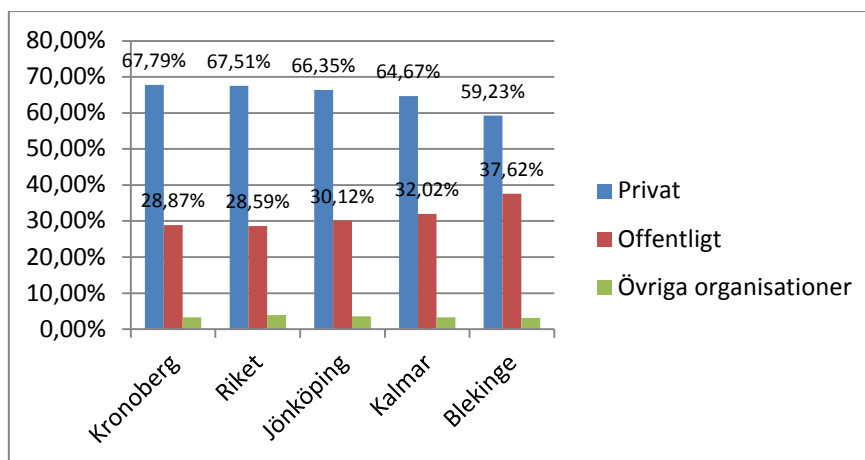
Andelen av den sysselsatta dagbefolkningen fördelat på arbetsställets storlek 2010, kommunerna

Källa: SCB

Vid en grövre indelning av fördelningen av de sysselsatta i relation till arbetsställets storlek framträder stora skillnader mellan riket och länet. I riket arbetade 36 % av de sysselsatta på ett arbetsställe med 1-99 anställda och 64 % på ett arbetsställe med 100+ anställda. Motsvarande siffror för länet var under 2010 70 % respektive 30 %, vilket innebär att sysselsättningsstrukturen mellan länet och riket skiljde sig avsevärt gällande arbetsställets genomsnittliga storlek.

De anställdas sektorstillhörighet 2010, länen och riket

Källa: SCB

I länet arbetade under 2010 en större andel inom den privata sektorn än vad befolkningen i riket- och grannlänen gjorde. Jämfört med riket arbetade även en större andel av länets anställda befolkning

inom den offentliga sektorn; fördelningen beror på att en större andel på riksnivån arbetar inom övriga organisationer. Högst andel anställda inom den offentliga sektorn hade Blekinge län. Andelen anställda inom offentlig sektor i Blekinge län är 15 procentenheter fler än i Kronobergs län.

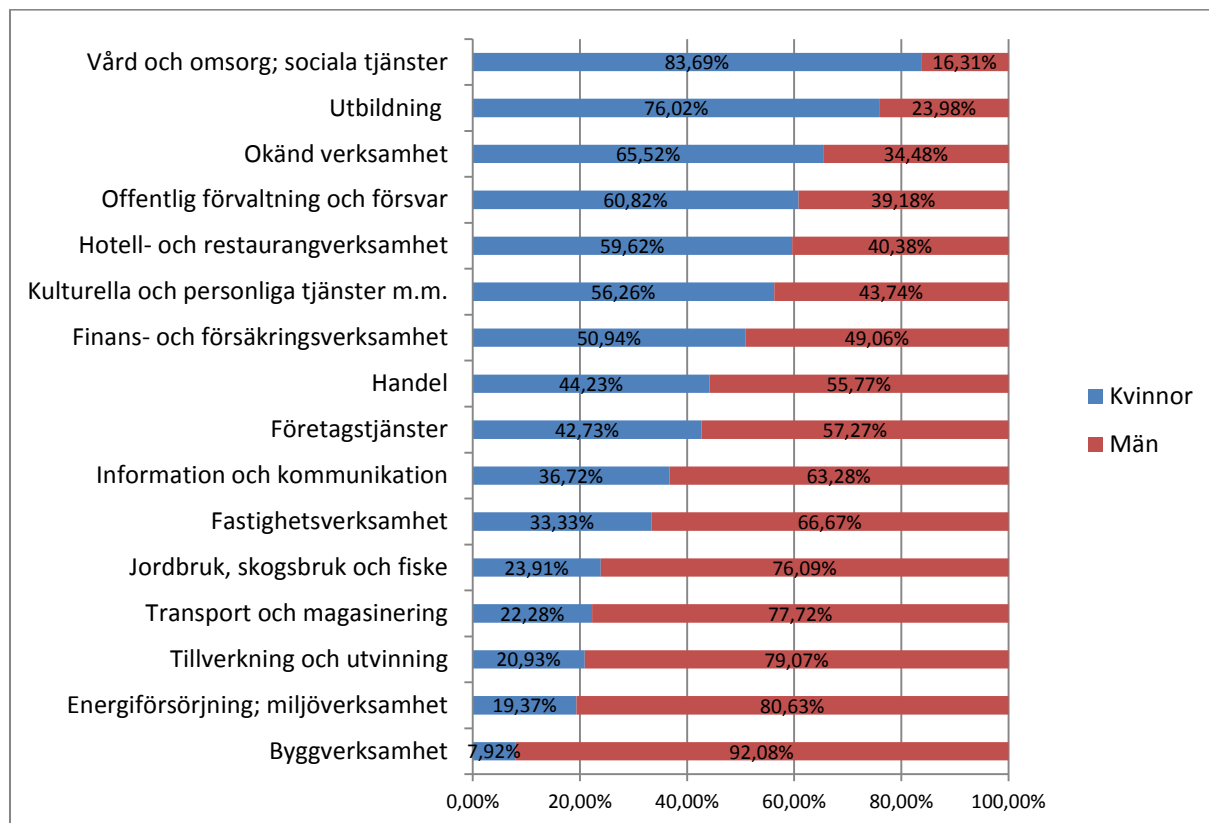
De anställdas sektorstillhörighet 2010, länet och riket

Kommun	Offentligt	Privat	Övriga organisationer och offentliga institutioner
Älmhult	15,91%	82,24%	1,85%
Markaryd	20,67%	76,95%	2,39%
Uppvidinge	20,92%	75,25%	3,83%
Tingsryd	27,33%	69,82%	2,85%
Alvesta	27,42%	70,19%	2,38%
Kronoberg	28,87%	67,79%	3,34%
Ljungby	29,27%	68,46%	2,27%
Lessebo	30,97%	66,76%	2,27%
Växjö	33,80%	61,81%	4,38%

Källa: SCB

Inom länet urskiljde sig Älmhults kommun gällande hur stor andel av de sysselsatta som arbetade inom offentlig- respektive privat sektor. En stor andel av kommunens befolkning, i relation till övriga kommuner och länet, arbetar inom den privata sektorn. I relation till övriga kommuner hade Växjö kommun den största andelen av de sysselsatta inom den offentliga sektorn.

Branschstruktur efter kön 2011, Kronobergs län

Källa: SCB

Länet har en könsegregerad arbetsmarknad. Generellt arbetar länets kvinnor inom vård- och omsorg och utbildning. En mer jämlik fördelning av de anställda rådde inom de branscher som arbetar med personliga tjänster och finans- och försäkringsverksamhet. Men inom de av tradition mansdominerade branscherna, såsom jord- och skogsbruk, tillverkning och utvinning, utgörs de anställda till stor majoritet av män. Denna könsdelning mellan branscherna slår igenom även på nationell nivå. Under 2010 var i riket de fyra vanligaste yrkena för kvinnorna; undersköterska, personlig assistent, barnskötare och förskolelärare. De fyra vanligaste yrkena för män var; företagssäljare, programmerare, lastbilschaufför och lagerarbetare. Den könsuppdelade sysselsättningsstrukturen resulterar i att de olika sektorerna blir könsuppdelade, och under 2010 var 77,5 % av dem som arbetade inom offentlig sektor i länet kvinnor. Motsatt förhållande rådde inom den privata sektorn, där 67,3 % av dem som arbetade inom sektorn var män⁷².

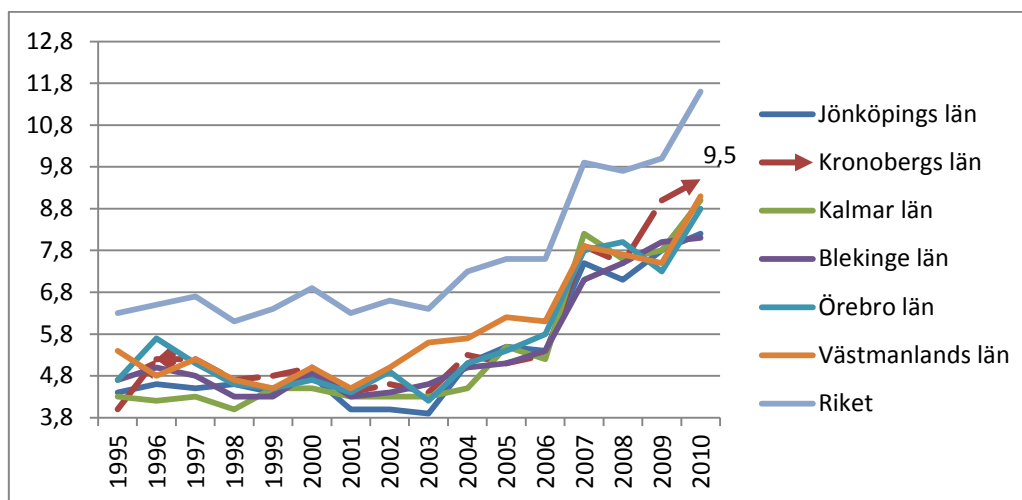
⁷² SCB. Yrkesstrukturen i Sverige 2010. URL:

http://www.scb.se/Statistik/AM/AM0208/2010A01/AM0208_2010A01_SM_AM33SM1201.pdf

Entreprenörskap

Entreprenörskap i form av nyföretagande är idag en central komponent för ett livskraftigt regionalt näringsliv. Sedan mitten av nittiotalet har nyföretagandet ökat både nationellt och regionalt. En majoritet av företagen är män, men för ett rikt och diversifierat näringsliv är det viktigt att fler grupper ur samhället väljer att bli entreprenörer, exempelvis de med utrikes bakgrund, ungdomar samt kvinnor. Under 2010 ökade nyföretagandet på nationell nivå med 12 % jämfört med 2009⁷³.

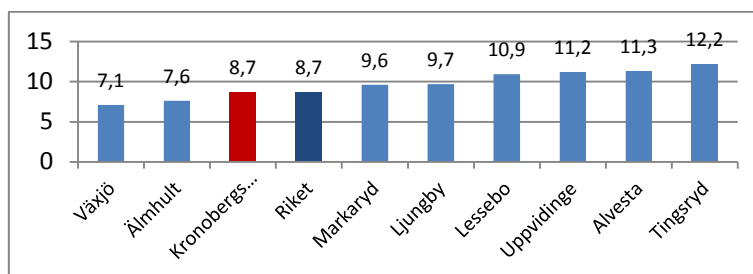
Etableringsfrekvens (antal nystartade företag per 1000 inv.) 1995-2010, länen och riket

Källa: Tillväxtanalys

Etableringsfrekvensen i länet har under lång tid ökat. Sedan 1995 har antal nystartade företag per 1000 invånare ökat med över 100 % och 2010⁷⁴ startade 9,5 företag per 1000 invånare i länet. Siffran innebär att länet har en högre etableringsfrekvens än grannlänen, men en lägre än riket som helhet, då det startade 11,6 företag per 1000 invånare i riket under samma år. Sedan 2008 har en tydlig ökning i etableringsfrekvensen skett i länet, från 7,5 nystartade företag per 1000 invånare 2008, till 9,5 under 2010. Förklaringen till ökningen kan bero på den ekonomiska lågkonjunkturen. Ekonomiska teorier menar att när arbetsmarknadens efterfrågan på arbetskraft sjunker, det vill säga arbetsmarknadens benägenhet till att anställa minskar, ökar incitamenten till att starta företag⁷⁵. I en undersökning genomförd 2009 svarade dock 31 % av nyföretagarna i länet att det främsta skälet till uppstartandet av ett företag var att förverkliga sina egna idéer. I jämförelsegruppen hade endast Dalarnas län en högre etableringsfrekvens – 9,9 nystartade företag per 1000 invånare – än Kronobergs län.

Andel egna företagare av de sysselsatta i % 2010, kommunerna

Källa: Regionfakta

⁷³ Tillväxtanalys. *Nyföretagandet i Sverige 2010*. URL:

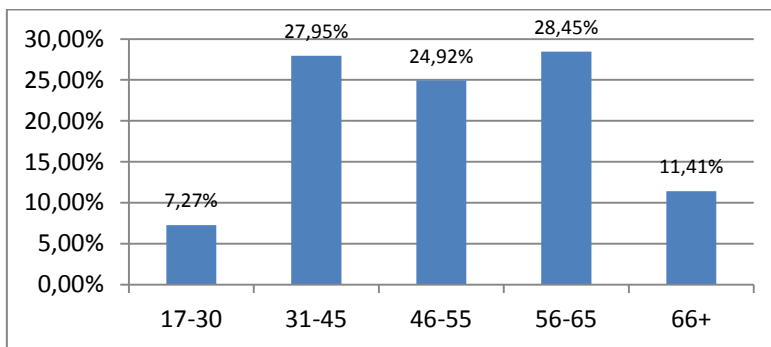
http://www.tillvaxtanalys.se/download/18.56ef093c139bf3ef8902ad5/1349864451205/Statistik_2011_04.pdf

⁷⁴ Enligt nytt aktivitetskriterium

⁷⁵ Institutet för tillväxtpolitiska studier. *Utvärderings av de näringspolitiska effekterna av stöd till start av näringsverksamhet*. URL: <http://growthanalysis.se/download/18.56ef093c139bf3ef8902721/1349863388963/utvardering-av-de-naringspolitiska-effekterna-av-stod-till-start-av-foretag-03.pdf>

Av den sysselsatta befolkningen i Kronobergs län så utgör de egna företagarna 8,7 % av de sysselsatta, vilket innebär att 91,3 % av de sysselsatta är anställda. Tingsryds kommun har högst andel företagare i relation till kommunens sysselsatta. I Växjö- och Älmhult kommun är andelen företagare av de sysselsatta lägst i länet, vilket kan förklaras med att stora och sysselsättningsintensiva arbetsgivare finns etablerade i kommunerna.

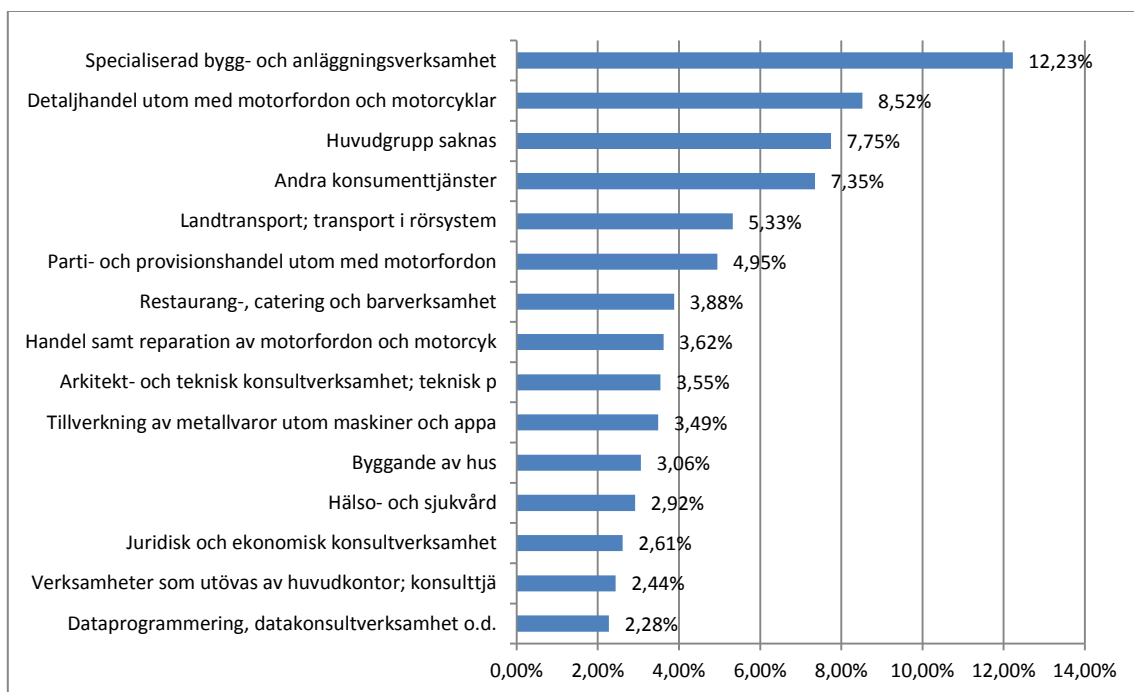
Åldersfördelning företagare 2010, Kronobergs län

Källa: SCB och MONA

Under 2010 fanns det totalt 8667 företagare i länet varav 3036 var företagare i eget AB och 5631 var företagare i eget företag. Den största andelen av länets företagare tillhörde under 2010 åldersgruppen 56-65 år. OECD menar att den höga andelen äldre företagare kan medföra generationsväxlingsproblem för regionens tillväxt om inga yngre efterträdare står i begrepp att ta över verksamheterna. Därför är det viktigt att skapa incitament för ungdomarna att ta över de lokala företagen när nuvarande ägare går i pension.

De 15 mest företagsintensiva näringsgrenarna 2010 (jord- och skogsbruk exkluderade), Kronobergs län

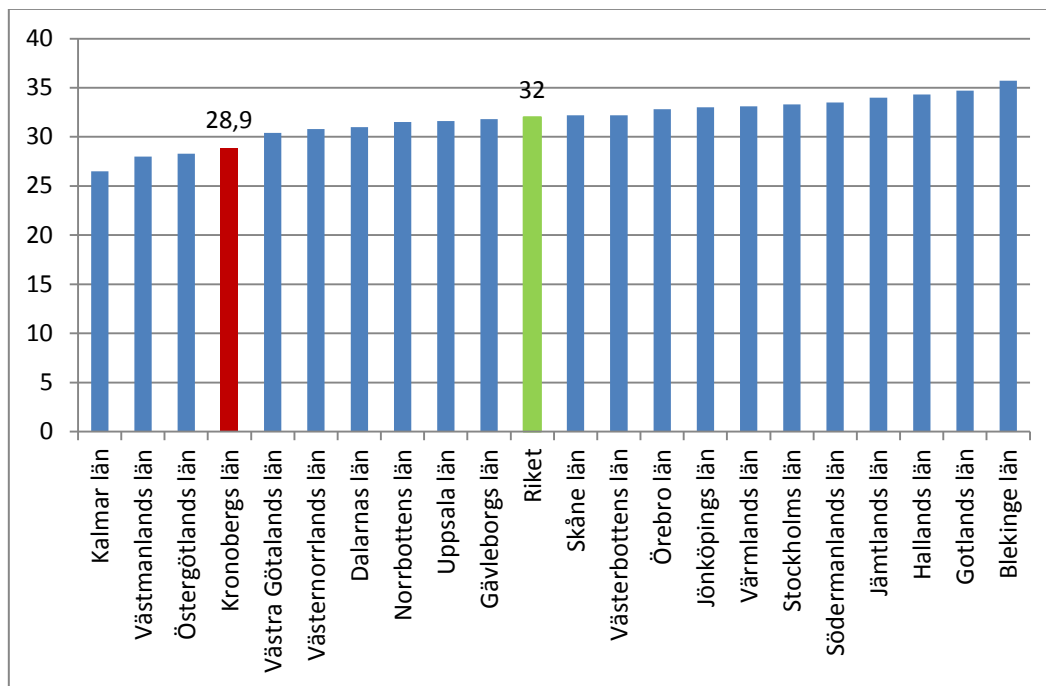

Källa: SCB och MONA

Vid borträkning av jord- och skogsbruksföretagen – som under 2010 utgjorde 21 % av länets samtliga företag – så är den mest företagsintensiva näringsgrenen i länet bygg- och anläggningsverksamhet, 12

% av länets företag tillhörde denna näringsgren. Den näst vanligaste näringsgrenen att bedriva företag inom var detaljhandel, som utgjorde 8,5 % av länets företagsbestånd.

Andel av de nystartade företagen startade av kvinnor 2010, länen och riket

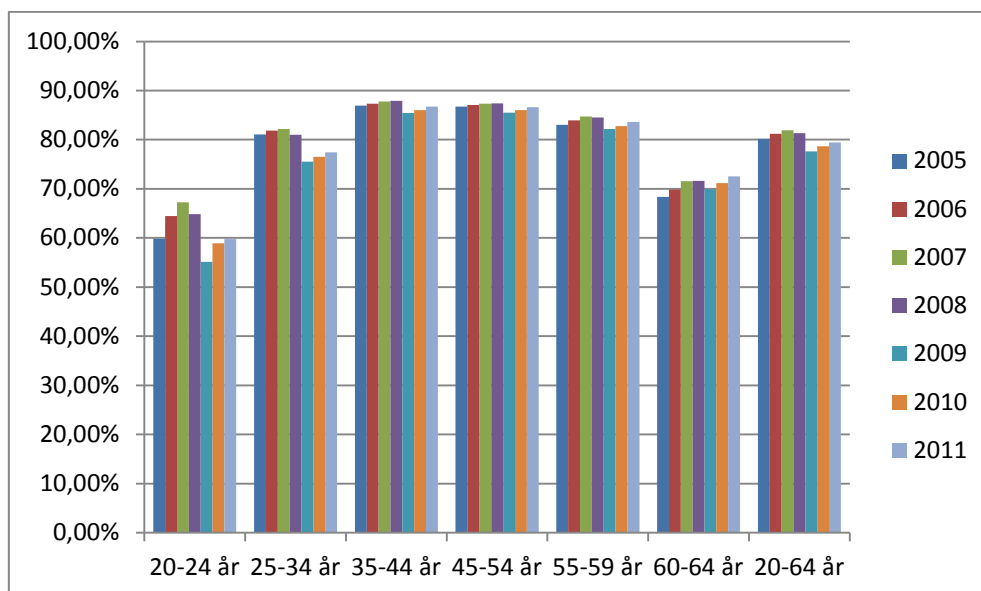
Källa: SCB

Under lång tid har kvinnor startat färre företag än män i länet. Fenomenet är nationellt men särskilt framträdande på länsnivå. Under 2010 var 28,9 % av de startade företagen drivna av en kvinna, vilket är en låg siffra vid jämförelse med riket och övriga län. Detta innebär att andelen nystartade företag som startas av en kvinna har minskat med 7,8 procentenheter sedan 2008, och med 2,6 procentenheter sedan 2009. Av de 8667 företagare som fanns i länet under 2010 så drevs 26 % av dem av en kvinna. Den vanligaste näringsgrenen att bedriva företag inom som kvinna under 2010 var detaljhandel och övriga konsumenttjänster.

Sysselsättning och varsel

I samband med den ekonomiska krisen minskade antalet sysselsatta i länet och riket under 2009. Sedan dess har en successiv återhämtning skett vilket resulterade i att sysselsättningsfrekvensen under 2011 ökade i länet. Men under 2012 har arbetslösheten i länet ökat samtidigt som varselfrekvensen i jämförelse med övriga riket har varit hög. Utvecklingen har resulterat i att Kronobergs län vid utgången av 2012 hade en högre arbetslöshet än riket.

Förvärvsfrekvens (20-64 år) 2005-2011 åldersgrupper, Kronobergs län

Källa: SCB

Under 2011 hade länet en sysselsättningsfrekvens på 79,44 % hos länets befolkning i åldrarna 20-64 år. Vid jämförelse med 2005 så har länets sysselsättningsfrekvens minskat 2011, men ökat i jämförelse med nedångaåret 2009. Sysselsättningsfrekvensen i länet skiljde sig under 2011 mellan de olika åldersgrupperna. Ungdomarna i länet har lägst sysselsättningsfrekvens, vilket delvis beror på att de inträder allt senare på arbetsmarknaden, men också på att vid ekonomiska nedgångar är det primärt denna grupp som drabbas först⁷⁶⁷⁷. Under krisen 2009 blev därför nedgången i förvärvsfrekvensen hos åldersgruppen 35 år och äldre inte lika kraftig som för de som var 34 år och yngre.

Det råder en stor variation mellan olika samhällsgruppers förvärvsintensitet i länet. Andelen sysselsatta med inrikes bakgrund i Kronobergs län var under 2010 84 %, motsvarande siffra för invånare med utrikes bakgrund var 56 %. Sysselsättningsgapet mellan de med inrikes- och utrikes bakgrund uppvisar relativt stora regionala variationer, men är framträdande även på nationell nivå⁷⁸⁷⁹. Kvinnor utgjorde under 2011 47 % av de som innehade en sysselsättning i länet. Inom grupperna kvinnor och män så var förvärvsintensiteten lika stor och uppgick till 81 % under 2011. Av de invånare med förgymnasial utbildning som högsta uppnådda utbildningsnivå var sysselsättningsfrekvensen 66 %, motsvarande frekvens för de invånarna i länet med gymnasial- och eftergymnasial utbildning var 83- respektive 82 %.

⁷⁶ Europeiska institutet för förbättring av levnads och arbetsvillkor. *Unga i Europa som varken arbetar eller studerar – Preliminära slutsatser*. URL: <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2011/72/sv/1/EF1172SV.pdf>

⁷⁷ Ungdomsstyrelsen. *2011 års uppföljning av unga som varken arbetar eller studerar – I spåren av den ekonomiska krisen*. URL: http://www.esf.se/Documents/Press/Publikationer/RAPPORT_webb.pdf

⁷⁸ Tillväxtverket. *Från ord till handling – Integration och mångfald ur ett tillväxtperspektiv*. URL: <http://www.kompetensplattform.se/wp-content/uploads/2012/06/Tillv%C3%A4xtverkets-rapport-om-integration-2012.pdf>

⁷⁹ SCB. *Integration – ett regionalt perspektiv*. URL: http://www.scb.se/statistik/publikationer/LE0105_2010A01_BR_BE57BR1001.pdf

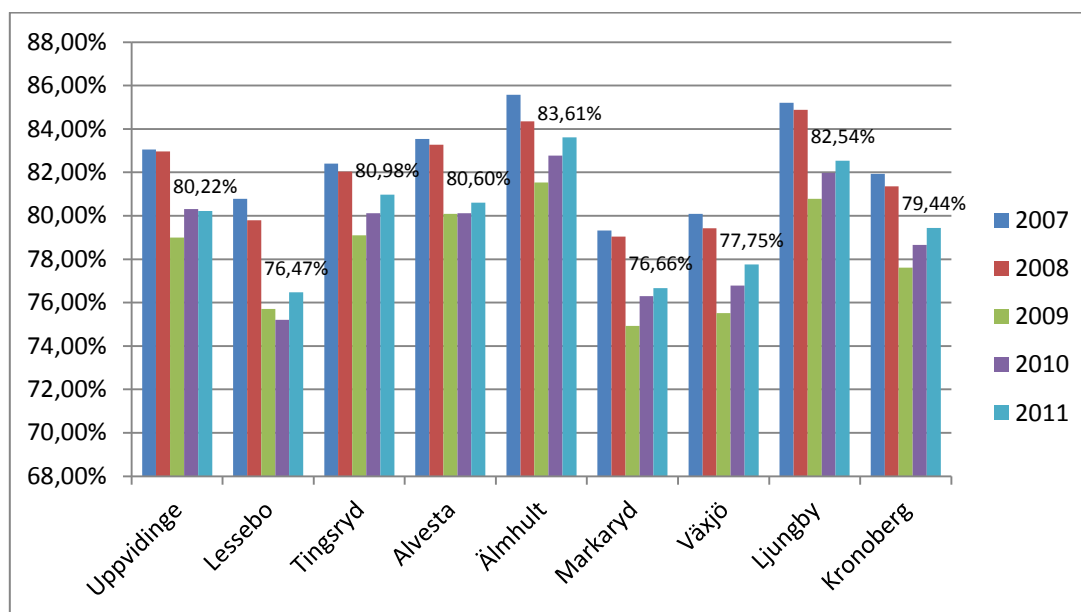
Förvärvsfrekvens (20-64 år) 2007-2011, länen och riket

Län	2007	2008	2009	2010	2011
Jönköping	83,20%	82,36%	78,48%	80,08%	81,09%
Kronoberg	81,93%	81,35%	77,62%	78,66%	79,44%
Kalmar	79,18%	78,87%	75,92%	77,74%	78,55%
Blekinge	77,87%	76,84%	73,44%	74,34%	75,45%
Värmland	76,31%	75,52%	72,26%	73,87%	74,95%
Örebro	77,55%	77,27%	73,80%	75,40%	76,48%
Västmanland	77,25%	77,05%	73,74%	75,11%	76,18%
Dalarna	79,39%	78,91%	76,18%	77,18%	78,09%
Gävleborg	77,68%	77,39%	74,21%	75,79%	76,70%
Riket	77,87%	77,49%	74,63%	75,94%	76,78%

Källa: SCB

Jämfört med riket så har länet under lång tid haft en högre sysselsättningsfrekvens, men differensen har dock minskat sedan 2005. År 2005 var andelen sysselsatta 4,6 procentenheter fler i Kronoberg och 2011 var samma siffra 2,66 procentenheter. I relation till länen i jämförelsegruppen hade Kronobergs län en hög förvärvsfrekvens, men länets ökning sedan 2009 var den minsta i jämförelse med övriga län. Av jämförelselänen hade Värmlands län lägst frekvens under 2011.

Förvärvsfrekvens (20-64 år) 2007-2011, kommunerna

Källa: SCB

Älmhults kommun har länets högsta förvärvsfrekvens och Lessebo kommun har den lägsta. Samtliga kommuner påverkades av den ekonomiska krisen under 2009 då sysselsättningsfrekvensen minskade drastiskt i flera av länets kommuner. Men under 2010 och 2011 har en återhämtning skett och frekvensen ökade i samtliga kommuner under 2011 förutom i Uppvidinge kommun där den sjönk något.

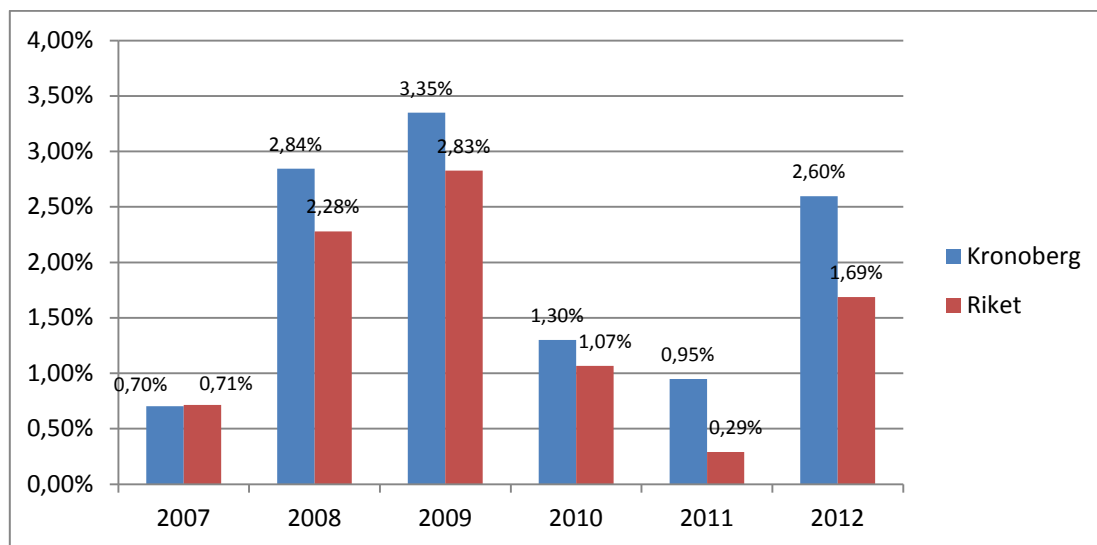
Åldersfördelning av de sysselsatta 2011, Kronobergs län

Åldersgrupp	Andel av de sysselsatta	Antal
20-24 år	9,42%	7834
25-29 år	9,45%	7862
30-34 år	10,43%	8678
35-39 år	11,54%	9600
40-44 år	12,71%	10570
45-49 år	12,84%	10675
50-54 år	11,36%	9447
55-59 år	11,62%	9667
60-64 år	10,62%	8834
Totalt	100,00%	83167

Källa: SCB

Av länets sysselsatta så tillhör en majoritet åldersgruppen 45-49 år. Att det är fler äldre som innehar ett arbete innebär att fler yngre i framtiden måste inträda på arbetsmarknaden för att den effektiva försörjningskvoten inte ska öka. Att färre arbetar i åldrarna 25-34 år har även en demografisk avspeglning i länet, då denna grupp utgör en mindre andel än de äldre åldersgrupperna av länets totala befolkning.

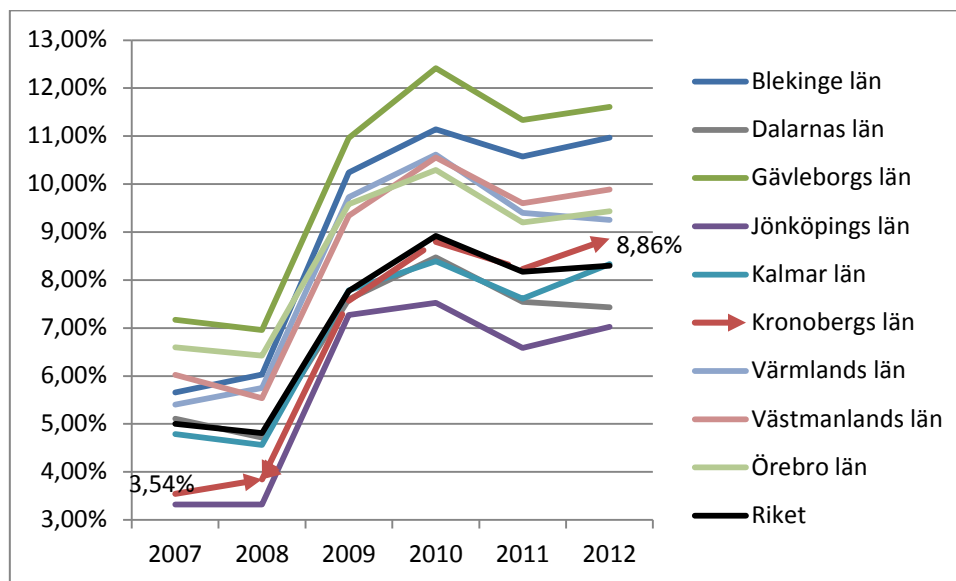
Andel av den sysselsatta befolkningen berörda av varsel 2007-2012

Källa: Arbetsförmedlingen

Under 2012 lades ett stort antal varsel i Kronobergs län i relation till riket. Den andra varselvåg som drabbat riket har kommit att slå särskilt hårt mot tillverkningssektorn och därmed har län med en hög andel av de sysselsatta inom industrin haft en särskilt hög varselfrekvens. Differensen mellan rikets och Kronobergs varselfrekvens var under 2012 större än under den ekonomiska krisen 2008-2009.

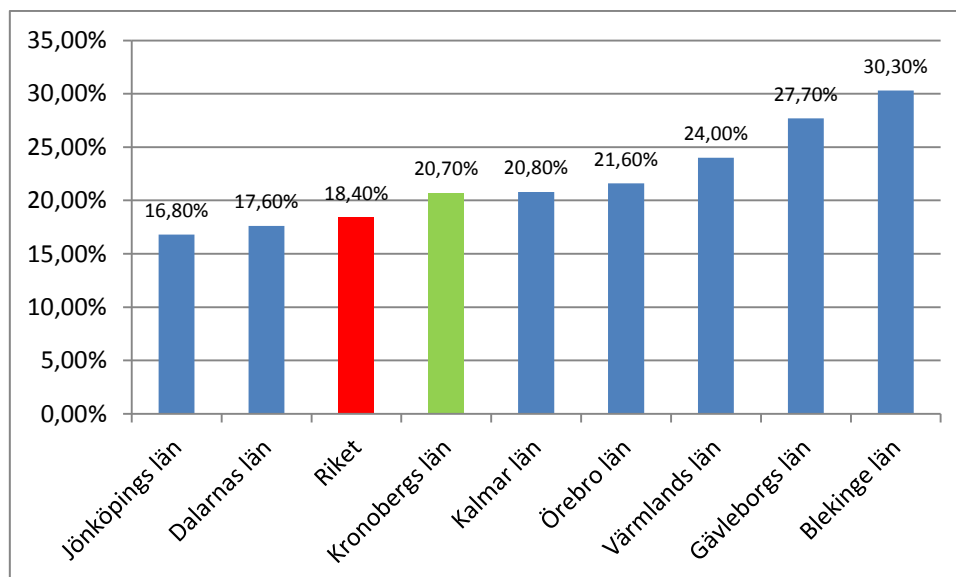
Andel av den registerbaserade arbetskraften (16-64 år) i arbetslöshet eller programåtgärder 2007-2011, årsgenomsnitt %, länen och riket

Källa: Arbetsförmedlingen

Sedan 2007 har länets arbetslöshet ökat mest i jämförelse med länen i jämförelsegruppen. Innan den ekonomiska krisen bröt ut, vars effekter kom till uttryck under 2009 i form av drastiskt ökande arbetslöshet, hade Kronoberg en lägre arbetslöshet än riket som helhet. Men i samband med krisen kom länets arbetslöshet upp till samma nivå som riksgenomsnittet och vid utgången av 2012 hade länet en högre arbetslöshetsnivå än riket. Dock så hade Kronobergs län en lägre arbetslöshet än fem av de ingående jämförelselänen.

Andel av den registerbaserade arbetskraften (18-24 år) i arbetslöshet eller programåtgärder december 2012, länen och riket

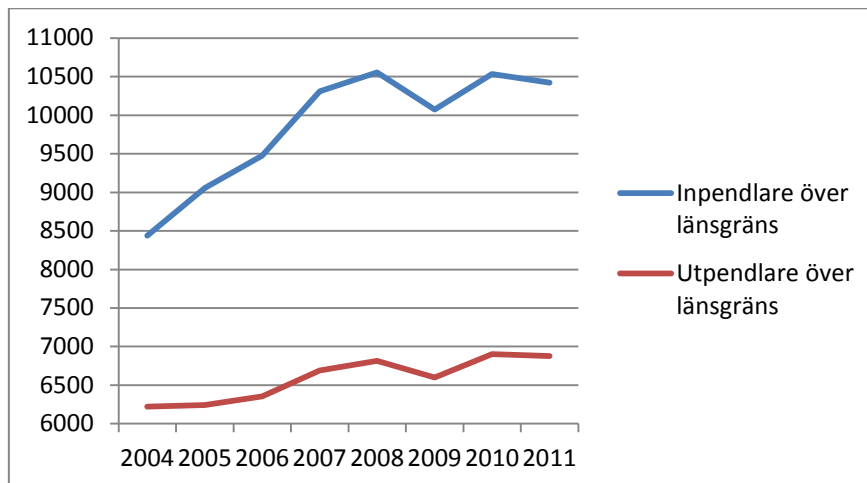
Källa: Arbetsförmedlingen

Som en följd av de senaste årens utveckling har ungdomsarbetslösheten i länet ökat dramatiskt. Innan den ekonomiska krisen hade Kronoberg en lägre ungdomsarbetslöshet än riket men vid utgången av 2012 var nivån i länet högre. Lägst ungdomsarbetslöshet av jämförelselänen hade Jönköping och Dalarnas län.

Pendling

Arbetsmarknaden blir allt mer mobil och arbetspendlingen ökar vilket resulterat i att olika lokala arbetsmarknadsområden under åren har växt samman⁸⁰. Kronobergs län har under en längre tid haft ett positivt pendlingsnetto som en följd av ett antal större företag- och starka arbetsmarknader närbelägna utomlänsliga kommuner. Totalt pendlade 21,1 % av länets sysselsatta befolkning i åldrarna 20-64 år till ett annat län under 2010.

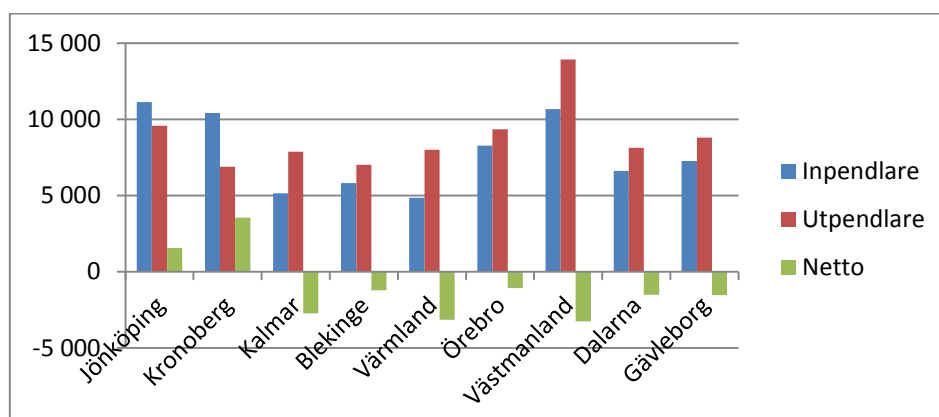
Pendling 2004-2011, Kronobergs län

Källa: SCB

Sedan 2004 har inpendlingen till länet ökat med 23,5 % och utpendlingen har under samma tidsperiod ökat med 10,5 %. Under 2011 hade länet ett positivt pendlingsnetto på 3546 personer, vilket var en minskning på 87 personer jämfört med 2010, men en ökning på 74 personer jämfört med 2009. Antal utpendlare minskade med 25 personer under 2011 jämfört med 2010, men jämfört med 2009 så har antalet ökat med 276 personer. En stor majoritet av in- och utpendlarna var under 2011 män, endast 36 % av både in- och utpendlarna var kvinnor. Denna könsmässiga snedfördelning gör sig gällande även på nationell nivå, vilket förklaras med att kvinnor i högre utsträckning än män arbetar inom offentlig sektor i hemkommunen, samtidigt som männen arbetar inom privat sektor i en annan kommun⁸¹.

Pendling 2011, länen

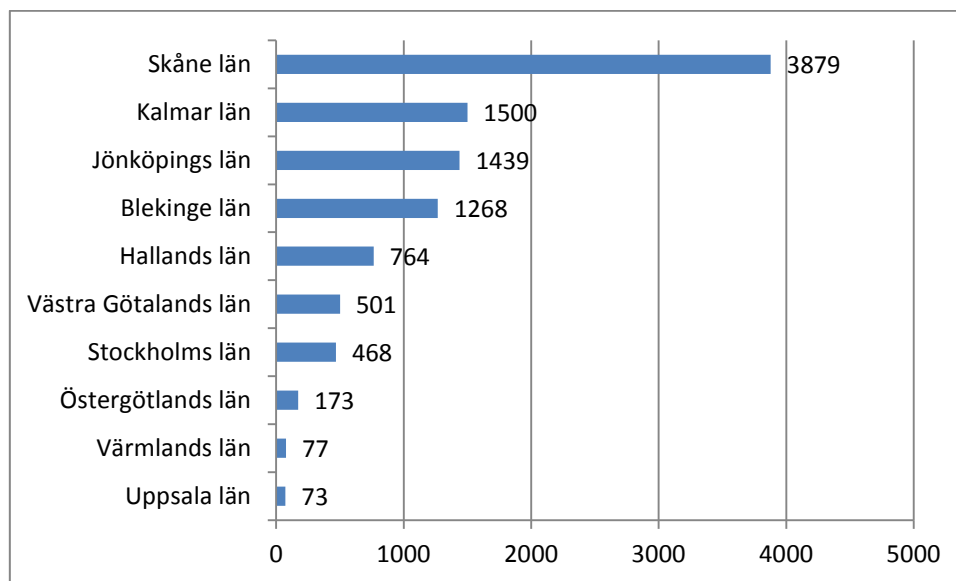
Källa: SCB

⁸⁰ SCB. Fler pendlar till jobbet. URL: http://www.scb.se/statistik/publikationer/LE0001_2010Ko3_TI_04_Ao5TI1003.pdf

⁸¹ Vinnova. Rörlighet, pendling och regionförstoring för bättre kompetensförsörjning, sysselsättning och hållbar tillväxt. URL: <http://www.vinnova.se/upload/EPiStorePDF/vr-10-08.pdf>

Trots att Kronobergs län har en av de mindre arbetsmarknaderna av de län som ingår i jämförelsegruppen så hade länet under 2011 det högsta pendlingsnettot i reella tal vilket till stor del beror på den höga nettoinpendlingen till Älmhults- och Markaryds kommun.

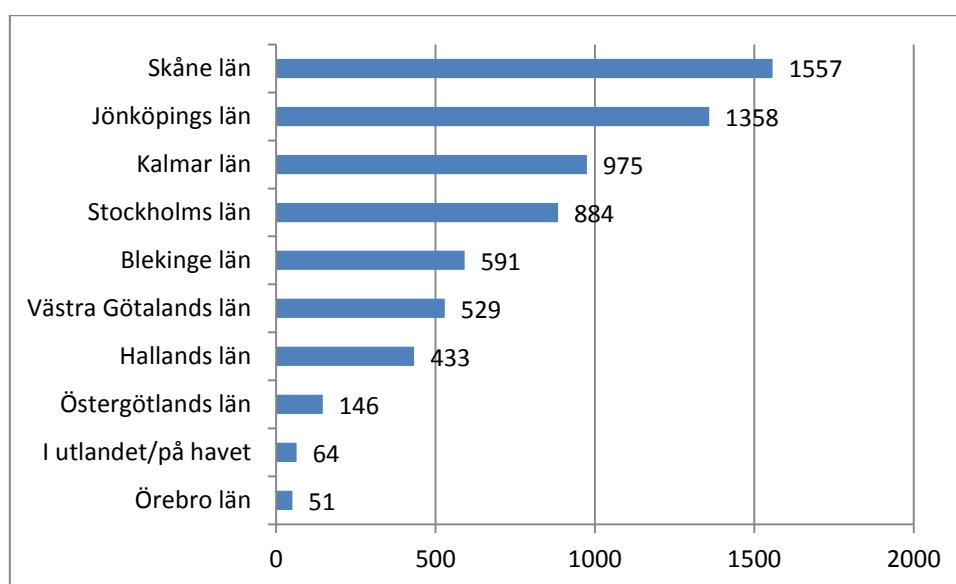
De tio största inpendlingslänen 2010, Kronobergs län

Källa: SCB och MONA

En hög andel av inpendlingen till länet kom under 2010 från Skånes län, följt av grannlänen och sedan storstadslänet. Den största pendlingsrelationen som fanns inom länet 2010 var den mellan Älmhult- och Osby kommun, totalt pendlade 1149 personer från Osby kommun till länet, varav 945 av dem pendlade till Älmhults kommun. Inpendlingen till Växjö kommun var den största i länet i faktiska tal och den kom primärt från Kalmar-, Värnamo- samt Karlskrona kommun. Som gränsbygd innehar Markaryds kommun en relativt stor inpendling i förhållande till befolkningsantalet. Den största inpendlingen till kommunen kom från Hässleholm och Laholm kommun. Som helhet pendlade 32,1 % av de utomlänsliga inpendlarna till Växjö kommun och 22,1 % av dem till Älmhults kommun.

De tio största utpendlingslänen 2010, Kronobergs län

Källa: SCB och MONA

Utpendlingen från länet går primärt till Skåne län, men de största utpendlingskommunerna är Värnamo-, Stockholm- samt Malmö kommun. Den största utpendlingsrelationen är den mellan Växjö- och Stockholms kommun.

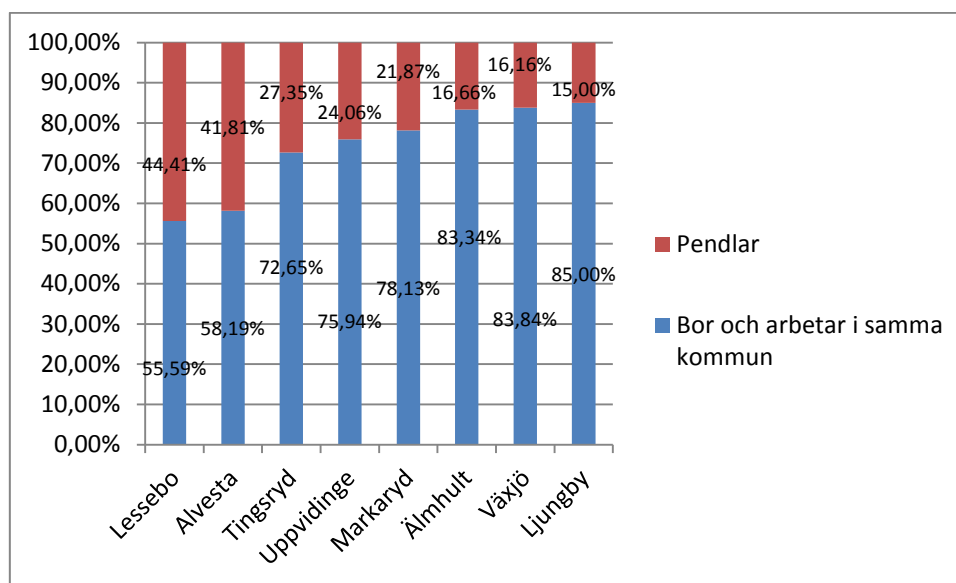
Pendling 2004-2011, kommunerna

Kommun	2004		2011		Förändring antal personer 2004-2011	Förändring i % 2004- 2011	Förändring i antal personer 2004-2011	Förändring i % 2004- 2011
	Inpendlare	Utpendlare	Inpendlare	Utpendlare	Inpendlare	Inpendlare	Utpendlare	Utpendlare
Uppvidinge	1275	794	1353	1060	78	6,12%	266	33,50%
Lessebo	687	1433	766	1569	79	11,50%	136	9,49%
Tingsryd	1102	1604	1523	1561	421	38,20%	-43	-2,68%
Alvesta	1984	3438	2269	3775	285	14,36%	337	9,80%
Älmhult	2318	1158	3257	1304	939	40,51%	146	12,61%
Markaryd	1493	881	1770	871	277	18,55%	-10	-1,14%
Växjö	8156	5555	9252	6392	1096	13,44%	837	15,07%
Ljungby	1627	1561	1964	2076	337	20,71%	515	32,99%

Källa: SCB

Det råder stor variation mellan pendlingsintensiteten hos länets olika kommuner. Sedan 2004 har antalet inpendlare ökat i samtliga kommuner, samtidigt som antalet utpendlare har ökat drastiskt i några av kommunerna. Störst ökning av antalet utpendlare sedan 2004 har Uppvidinge- och Ljungby kommun, i Markaryds- och Tingsryds kommun har dock antalet utpendlare minskat.

Andelen pendlare av de sysselsatta 20-64 år (nattbefolkning) 2010, kommunerna

Källa: SCB och MONA

Den största andelen pendlare hade Lessebo under 2010 följt av Alvesta kommun och pendlingen från dessa kommuner riktade sig primärt till Växjö kommun. Ljungby kommun hade den lägsta andelen pendlare av den sysselsatta befolkningen. Den höga arbetspendlingen från Lessebo- och Alvesta kommun kan främst förklaras med kommunernas geografiska närhet till Växjö kommun.

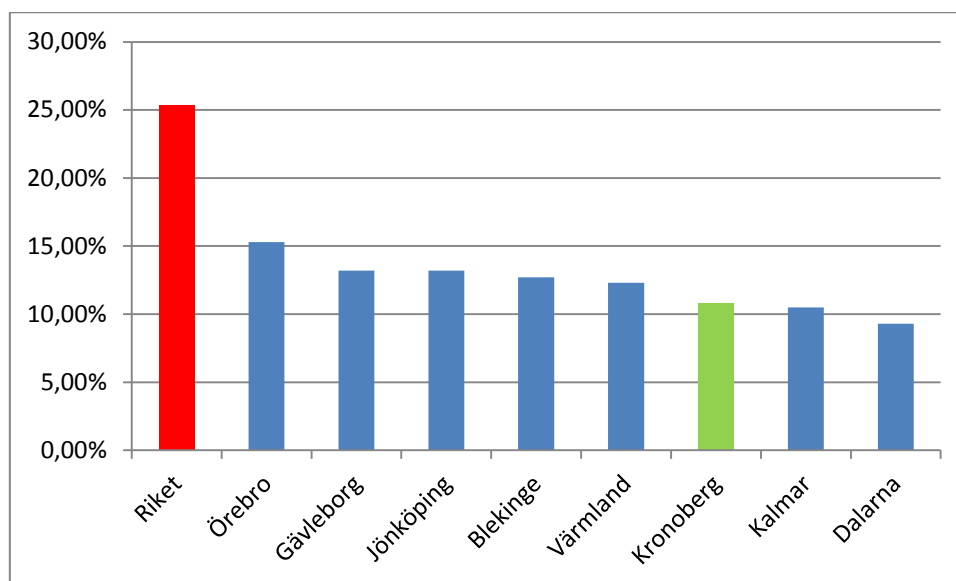
Pendlingsmönster 2010, kommunerna

Från/Till	Uppvidinge	Lessebo	Tingsryd	Alvesta	Älmhult	Markaryd	Växjö	Ljungby	Totalt
Uppvidinge	*	58	5	10	5	3	547	5	625
Lessebo	85	*	60	26	7	5	985	13	1176
Tingsryd	5	70	*	45	39	5	752	10	921
Alvesta	18	13	53	*	174	5	2704	185	3152
Älmhult	6	5	41	89	*	133	225	187	686
Markaryd	4	4	5	5	104	*	38	255	407
Växjö	547	361	430	1551	371	12	*	276	3548
Ljungby	5	5	8	107	180	175	505	*	985
Totalt	666	512	602	1833	875	325	5756	931	11500

Källa: SCB/MONA Södra Småland

Totalt pendlade 11500 personer mellan länets kommuner under 2010, ungefär hälften av alla pendlare pendlar till Växjö kommun. Den tydligaste pendlingsrelationen inom länet är den mellan Växjö och Alvesta kommun, där flödet är störst åt vardera hållet jämfört med övriga pendlingsrelationer. Markaryds kommuns geografiska belägenhet resulterar i att pendlarna från kommunen primärt pendlar till Ljungby kommun.

Kollektivtrafikens marknadsandel 2011, länen

Källa: Svensk kollektivtrafik

Kollektivtrafikens marknadsandel av genomförda resor har under senare år ökat på ett nationellt plan och så även på länsnivå⁸². Under 2011 ökade kollektivtrafikens andel i Kronobergs län med en procentenhet. Men i relation till riket och övriga län i jämförelsegruppen är denna andel förhållandevis låg, endast Kalmar och Dalarnas län hade under 2011 en lägre andel. I undersökningen konstateras att kollektivtrafiken upplevs som mest relevant i städerna. Samma tendens återfinns i den resevaneundersökning⁸³ som genomfördes över Småland och öarna. I den konstateras att 27 % av alla resor gjordes inom residensstäderna och att 50 % av samtliga resor gjordes inom en och samma tätort.

⁸² Svensk kollektivtrafik. Årsrapport 2011- Kollektivtrafikbarometern. URL: http://www.svenskkollektivtrafik.se/Global/Fakta%20och%20publikationer/publikationer/KOLBAR%20Ipsos_Rapport_Hel%C3%A5r%202011_rev%20120207.pdf

⁸³ Trafikverket. Resevaneundersökning i sydöstra Sverige. URL: http://publikationswebbutik.vv.se/upload/6932/2012_237_resvaneundersokning_i_sydostra_sverige.pdf

Slutsats analys

De senaste årens ekonomiska lågkonjunktur har inneburit stora prövningar för länet. I jämförelse med riket har länet en stor och sysselsättningsintensiv tillverkningssektor. Den ökade konkurrensen inom denna sektor i kombination med den ekonomiska nedgången har medfört att krisen slagit extra hårt mot Kronobergs län. Det är tydligt att det råder en strukturell skillnad mellan länets kommuner. Växjö och Älmhults kommun har branschstrukturer liknande rikets, samtidigt som övriga kommuner har ett betydligt större industriberoende.

Under åren 2009-2011 skedde en viss återhämtning inom länets tillverkningssektor men under 2012 har antalet varsel ökat i länet och en minskning av förvärvsfrekvensen inom tillverkningssektorn är återigen att vänta. Samtidigt ökar nyföretagandet i länet och allt fler arbetar inom servicesektorn som har vissa näringsgrenar som under de senaste åren har utvecklats i positiv riktning. Länets anställda arbetar primärt inom små- till medelstora företag, vilket borgar för en hög omställningsförmåga av länets näringsliv. SME-företagen pekas ofta ut som den grupp av företag där den framtida tillväxten kommer att ske, just för att de är mer anpassningsbara och flexibla än storföretagen.

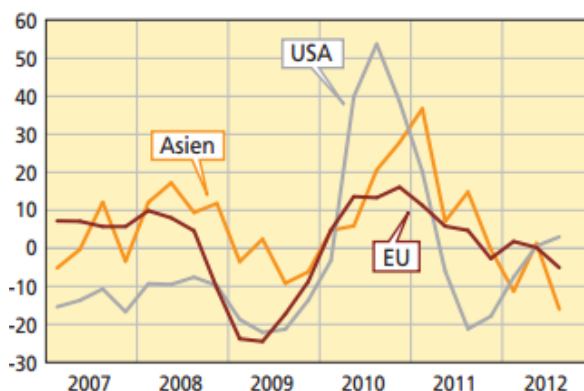
OECD om regionens näringsliv

- Regionen har en ensidig näringslivsstruktur med en hög andel tillverkningsindustri som är underleverantörer. Detta resulterar i att länets arbetsmarknad är konjunkturkänslig.
- I jämförelse med andra industrilän har regionen klarat sig väl och bibehållit konkurrenskraft, något som av OECD beskrivs som en paradox. Anledningen till varför regionen bibehållit konkurrenskraften inom branscher andra regioner i väst har mist sin är tack vare entreprenörskap, småskalighet, produktionskunskap, kunskap om företagsledning samt flexibilitet.
- För att förbli konkurrenskraftiga gentemot utvecklingsländerna inom låg- och medellågteknologisk tillverkning behöver regionen ändra fokus mot mer avancerad teknologisk och kunskapsintensiv tillverkning. Risken ökar för att enkel underleverantörsindustri kommer att internationaliseras, vilket kan få allvarliga följder för lokala företag i Småland-Blekinge. Lokala företag som vill bryta sig loss från underleverantörsmodellen måste förnya sig och komma med nya produkter som riktas mot nya marknader.
- Smålands och Blekinges starka bas av små och medelstora företag lämpar sig väl för att få till stånd en modern kunskapsbaserad ekonomi, inte minst på grund av den samlade erfarenheten av företagsledning. Den framtida konkurrenskraften kommer förmodligen från mindre och mer flexibla tillverkningsenheter. I detta avseende förefaller de fyra länen ha en lovande stabil struktur, men man har akut behov av att förvärva nya färdigheter för att få ut så mycket som möjligt av denna struktur.
- Stödet till kunskapsintensiv entreprenörsverksamhet måste ges parallellt med att man lockar till sig och kan hålla kvar kunniga människor. På grund av den nuvarande bristen på lämpligt utbildad arbetskraft i många delar av Småland-Blekinge kan ett stöd till en för snabb ökning av nya kunskapsbaserade industriella företag, med de krav på kvalificerad arbetskraft som följer, helt enkelt leda till att dessa nya företag flyttar bort från regionen. Anpassningsförmågan hos de fyra länens industriella struktur är avhängig av dess förmåga att locka, behålla och integrera välutbildade människor, i synnerhet ungdomar, invandrare och kvinnor

Regional ekonomi

Sedan finanskrisen har den svenska ekonomin, i jämförelse med flera av landets europeiska grannar, haft en förhållandevis stark utveckling. Primärt har återhämtningen berott på stabila statsfinanser och en ihållande privatkonsumtion. Under 2012, i takt med att kronan stärkts och lågkonjunkturen nått flera av de europeiska grannländerna så har läget förändrats något⁸⁴. Enligt Arbetsförmedlingens prognos kommer arbetsmarknaden under 2013, som en följd av marknadsutvecklingen, att vika fortsatt nedåt⁸⁵. Men under 2010 skedde en stark upphämtning i den svenska ekonomin. Totalt ökade BNP med 6,6 % i riket som en följd av att flera regioner återhämtade sig efter lågkonjunkturen 2009. Att allt fler resurser koncentreras till storstäderna framträder som tydligt under 2010 då de tre storstadsregionerna stod för nästan hälften av rikets volymökning i BNP. Högst BNP per sysselsatt under 2010 hade Norrbotten, följt av Stockholm och Jämtlands län. I riket ökade hushållens disponibla inkomster med 3,1 % 2010 i jämförelse med 2009⁸⁶.

Svensk varuexport 2007-2012. Procentuell förändring jämfört med motsvarande kvartal föregående år.

Källa: SCB, Sveriges ekonomi 2012 nummer 4.

I slutet av 2012 fortsatte den europeiska lågkonjunkturen vilket påverkar svensk industri som är direkt beroende av särskilt den tyska marknaden som är Sveriges största handelspartner. Eurokrisen och den starka svenska kronan har resulterat i att den svenska varuexporten till de europeiska länderna har minskat under 2012. För ett län som Kronoberg med en sysselsättningsintensiv tillverkningsindustri blir effekterna kännbara. Konjunkturinstitutets mätningar visar att bygg- och tillverkningssektorn bedömer nuläget som dystert samtidigt som privata tjänstenärings- och detaljhandeln är mer optimistiska⁸⁷. I prognoserna för 2013 så beräknas utvecklingen vara fortsatt dyster. Svenskt näringslivs prognos framhåller att industritunga län i landet kommer att ha en fortsatt negativ utveckling under 2013 som en följd av den europeiska recessionen och kronförstärkningen som slår extra hårt mot län med hög varuexport. I både Arbetsförmedlingens⁸⁸ och Svenskt näringslivs^{89,90} prognoser beräknas att sysselsättningen kommer att fortsätta att sjunka under 2012, särskilt inom de varuproducerande branscherna.

⁸⁴ SCB. Sveriges Ekonomi 2012 nummer 4 - Statistiskt perspektiv. URL:

http://www.scb.se/Grupp/Teman/Sveriges_Ekonomi/_Dokument/Sverigesekonomikv312.pdf

⁸⁵ Arbetsförmedlingen. Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2012 – Prognos för arbetsmarknaden 2012-2014. URL:

<http://www.arbetsformedlingen.se/download/18.141f28d313b46e74ca3a7e/Prognos+2012-2014.pdf>

⁸⁶ SCB. Stark återhämtning i många län. URL: http://www.scb.se/Pages/PressRelease_345460.aspx

⁸⁷ Konjunkturinstitutet. Konjunkturbarometern. URL: <http://www.konj.se/708.html>

⁸⁸ Arbetsförmedlingen Kronoberg. Ingen vändning på arbetsmarknaden 2013. URL:

<http://www.arbetsformedlingen.se/download/18.141f28d313b46e74ca38fo/Sammanfattning+prognos+Kronobergs+1%C3%A4n.pdf>

⁸⁹ Svenskt näringsliv. Tumskruvar – Det ekonomiska läget september 2012. URL:

http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00033/Tumskruvar_-_Det_eko_33319a.pdf,

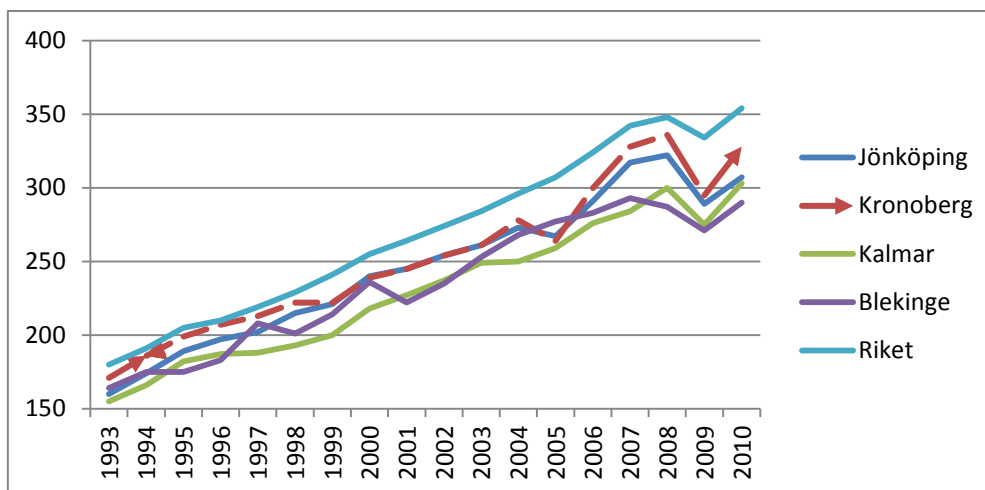
⁹⁰ Svenskt näringsliv. Miljongapet – Det ekonomiska läget december 2012. URL:

http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00034/Miljongapet- Svenskt_34750a.pdf

Den regionala ekonomin i södra Småland

BRP är ett grovt mått som mäter en regions produktivitet, vilket innebär att måttet identifierar värdet på alla tjänster och produkter som produceras inom en region. Därmed kan inte måttet användas som en direkt indikator på regional välfärd eller vilka inkomster regionen har. BRP-måttet kan år för år variera kraftigt för ett län, därför bör man se till mer långsiktiga tendenser för att få en uppfattning angående volymutvecklingen⁹¹. Under 2010 hade Kronobergs län den fjärde positivaste volymförändringen i Sverige i förhållande till BRP-värdet under 2009, totalt uppgick volymförändringen till + 10,5 % vilket kan jämföras med rikets förändring på + 6,6 %.

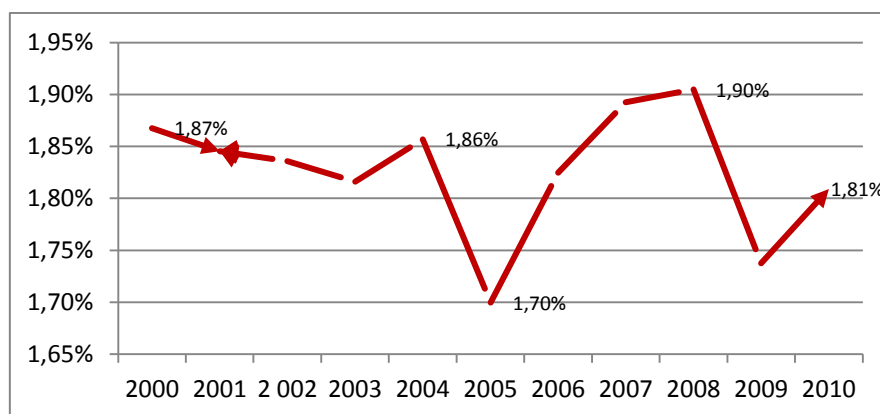
BRP per invånare (tkr) 1993-2010, länen och riket

Källa: SCB

Kronoberg hade under 2010 ett BRP per capita på 328 tkr, vilket var en ökning med 33 tkr sedan 2009. Ett flertal av Sveriges län hade en kraftig uppgång i BRP per capita under 2010, vilket till stor del berodde på att produktionen återhämtade sig sedan 2009. I relation till jämförelsegruppen hade Kronobergs län högst BRP per invånare under 2010.

Andel av Rikets BNP 2000-2010, Kronobergs län

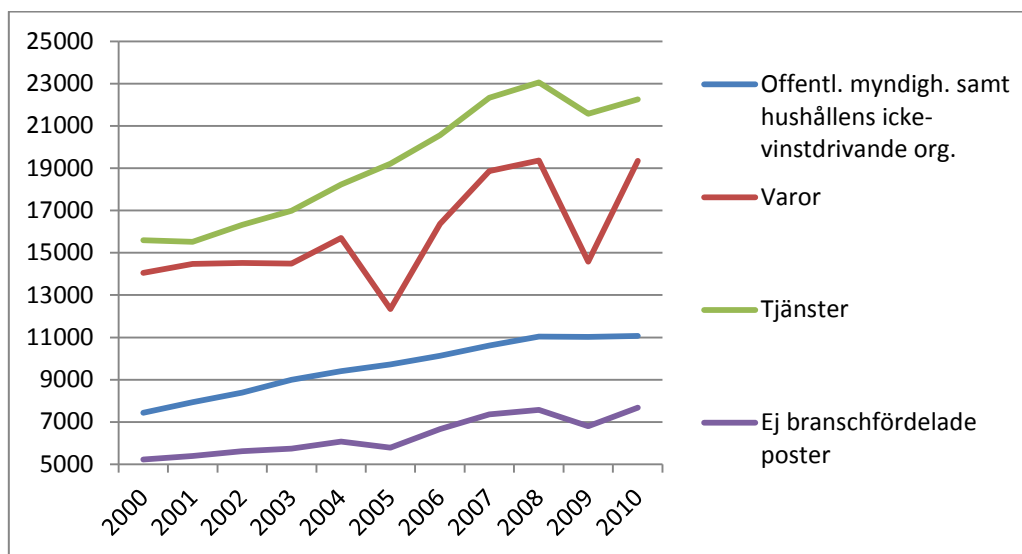

Källa: SCB

Kronobergs län hade under 2010 en stark ekonomisk återhämtning sedan krisen 2009. Totalt hade länet en BRP på 60 378 mkr under 2010, vilket var en ökning med 6416 mkr jämfört med 2009. Den stora ökningen berodde främst på en återhämtning av det stora tapp som skedde under 2009 som en följd av den ekonomiska krisen. Länet bidrag till rikets totala BNP har dock minskat något sedan 2000, men ökat jämfört med 2009.

⁹¹ SCB. Bruttoregionprodukten ökade mest i Stockholms län. URL: http://www.scb.se/Pages/PressRelease_325637.aspx

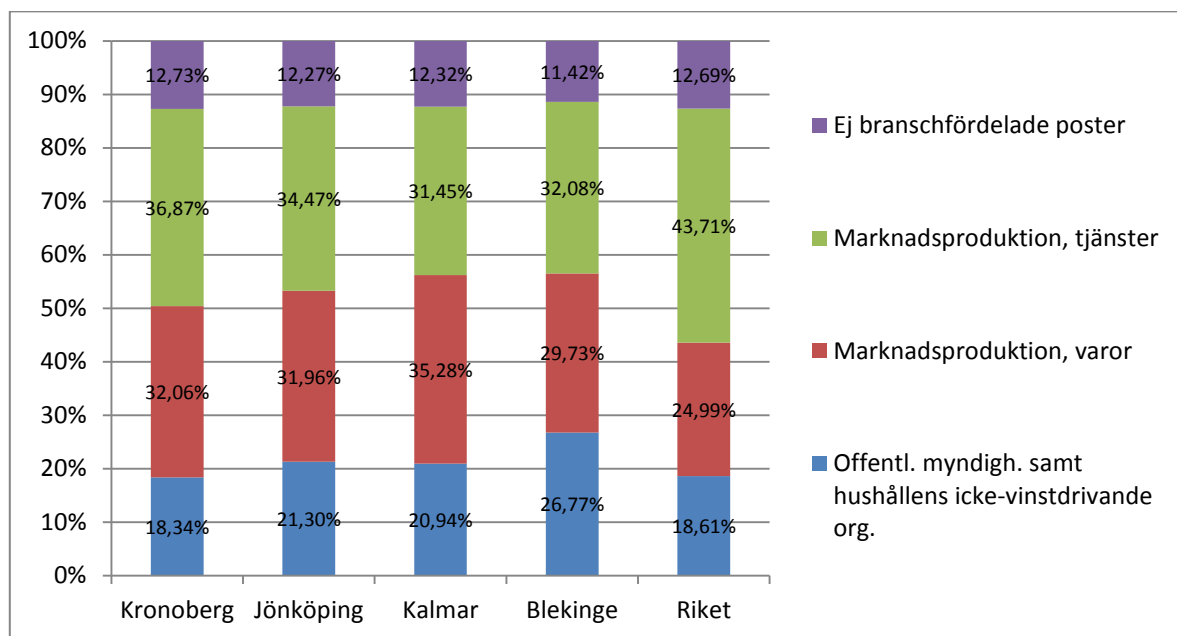
BRP:s komponenter (mkr) 2000-2010, Kronobergs län

Källa: SCB

Den största andelen av länets BRP skapas inom tjänstebranschen. Sedan 2000 har avståndet mellan tjänstebranschens värdeskapande och varubranschens ökat något. Totalt genererade tjänstebranschen ett värde på 22261 mkr 2010, motsvarande siffra för varubranschen var 19355 mkr. Varubranschens volymökning sedan 2009 var 33 %, samtidigt som tjänstebranschen ökade sitt värdeskapande med 3 %, vilket kan förklaras med varubranschens konjunkturkänslighet.

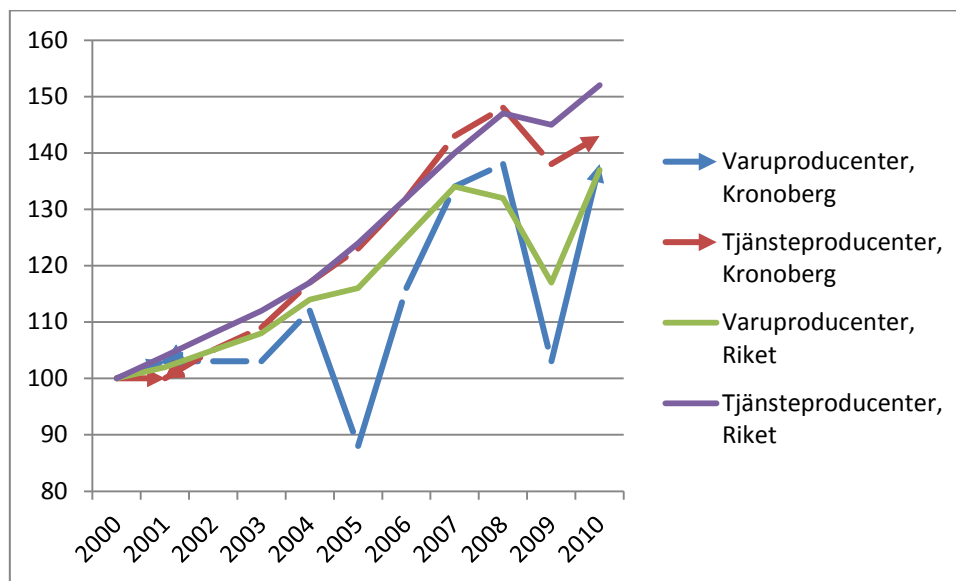
BRP:s komponenter 2010, länen och riket

Källa: SCB

Vid jämförelse med riket så utgör värdeskapandet inom varubranschen en relativt stor andel av länets totala BRP, likaså vid jämförelse med grannlänen, med undantag för Kalmar län. Under 2010 så utgjorde det totala värdeskapandet inom tjänstebranschen i länet en större andel än hos grannlänen, men mindre vid jämförelse med riket. Offentliga myndigheters värdeskapande andel var i länet lägre än riksgenomsnittet.

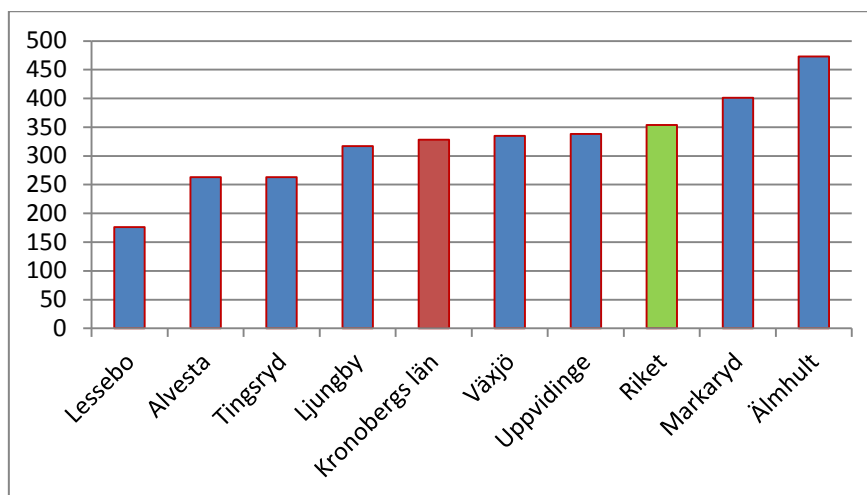
**Utveckling av BRP-värdet per branschgrupp 2000-2010. Index år 2000=100,
Kronobergs län**

Källa: SCB

Varuproduktionen uppvisar betydande fluktuationer under de senaste åren, samtidigt som länets tjänstesektor uppvisar en mer stabil utveckling över tid. Dock har riket som helhet under de senaste åren haft en starkare utvecklingskurva gällande värdet på de tjänster som produceras. Den varuproducerande branschen i länet hade under 2010 en starkare utveckling än vad branschen hade på riksnivå.

BRP per invånare 2010, kommunerna

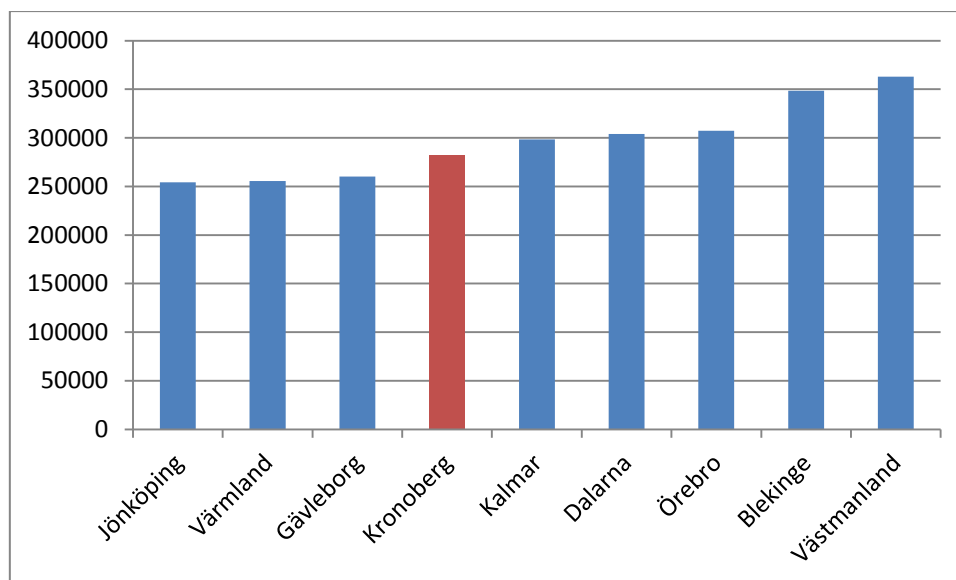
Källa: SCB

I länet har Älmhults kommun den högsta BRP per capita, följt av Markaryds kommun. En förklaring till att Älmhults kommun har ett så högt BRP per capita är kommunens stora inpendling. De som pendlar in till kommunen bidrar till produktionen men bor inte i kommunen. Likaså kan Lessebos låga BRP per capita förklaras, då en hög utpendling bidrar till en låg BRP per capita.

Export

Den ekonomiska lågkonjunkturen i Europa har inneburit att den inomeuropeiska exporten har minskat under det gångna året. Tysklands försvagade köpkraft påverkar länet i stor utsträckning då landet utgör länets största handelspartner.

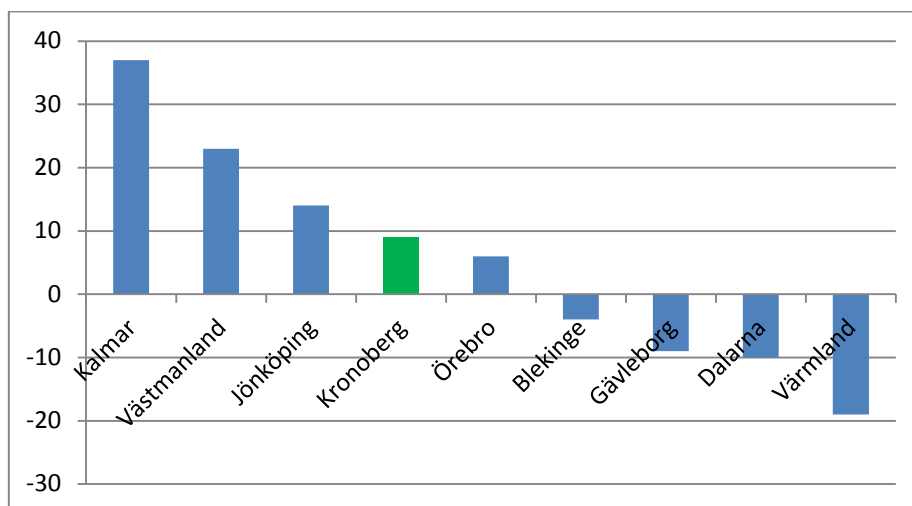
Varuexport per sysselsatt 2011, länen

Källa: UD och SCB

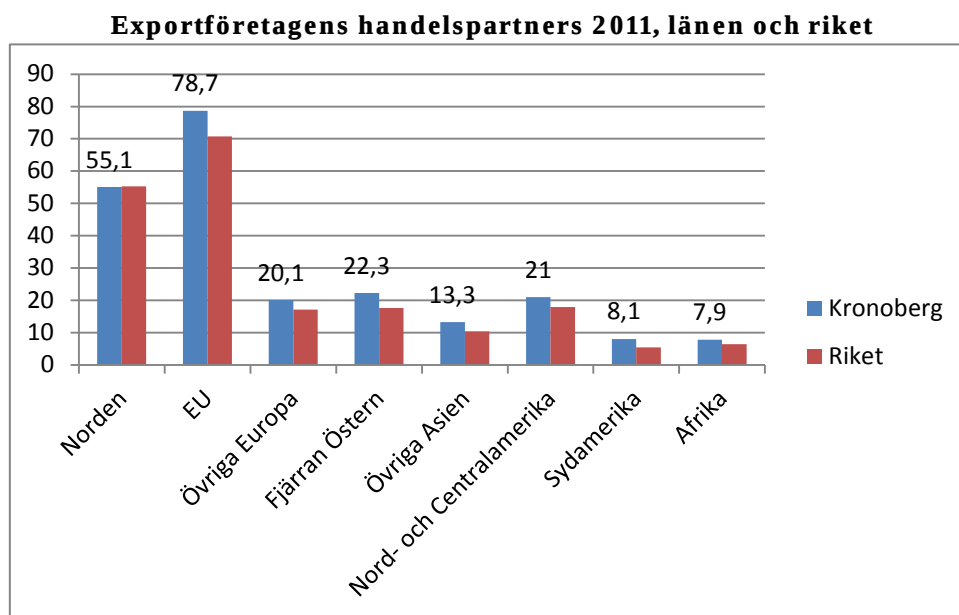
Utslaget per sysselsatt hade Västmanlands län den högsta varuexporten under 2011, följt av Blekinge län. Den största exporten i reella tal hade Jönköpings län.

Varuexporttillväxt 2008-2011, länen

Källa: UD och SCB

Under 2011 ökade Kronobergs län den totala varuexporten i jämförelse med tiden innan krisen, men flera av jämförelselänen hade fortfarande nivåer under den som rådde 2008. Störst tillväxt hade Kalmar län som ökade sin varuexport med hela 37 % vilket innebar att de hade den största ökningen i hela landet under 2011 jämfört med 2008. I jämförelse med 2010 så ökade Kronobergs export med 7 % under 2011.

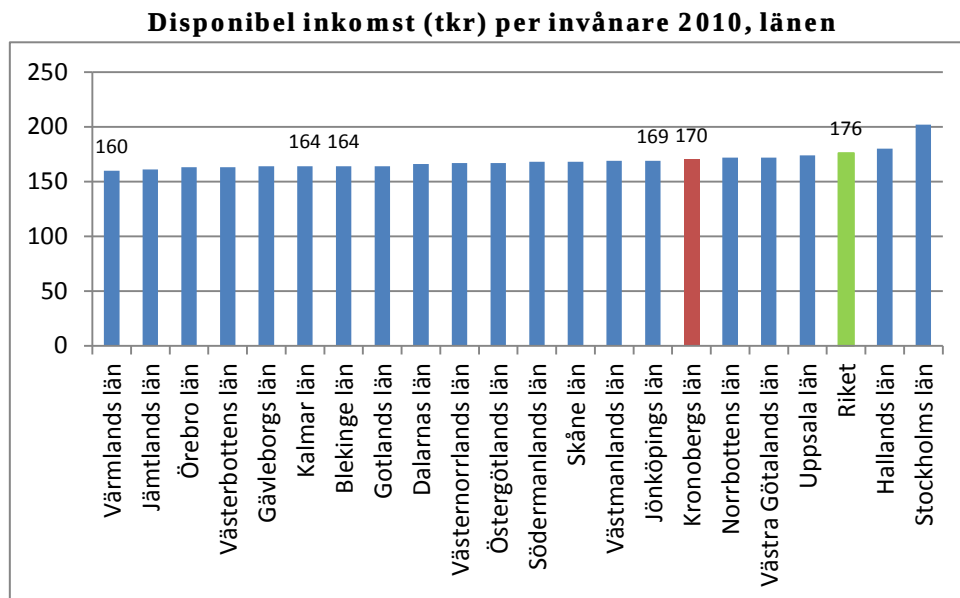

Källa: Regionfakta

Av de företag i Kronoberg som bedriver exporthandel så handlar 78,7 % av dem med ett land i EU. Den senaste tidens utveckling innebär därför att länets exporthandel drabbas hårt, då den ekonomiska utvecklingen i flera av de europeiska länderna resulterar i en minskad export.

Lönesummor och disponibel inkomst

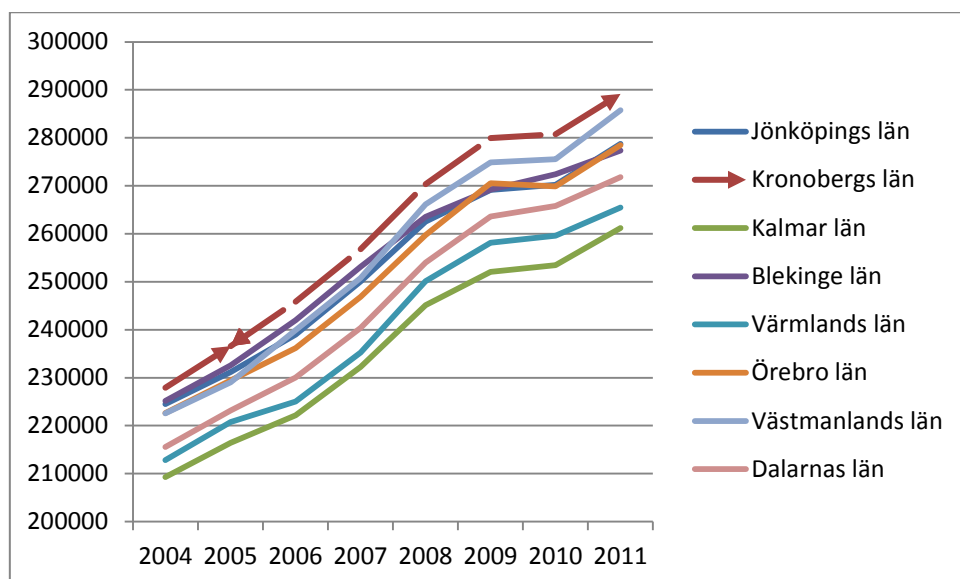
Hushållens disponibla inkomster visar hur mycket pengar hushållen kan använda till konsumtion eller spara. Om skillnaderna mellan BRP per invånare ofta är stora mellan länen så brukar de disponibla inkomstskillnaderna inte vara lika stora, vilket beror på skattemässiga omfördelningar mellan regioner och individer.

Källa: SCB

Länets invånare har i jämförelse med flera län en hög disponibel inkomst, dock var den 2010 under riksgenomsnittet. Det höga riksgenomsnittet beror till stor del på att Stockholms läns invånare drar upp riksgenomsnittet. I genomsnitt hade en invånare under 2010 i Kronoberg 6000 kronor mer att disponera än en invånare i Kalmar- eller Blekinge län.

Lönesummor per sysselsatt (nattbefolkning) 2004-2011, länen

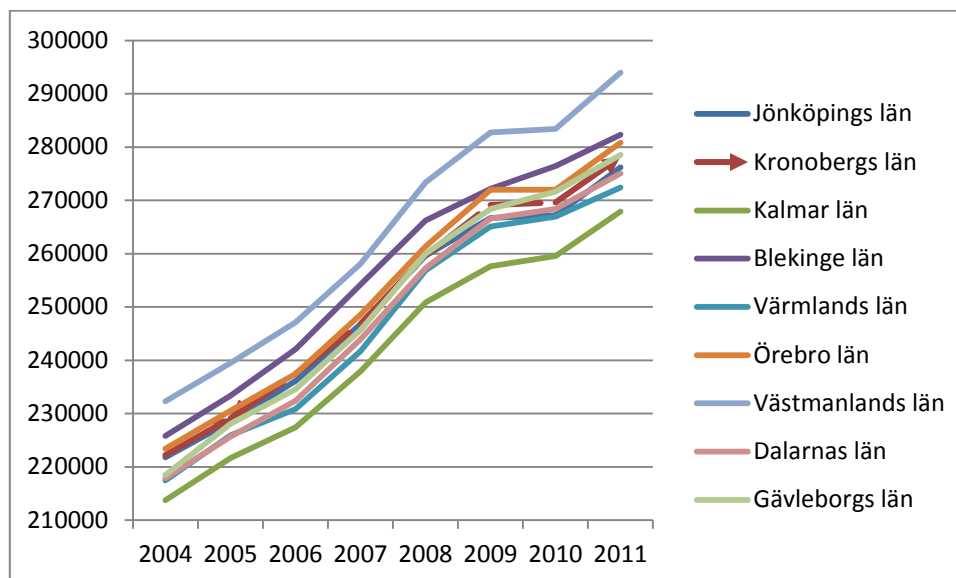

Källa: SCB

Lönesumman utgörs av den kontanta bruttolön som betalas ut från arbetsställena inom en kommun och den totala lönesumman kan ses som en indikator på det samlade produktionsvärdet i en

kommun⁹². Lönesumman per invånare kan ses som en indikator för befolkningens försörjningsförmåga och köpkraft. I relation till länen i jämförelsegruppen har Kronobergs län en hög lönesumma per invånare relaterat till nattbefolkningen. Detta beror på den höga inpendlingen till länet, då dagbefolkningen är större än nattbefolkningen.

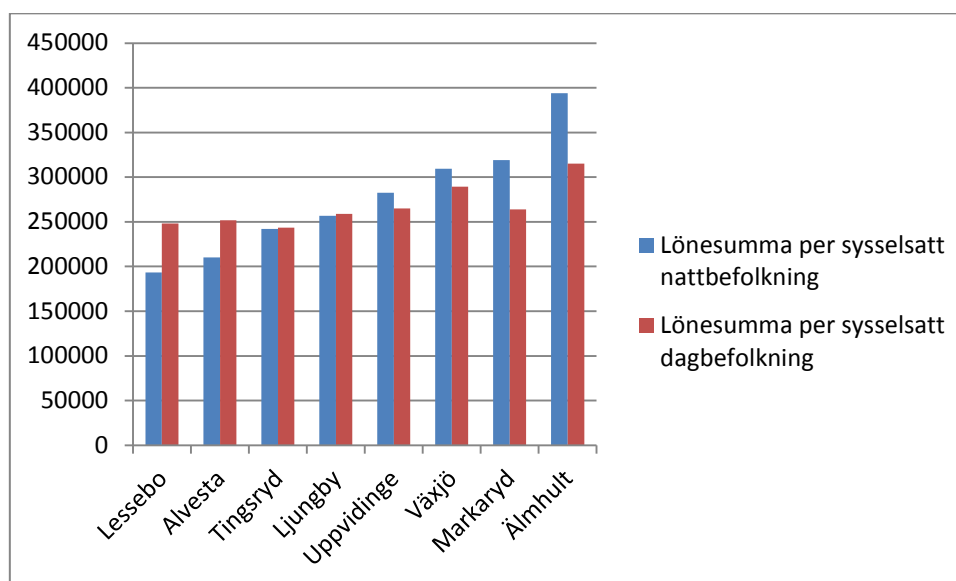
Lönesummor per sysselsatt invånare (dagbefolkning) 2004-2011, länen

Källa: SCB

Vid vägning av den totala lönesumman mot dagbefolkningen hade Västmanlands län den högsta lönesumman per invånare under 2011 vilket kan förklaras med att länet har en större nattbefolkning än dagbefolkning till skillnad från Kronobergs län. Sedan 2009 har den totala lönesumman i Kronoberg ökat med 7,9 %, en majoritet av länen i jämförelsegruppen har dock haft en starkare utveckling.

Lönesummor per sysselsatt invånare nattbefolkning och dagbefolkning 2008-2011, länen

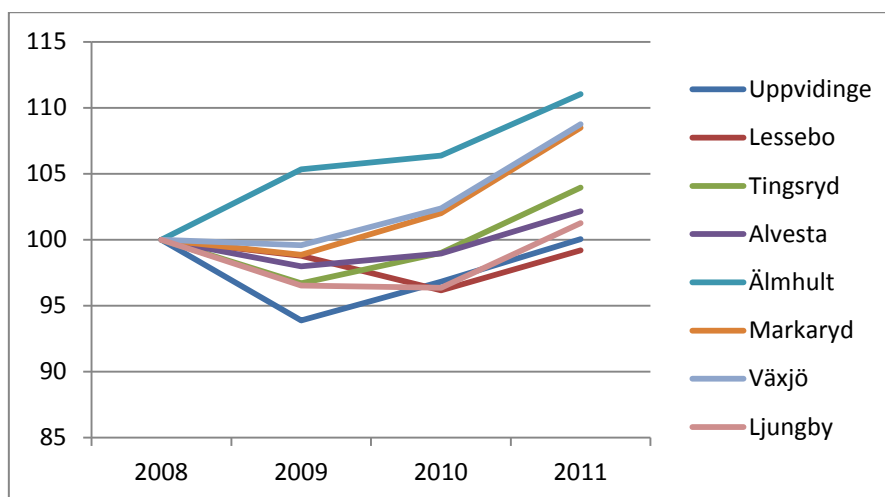
Källa: SCB

⁹² SCB. Lönesummor, preliminär A-skatt m.m.URL:

http://www.scb.se/Statistik/AM/AM0302/2011A01/AM0302_2011A01_SM_AM31SM1201.pdf

På kommunal nivå syns det tydligt att länet har ett antal kommuner med hög arbetsinpendling och några kommuner som har en hög arbetsutpendling. Den totala lönesumman som skapas i exempelvis Lessebo är per invånare lägre i relation till nattbefolkningen då många av kommunens sysselsatta invånare pendlar ut från kommunen vilket medför att dagbefolkningen är mindre än nattbefolkningen. Det rakt motsatta förhållandet kan exemplifieras med Markaryd och Älmhult kommun. Den höga arbetsinpendlingen till kommunerna innebär att de har några av rikets högsta självförsörjningskvoter⁹³.

Index: Lönesummornas utveckling 2008-2011, kommunerna

Källa: SCB

Sedan den ekonomiska nedgången har samtliga kommuner haft en positiv utveckling gällande lönesummor. Dock har inte alla nått samma nivåer som innan krisen. Den tydligaste positiva utvecklingen har Älmhults kommun haft följt av Växjö och Markaryd kommun.

Sammanräknad förvärvsinkomst (medelinkomst) 2011, kommunerna

Kommuner	Kvinnor	Män	Samtliga
Kronoberg	195421	278452	230146
Uppvidinge	184428	276398	221247
Lessebo	182023	265590	216821
Tingsryd	172644	255566	207961
Alvesta	192550	277489	227708
Älmhult	198035	293807	241464
Markaryd	164697	257315	205135
Växjö	206376	282854	238593
Ljungby	194212	279487	228413
Riket	203510	275652	235177

Källa: SCB

Det råder stora skillnader i inkomster mellan länets kommuner men även mellan könen. I snitt tjänar männen i länet 83031 kronor mer än kvinnorna. Lägst medelinkomst har invånarna i Markaryds kommun. En inkomsttagare i Älmhults kommun tjänar i genomsnitt 36329 kronor mer än en inkomsttagare i Markaryds kommun.

⁹³ SCB. Kontrolluppgiftbaserad lönestatistik. URL: http://www.scb.se/Pages/TableAndChart_257257.aspx

Slutsats och analys

Kronobergs län återhämtade sig starkt efter finanskrisen. Tydligast var återhämtningen inom tillverkningssektorn, som efter den dramatiska nedgången 2009 under 2010 åter nådde nivåer som före krisen. Volymökningen i länets BRP var i jämförelse med rikets större; men så var också nedgången 2009 djupare. Länets höga industri- och exportberoende gör det särskilt känsligt för konjunkturella svängningar; vilket har visat sig under 2012 då den europeiska marknaden försvagats och den svenska kronan förstärkts.

Utvecklingen av den regionala ekonomin i länet är således tudelat. I jämförelse med 2009 så har länet återhämtat sig starkt och samtliga indikatorer pekar på en upphämtning av nedgången som skedde 2009. Men under det gångna året synes det som att de dystra prognoser som ställs inför 2013 till viss del redan gjort sig gällande i form av ett högt antal varsel inom länets tillverkningssektor.

Grufman & Reije om regional ekonomi

- Enligt den SIMPLER-analys som genomförts av Kronobergs läns näringsliv så uppvisar vissa nischer en stark konkurrenskraft och tillväxt under tidsperioden 2005-2010. Branscherna klassificeras således som framtidsbranscher för länet.
- Elektronikbranschen har under åren 2005-2010 klarat sig väl och haft tillväxt. Tillverkning av elmotorer, generatorer, transformatorer, eldistributions- och elkontrollapparater, batteri- och ackumulatorer, elektroniska och elektriska ledningar och kablar.
- Även maskintillverkning har vuxit under perioden 2005-2010 och uppvisar en stark konkurrenskraft. Tillverkning av lyft- och godshanteringsanordningar samt Tillverkning av övriga verktygsmaskiner.
- Även länets IT-bransch växer i förädlingsvärde, uppvisar stark konkurrenskraft samt en god sysselsättning.
- Teknisk konsultverksamhet i länet växer och uppvisar ett ökat förädlingsvärde samt en god konkurrenskraft. Speciella tillväxtnischer inom branschen är; bygg- och anläggning, elteknik, energi-, miljö- och VVS-teknik samt övriga underbranscher som involverar tekniska konsulter.
- Plastbranschen har under 2005-2010 visat god konkurrenskraft men måttlig tillväxt.

OECD om regional ekonomi

- Bristerna i infrastruktur, förbindelser och tillgänglighet inte bara begränsar länens möjligheter att fullt ut dra nytta av sitt geografiska läge *i förhållande till* stora europeiska och svenska marknader – de påverkar dessutom den inre dynamiken inom regionen. Därav bör en utbyggnad av infrastrukturen mot exempelvis östeuropa ske för att vidga exportmarknaden för länet.
- Att utveckla mer kunskapsintensiva företag är ett lovande sätt att bevara och öka välståndet i regionen. Men då måste regionens ekonomiska och industriella bas utveckla en mer kunskapsintensiv bas med högre förädlingsvärde, där humankapitalet spelar en ledande roll och där entreprenörer är nödvändiga för att omvandla humankapital till ekonomiskt värde.
- Den industriella struktur med lågt förädlingsvärde som kännetecknar större delen av Småland–Blekinges ekonomi är till övervägande del oförenlig med vad som anses vara de drivande krafterna i en kunskapsbaserad ekonomi. Men den starka strukturen med små och medelstora företag är väl lämpad för att inrätta en modern, kunskapsbaserad ekonomi. I detta avseende förefaller de fyra länen ha en lovande stabil struktur, men man har akut behov av att förvärva nya färdigheter för att få utså mycket som möjligt av denna struktur.

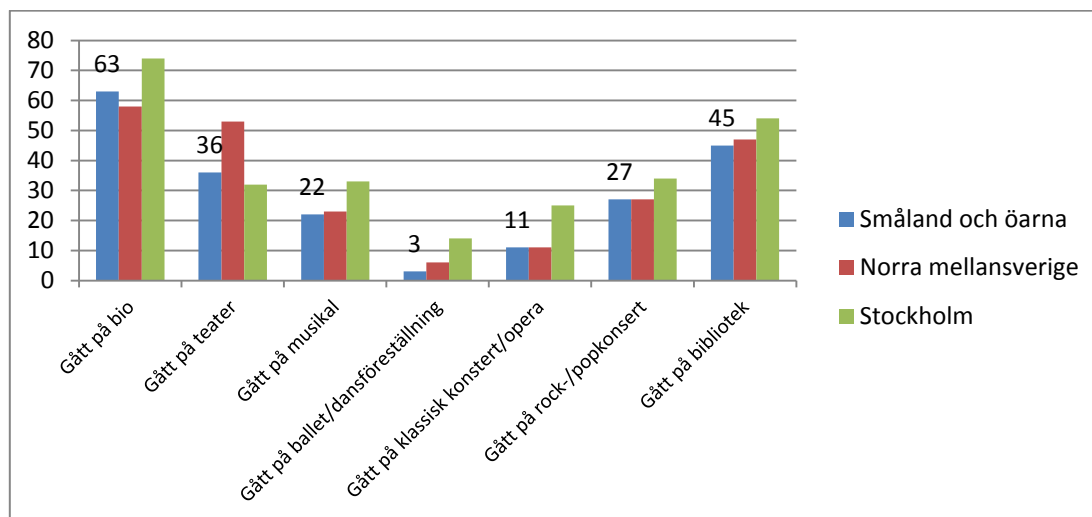
Kultur

Kulturens roll inom regional tillväxt har blivit alltmer framträdande. Ett rikt kulturliv bidrar inte enbart till folkbildning och ett levande samhällsliv, utan även till kreativitet och entreprenörskap. Ett brett och varierat kulturutbud som riktar sig till olika individer och samhällsgrupper i regionen utgör en basal hörnsten i en levande och dynamisk region. Kulturens roll är därför en viktig del av den regionala tillväxten, vilket inte minst den framväxande sektorn kreativa och kulturella näringar är ett exempel på⁹⁴.

Under senare år har kulturlivets attraktivitetsskapande effekter belysts i debatten om ekonomisk tillväxt. För att människor ska vilja bo och verka på en plats, så krävs det inte enbart arbeten och möjligheter till studier, utan även ett rikt kulturliv som attraherar kreativa människor att bosätta sig i regionen. Richard Florida, en amerikansk ekonom, menar att den kreativa klassen är viktig för en regions utvecklingspotential och kreativitet. En hög koncentration av människor som är verksamma inom den kreativa sektorn genererar ett öppet och tolerant klimat, som i sin tur utgör en stark grogrund för idéer och utveckling.⁹⁶

Kulturkonsumtionen och kulturdeltagandet varierar stort mellan olika samhällsgrupper. Det kulturella utbudet är som störst i rikets tre storstadsregioner och undersökningar har visat att det är även där som medborgarna i genomsnitt konsumerar mest kultur i olika former. Variationen i kulturdeltagandet spänner sig även över andra samhällsgrupper, då det är vanligare att folk med hög utbildning och hög inkomst konsumerar mer kultur än andra samhällsgrupper⁹⁷.

Kulturkonsumtion de senaste tolv månaderna i % 2011, länen

Källa: SOM-institutet och Kulturrådet

Den varierande graden av kulturkonsumtion i landet understryker uppgiften att arbeta för ett brett- och varierat kulturutbud som vänder sig till olika målgrupper. Tillgången till kultur har demografiska- och geografiska dimensioner som kräver samverkan mellan samhällets olika parter. Det regionala kulturarbetet handlar därför i stor utsträckning om att skapa gynnsamma förutsättningar för kulturen

⁹⁴ Kulturrådet. *Kultur och regional tillväxt*. URL: http://www.kulturradet.se/sv/verksamhet/regional_tillvaxt/

⁹⁵ Kultur- och Näringsdepartementet. *Handlingsplan för kulturella och kreativa näringar*. URL: <http://www.regeringen.se/sb/d/11347/a/131748>

⁹⁶ Företagsgeografiska teorier och koncept. Richard Florida. URL: <http://ftgeoteorier.wikispaces.com/Richard+Florida>

⁹⁷ SOM-institutet. *Kulturvanor i Sverige 1997-2011*. URL: <http://www.kulturradet.se/Documents/statistik/Kulturvanor%20i%20Sverige%201987-2011.pdf>

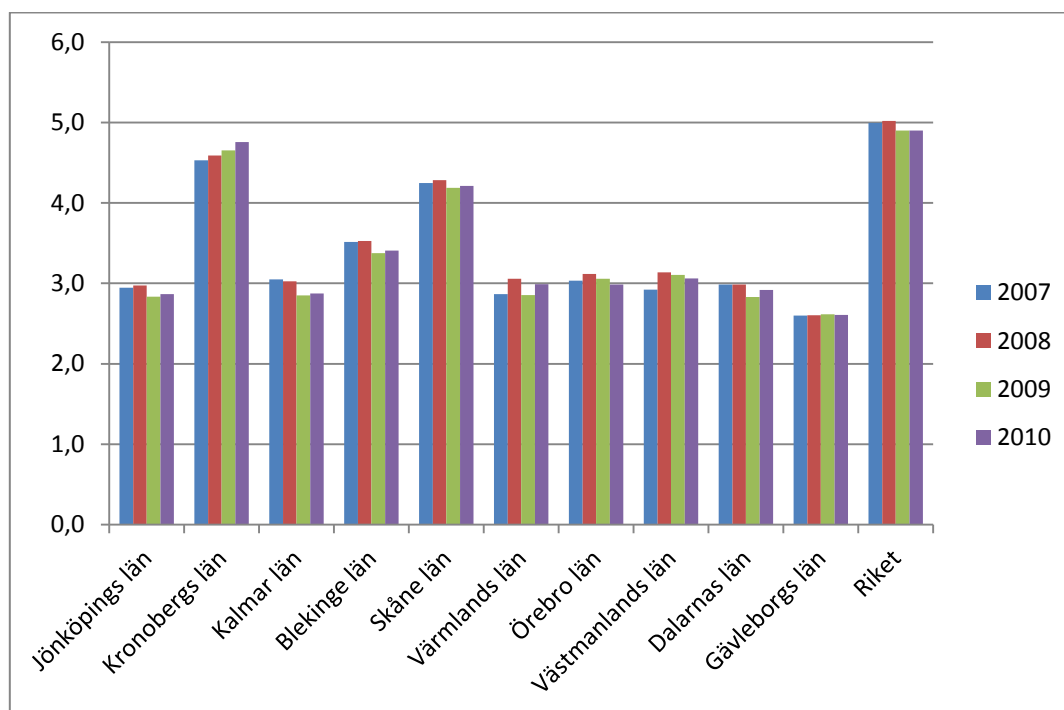
att verka i olika regionala kontexter, där finansieringen sker via civilsamhälle, näringsliv samt det offentliga⁹⁸.

⁹⁸ Kulturrådet. *Kultur och regional tillväxt*. URL: http://www.kulturradet.se/sv/verksamhet/regional_tillvaxt/

Kulturen i södra Småland

Det finns inga självklara sätt att mäta kultur på. Under åren har olika mätningssätt använts men ett ständigt förekommande problem har varit att det är svårt att sätta mått på kultur; hur mäta kulturens egenvärde? Den subjektiva upplevelsen av kultur, som till sin karaktär inte alltid är möjlig att kvantifiera, kan försökas fångas via olika kvantitativa indikatorer. Men i dagsläget handlar det snarare om att fånga en del indikatorer, som på något vis kan påskina vilken roll- och omfattning kulturen har i en viss kontext.

Antal kulturarbetare per 1000 invånare 2007-2010, länen och riket

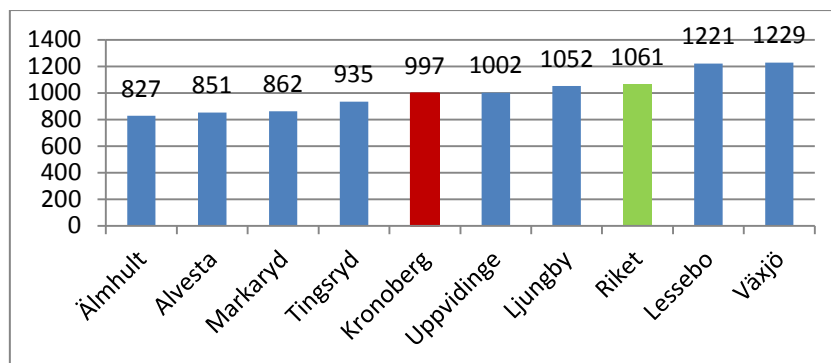
Källa: SCB

Det finns ingen självklar eller entydig definition över vad som utgör en kulturarbetare. Alla kulturutövare i en region innehar inte sin primära försörjning från sin kulturella utövning, utan verkar inom andra näringsgrenar och kommer således inte med i statistiken som kulturarbetare. Vidare är det osäkert vilka yrkesgrupper som kan klassificeras som kulturarbetare. I ovan index inkluderas journalister, författare, fotografer, konstnärer, skådespelare, dansare, formgivare, musiker och bibliotekarie⁹⁹. Antalet yrkesverksamma inom dessa yrken, i förhållande till befolkningen i regionen, kan utgöra en form av indikator över kulturlivets spännvid och professionalisering i regionen; men det är fortfarande ett grovhugget mått.

I länet har antalet kulturarbetare per 1000 invånare under åren ökat. Sedan 2007 har antalet som verkar inom denna bransch ökat med 0,3 procentenheter i Kronobergs län. I relation till jämförelselänen har Kronoberg en hög andel kulturarbetare, vilket kan indikera en stark arbetsmarknad för aktörer inom denna bransch, men också ett rikt kulturliv. Dock hade länet färre kulturarbetare per tusen invånare än riket men på riksnivå har andelen kulturarbetare minskat under de senaste åren.

⁹⁹ Region Skåne. Hur har det gått i Skåne? URL: <http://www.skane.se/Skanes-utveckling/Samhallsanalys/Rapporter-och-publikationer-A-O/Hur-har-det-gatt-i-Skane/>

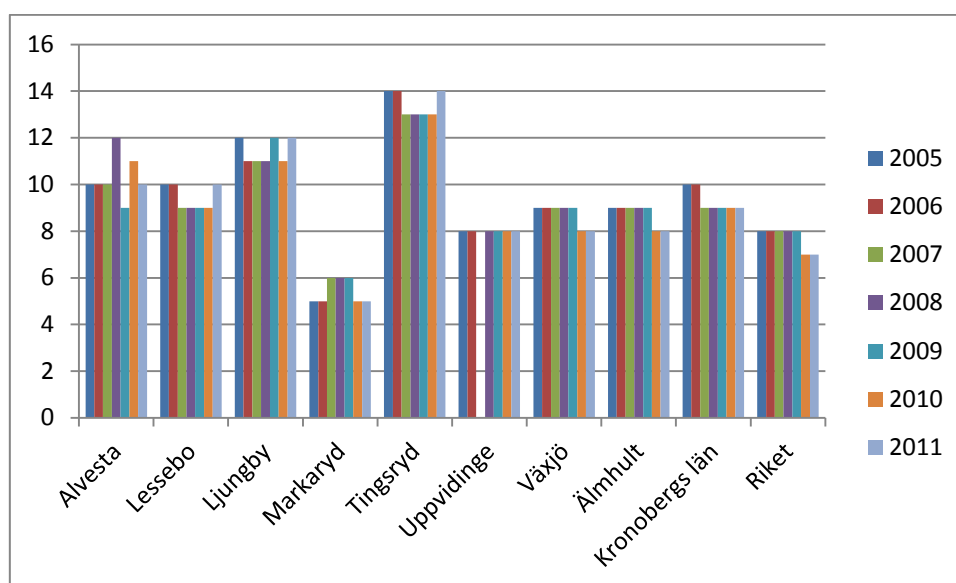
Kostnader för kulturverksamhet per invånare 2011, kommunerna

Källa: Regionfakta

Ett annat försök till att sätta mått på kulturen är hur mycket pengar det offentliga spenderar på kultur utslaget på befolkningsantal. Under 2011 hade två av länets kommuner en högre kulturbudget per capita i jämförelse med riket. Budgetposterna utgör i sig inget enhetligt- eller säkert mått över en kommuns kulturliv, men kan belysa vilka förutsättningarna för kulturell utövning i de olika kommunerna är.

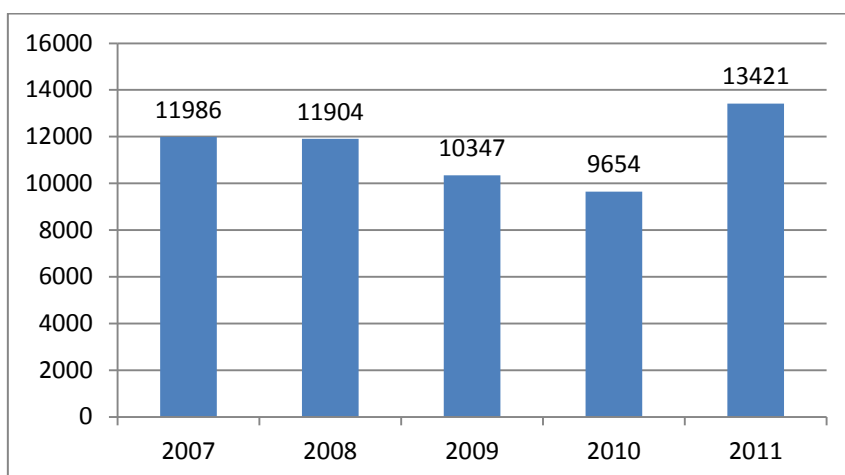
Antal medielån per invånare 2000-2011, Kronobergs län och kommunerna

Källa: Regionfakta

Antal medielån per invånare i respektive kommun- och län är i flera fall fler än i riket som helhet. I Tingsryds kommun lånar den genomsnittlige invånaren långt fler böcker, eller kultur i annat medieformat, från biblioteken än i övriga riket. Under senare år har läsandets vikt och betydelse i samhället uppmärksamats, som en följd av att vi läser allt mindre. Undersökningar visar att unga läser allt mindre och istället föredrar andra former av mediekonsumtion, vilket på sikt kan bidra till försämrade möjligheter till att delta i det demokratiska samtalet¹⁰⁰.

¹⁰⁰ Statens offentliga utredningar. *Läsandets kultur*. URL: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/20/02/57/65903c80.pdf>

Antal deltagare i folkhögskola 2007-2011, Kronobergs län

Källa: SCB

Länets folkhögskolor erbjuder skolning- och bildning inom kultur och scenkonst. Förra året deltog totalt 13421 deltagare i folkhögskolornas verksamhet, vilket var en avsevärd ökning på 39 % sedan 2010. Under 2011 var deltagandet störst i det Kulturprogram som erbjuds, och främst var det inriktningen utställningar som lockade ett högt antal deltagare.

Slutsats och analys

I jämförelse med andra län och riket synes det som att kulturen har en stark ställning i regionen. Men det är inte enkelt att sätta mått på kulturen och den bristfälliga tillgången till statistik över befolkningens kulturvanor och konsumtion minskar möjligheterna till att identifiera kulturens kraft i regionen, och hur den gestaltar sig.

Men sedan 2007 arbetar allt fler inom kulturområdet. Under en längre tid har ett aktivt arbete bedrivits för att öka incitamenten hos regionens kulturutövare att kapitalisera på sina kunskaper och konstnärliga uttryck. I framtiden utpekade kreativa näringar som en av de framtida tillväxtsektorerna, och utgör en viktig beståndsdel i transformationen från en produktekonomi till en mer tjänste- och upplevelsebaserad ekonomi.

OECD om kultur

- I stora delar av Småland–Blekinge finns attraktiv natur och kultur som kan utnyttjas för regional utveckling. Vildmarken, sjöarna, skogarna, kusten, faunan och floran, den rena luften och det klara vattnet gör området till ett av de hälsosammaste i Europa. Miljötillgångarna, livskvaliteten i de medelstora regionala städerna och de stora universitetscentren är fördelar som är tillräckligt attraktiva för att påverka människors val av boplatser.
- Naturliga och kulturella tillgångar kan, om de hanteras på ett hållbart sätt, utgöra grunden för vidareutveckling av den regionala turismen. Turismen har ännu inte stått i förgrunden för det ekonomiska utvecklingsarbetet. Av de fyra länen är det bara Kalmar som hamnar ovanför genomsnittet i Sverige som målpunkt för affärs- och semesterresor.
- Rekreationsbaserad territoriell utveckling (som även kallas rekreationsbaserad landsbygdsutveckling) börjar ses som en lovande metod för platsbaserad utveckling som verkar vara förenlig med naturresurserna och det kulturella utbudet i större delen av Småland–Blekinge. Rekreationsbaserad territoriell utveckling (RTU) följer det nya landsbygdsparadigmets principer och fokuserar på användningen av lokala tillgångar som grund för utveckling.
- Kulturella tillgångar grundar sig på ett landsbygdsområdes kulturella sammanhang, däribland kulturarv, rekreation och sport, konst, arbete och samhälle, som höjer livskvaliteten på landsbygden. (Till den här kategorin kan relationstillgångar fogas i de fall då det finns tillgång till viktiga sociala nätverk inom territoriet och samhället.)
- Naturtillgångar och kulturella tillgångar kan, om de hanteras på ett hållbart sätt, utgöra grunden för ekonomisk diversifiering. Det krympande jordbruket på landsbygden i OECD-länderna har lett till utvecklingen av allt mer diversifierade aktiviteter som inte har med jordbruk att göra men där man drar nytta av landsbygdens och naturrikedomarnas dragningskraft.

Tillgänglighet till samhällsservice

Ett mål för den regionala utvecklingspolitiken är att skapa goda förutsättningar för företagande och människors möjligheter till att utnyttja sin fulla kapacitet. Därför är det viktigt att det finns en uppsättning av basala servicefunktioner inom rimligt geografiskt avstånd. I flera avseenden har många av de servicefunktioner som tidigare krävde fysisk förflyttning, exempelvis bankärenden, övergått till att kunna hanteras via internet. Utvecklingen medför nya möjligheter för landsbygden då geografiska avstånd, i vissa avseenden, inte längre utgör samma problem som förut¹⁰¹.

I takt med urbaniseringen har servicen på landsbygden minskat. Under flera decennier har antalet dagligvarubutiker, bensinmackar samt landsbygdsskolor minskat. Att allt fler väljer att leva i städer innebär att det marknadsunderlag som tidigare fanns på landsbygden till stora delar har försvunnit, vilket har fått avspeglningar i vilken utsträckning som olika servicefunktioner idag finns representerade i olika landsbygdsområden av landet. Den ökade graden av urbanisering som har skett i landet tog fart under industrialiseringen, och har sedan pågått och i perioder har utvecklingen påskyndats. Så var fallet under nittiotalskrisen, då ett stort antal människor flyttade från mindre kommuner till större städer i jakt på nya arbeten sedan tillverkningssektorn drog ned sin produktion. Sedan 1996 har antalet dagligvarubutiker i landet minskat med över 23 %, varav många tidigare var förlagda till landsbygd. Men det är inte enbart i glesbygd och på landsbygd som tillgängligheten till dagligvarubutiker minskar, utan även inne i större tätorter som en följd av att allt fler serviceinstanser koncentreras till stormarknader i städernas utkanter¹⁰².

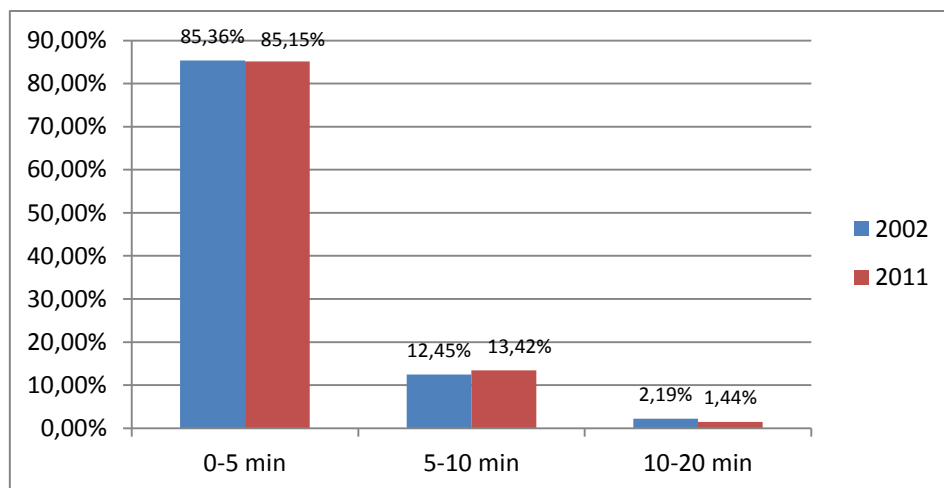
¹⁰¹ Tillväxtanalys. *Befolkning, service och företagande i Sveriges gles- och landsbygder*. URL: http://www.tillvaxtanalys.se/download/18.56ef093c139bf3ef89029a0/1349863996957/Rapport_2009_10.pdf

¹⁰² Tillväxtanalys. *Tillgänglighet till kommersiell och offentlig service 2011*. URL: http://www.tillvaxtanalys.se/download/18.56ef093c139bf3ef89029cd/1349864061575/Rapport_2011_10.pdf

Tillgängligheten till samhällservice i södra Småland

Under flera år har utvecklingen i länet inneburit att det blir allt färre invånare per kvadratkilometer i länets mindre kommuner – samtidigt som befolkningstätheten i Växjö kommun växer. I länet bor det 21,9 invånare per kvadratkilometer, vilket är en glesare befolkningstäthet än vad Blekinge- och Jönköpings län har, men tätare än Kalmar läns. 2010 levde 78 % av Kronobergs befolkning i tätort vilket var något under riksgenomsnittet. Urbaniseringen inom länet har resulterat i att ett flertal orter i länet som tidigare hade en dagligvarubutik inte längre har det och grovt räknat har antalet dagligvarubutiker halverats vart tionde år sedan 1970¹⁰³.

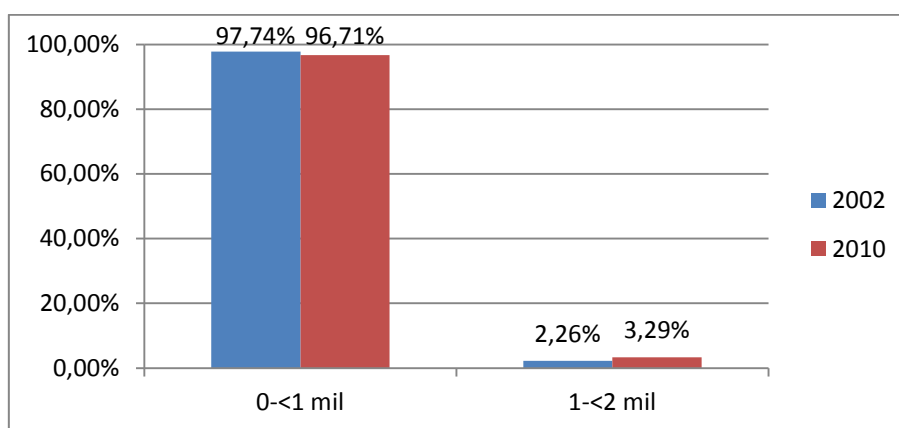
Tillgänglighet till dagligvarubutiker år 2002 och 2011, Kronobergs län

Källa: Tillväxtanalys

Under det senaste decenniet har andelen av länets befolkning som har 5-10 minuter till närmaste dagligvarubutik ökat något, samtidigt som andelen av länets befolkning med 10-20 minuter till närmaste dagligvarubutik minskat. Totalt innebär förändringarna att andelen av länets befolkning som har 0-5 minuter till närmaste dagligvarubutik minskat marginellt sedan 2002.

Tillgänglighet till närmaste skola för elever i årskurs 1-6 (7-12 år) 2002 och 2010, Kronobergs län

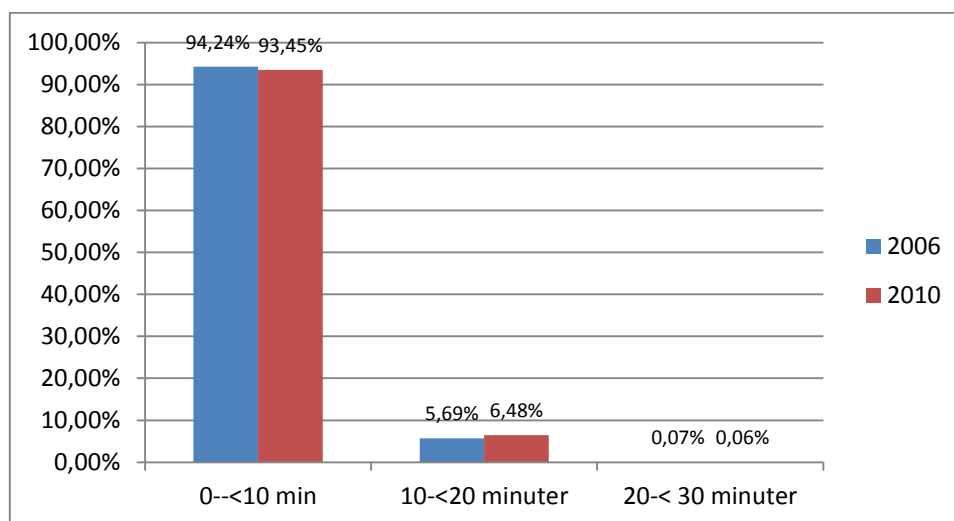
Källa: Tillväxtanalys

I takt med att flera småorter i länet har haft svårt för att försörja den lokala skolan med ett tillräckligt stort elevunderlag så har ett antal småskolor lagts ned och barnen har istället fått gå i skola i någon av

¹⁰³ Länsstyrelsen Kronoberg. *Regionalt serviceprogram för landsbygden Kronobergs län 2010-2013*. URL: http://www.lansstyrelsen.se/kronoberg/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/regional-utveckling/Regionalt_serviceprogram.pdf

kommunens större orter. Under tidsperioden 2002-2010 har antalet grundskolor i länet minskat med tre stycken till antalet. Utvecklingen har resulterat i att något fler barn under 2011 hade 1-2 mil till skolan än under 2002.

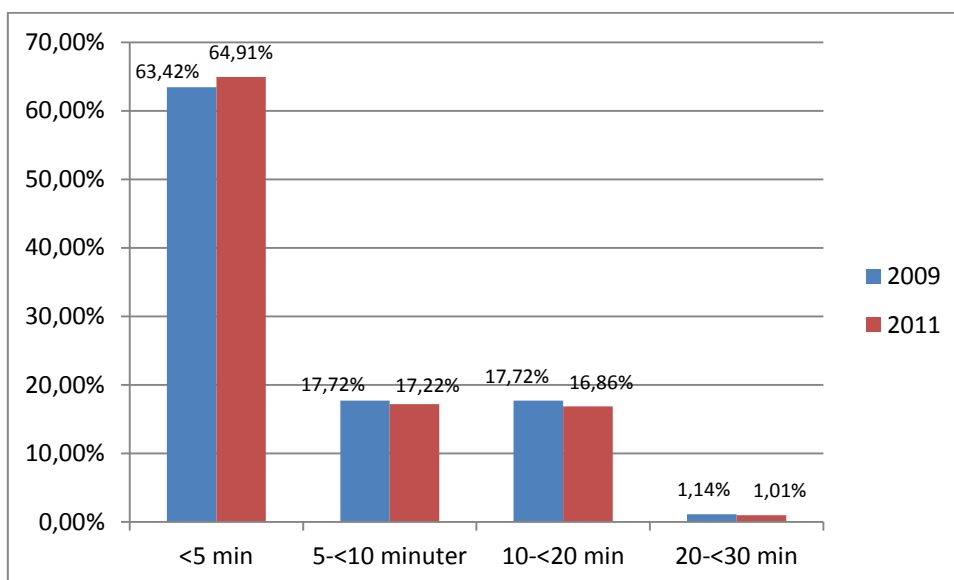
Tillgänglighet till postservice 2006 och 2010, Kronobergs län

Källa: Tillväxtanalys

Postväsendet har under det senaste decenniet omstrukturerats och allt fler servicefunktioner som utgår från Posten sker genom dagligvarubutiker. Utvecklingen har inneburit att en något större andel av länets befolkning under 2010 hade 10-20 minuter till närmaste postservice än 2006, en mycket liten andel av länets befolkning har 20-30 minuter till närmaste postservice.

Tillgänglighet till apotek 2009-2011, Kronobergs län

Källa: Tillväxtanalys

Under 2009 öppnades apoteksmonopolet upp i landet vilket medförde att nya privata aktörer tillkom på marknaden. Sedan 2009 har tillgängligheten till apotek ökat. Totalt är det en större andel av länets invånare idag som har mindre än fem minuter till närmsta apotek än vad det var 2009. Det var även en mindre andel av länets befolkning som under 2011 hade mer än 10 minuter till närmsta apotek jämfört med 2009.

Slutsats och analys

Tillgängligheten i länet har i vissa avseende ökat, i andra minskat. Utvecklingen kan förstås på två olika sätt. Att fler av länets invånare väljer att leva i tätort innebär att de får närmre till olika servicefunktioner. Men samtidigt som denna andel ökar, så medför inflyttningen till tätorter att vissa servicefunktioner på landsbygd läggs ner vilket medför att de som bor på landsbygden får längre till vissa servicefunktioner. Servicen på gles-och landsbygd kommer i framtiden att bli en allt mer aktuell fråga och det kommer att krävas innovationer för att öka eller kvarhålla serviceutbudet i områden där befolkningsunderlaget blir äldre- eller minskar. Frågan om tillgänglighet är således intimt förknippad med den demografiska- och ekonomiska utvecklingen i länet.

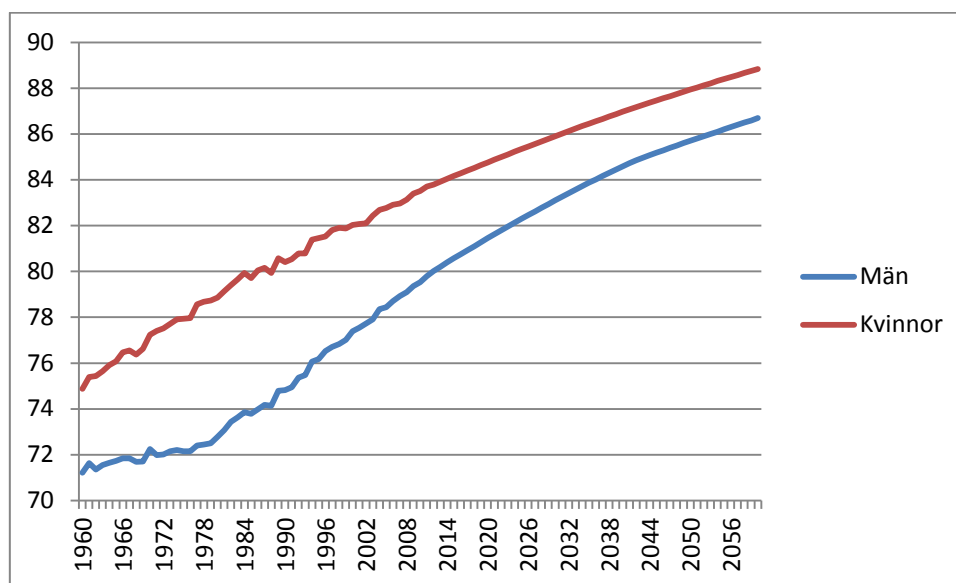
OECD om tillgänglighet

- Det nuvarande utjämnningssystemet syftar till att ge alla landsting och kommuner liknande ekonomisk kapacitet att leverera samma servicenivå till sina invånare. Men fränsett finansiella resurser gör trenden mot geografisk koncentration att mindre kommuner har flera kapacitetsrelaterade problem att erbjuda tjänster till en åldrande befolkning. Dessutom kan de nuvarande skatteutjämningsnivåerna vara svåra att upprätthålla på lång sikt. Alla dessa faktorer gör att mindre kommuner har det besvärligt att tillhandahålla offentliga tjänster med god kvalitet. Ett sätt att komma till rätta med dessa utmaningar är att sänka kostnaderna och öka stordriftsfördelarna genom samarbete mellan kommuner.
- Men även de stora kommunerna i Småland–Blekinge har svårt att konkurrera med de stora städerna utanför regionen i fråga om service. Men om kommunerna samarbetar i stället för att konkurrera kan de väva samman de olika tillgångarna i regionen och göra den mer attraktiv. Synergieffekterna man kan få genom en holistisk syn på dess tillgångar och tjänster kan göra hela regionen betydligt mer attraktiv än summan av dess delar.
- Goda förbindelser är av avgörande vikt för framtiden i Småland–Blekinge och detta är direkt relaterat till utvecklingen av regionens potential som skisserades ovan. De är nödvändiga för att kunna utnyttja, komma åt och utveckla lokala naturresurser effektivt. Samtidigt är en väl avpassad transportinfrastruktur nödvändig för företagens konkurrenskraft. Bland de faktorer som avgör en regions potential för utveckling kan transportinfrastrukturen användas som ett instrument för att förbättra en regions tillgänglighet och för att stimulera ekonomisk utveckling.
- Bättre förbindelser är nödvändiga, eftersom det kan öka värdet på lokala tillgångar, öka tillgängligheten och stärka regionens attraktionskraft. Det är nödvändigt för att företagen ska vara konkurrenskraftiga. Transportinfrastrukturen måste också anpassas till nya krav. Bättre förbindelser till de mest dynamiska områdena bör kombineras med utveckling av de interna förbindelserna inom och mellan de fyra länen. Det är nödvändigt att bygga bort flaskhalsarna som finns i förbindelserna till storstadsområdena. Detta bör emellertid inte överskugga betydelsen av att förbättra de interna förbindelserna inom och tvärsöver södra Sverige, vilket både skulle förbättra det sociala och ekonomiska samspelet och knyta samman arbetsmarknaderna mer effektivt.

Hälsa och ohälsa

En god hälsa blir allt viktigare i människors liv. I takt med att arbetsmarknaden har förändrats och graden av fritid ökat har normen gått från att inte vara sjuk till att aktivt arbeta för en mer än god hälsoliv via motion och olika träningsformer. Den ökade graden av medicinskt kunnande och mindre betungande kroppsarbeten har medfört att vår medellivslängd ökat, vilket på sikt kommer att medföra att den nuvarande befolkningen kommer att bli äldre. Folkhälsoutvecklingen i samklang med de samhälleliga förändringarna medför en förändring av livsrytmen; unga börjar arbeta senare, studera längre, föder barn senare och äldre arbetar längre och deltar mer aktivt i samhällslivet längre upp i åldrarna. Folkhälsan är därmed samhällsekonomiskt viktig för att i framtiden kunna bemöta det finansieringsgap som beräknas inträda på grund av en allt mer åldrande befolkning¹⁰⁴¹⁰⁵¹⁰⁶.

Medellivslängd 1960-2060, riket

Källa: SCB

År 2060 prognosticeras medellivslängden i riket att vara 88,66 år för kvinnor och 86,5 år för män, vilket är en ökning på 13,7- respektive 15,29 år. Medellivslängden är inte den enda – men förmodligen den tydligaste – indikator för att riket har fått en förbättrad folkhälsa; de flesta indikatorer pekar i denna riktning. I de folkhälsoundersökningar som genomförs av socialstyrelsen menar en allt större andel av landets befolkning att de upplever ett allmängott hälsotillstånd. Men samtidigt som den generella folkhälsan ökar så kvarstår skillnader i hälsoliv mellan olika samhällsgrupper. De som innehar en eftergymnasial utbildning är överlag friskare och hälsosammare än de som innehar en för- eller gymnasial utbildning. Likaså konstaterar Folkhälsoinstitutet i en rapport att hälsoliv rent generellt är sämre hos utrikes födda i jämförelse med inrikes födda¹⁰⁷¹⁰⁸.

¹⁰⁴ Växjö kommun. *Omvärldsanalys 2009*. URL:

http://www.vaxjo.se/upload/www.vaxjo.se/Kommunlednings%C3%B6rvaltningen/Planeringskontoret/Omvärldsanalys_webb.pdf

¹⁰⁵ Statens folkhälsoinstitut. *Hälsamt åldrande hela livet*. URL: <http://www.fhi.se/PageFiles/13976/Halsosamt-aldrande-hela-livet.pdf>

¹⁰⁶ Statens offentliga utredningar. *Längre liv, längre arbetsliv*. URL: <http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Utredningar/Statens-offentliga-utredningar/Langre-liv-langre-arbetsliv-HoB328/>

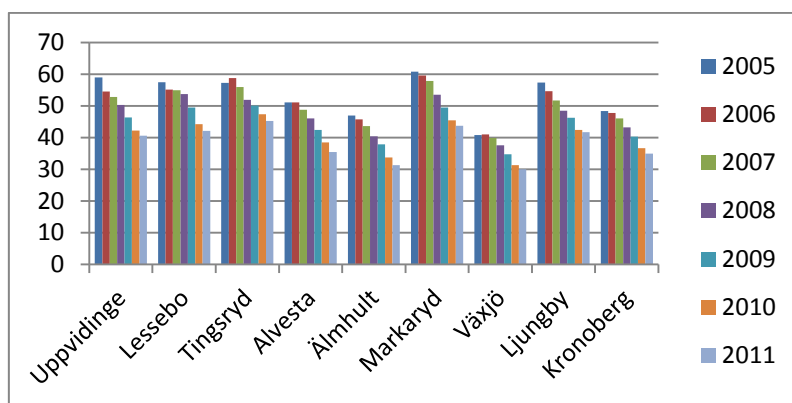
¹⁰⁷ Socialstyrelsen. *Folkhälsoberättelse 2009*. URL: <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2009/2009-126-71>

¹⁰⁸ Statens folkhälsoinstitut. *Födelselandets betydelse – En rapport om hälsan hos olika invandrargrupper i Sverige*. URL: <http://www.fhi.se/PageFiles/3184/invinlaga.pdf>

Ohälsa och hälsa i södra Småland

Ohälsotalet beräknas genom att summa dagar med sjukpenning inklusive arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning samt dagar med aktivitets- och sjukersättning divideras med befolkningen 20-64 år. Den generella trenden är att antalet ohälsodagar för befolkningen har minskat sedan 2007, samtidigt så är skillnaderna mellan kvinnorna och männens ohälsotal påtagliga. Försäkringskassan menar i promemorian *Kvinnor trots allt sjukast* att det inte finns någon entydig förklaring till differensen mellan köns ohälsotal, men att generella förklaringsfaktorer är ojämställda förhållanden inom samhällets olika delar ¹⁰⁹.

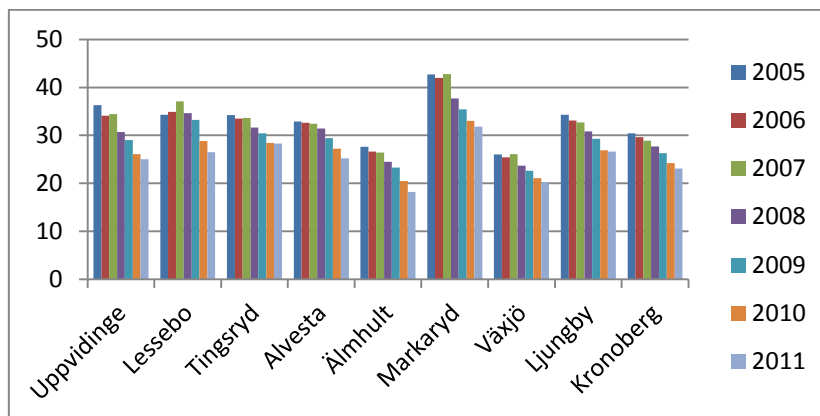
Ohälsotalet, kvinnor 2007-2011 (20-64 år), Kronobergs län

Källa: Försäkringskassan och Folkhälsoinstitutet

I länet- och länets kommuner så har ohälsotalet minskat sedan 2007 och det minskade även i samtliga kommuner mellan åren 2010-2011. Sedan 2007 har ohälsotalet för länets kvinnor minskat med 24 %. I Markaryds kommun är ohälsotalet störst och i Växjö är det lägst. Länets kvinnor har ett lägre ohälsotal än rikets kvinnor. Riksnivån är 35,5 ohälsodagar och för länet är motsvarande siffra 34,9.

Ohälsotalet, män 2007-2011 (20-64 år), Kronobergs län

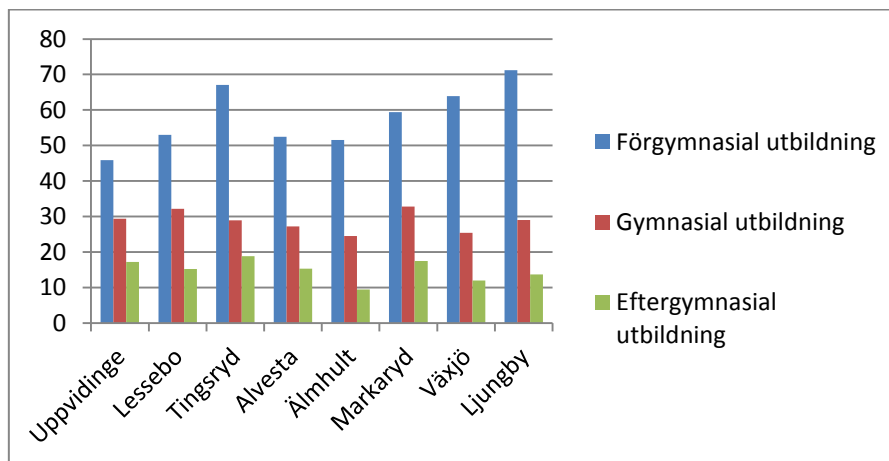
Källa: Försäkringskassan och Folkhälsoinstitutet

¹⁰⁹ Försäkringskassan. *Kvinnor trots allt sjukast*. URL:

http://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=kvinnor%20trots%20allt%20sjukast&source=web&cd=1&cad=rja&ved=oCC8QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.forsakringskassan.se%2Fwps%2Fwcm%2Fconnect%2F1526594a-d44f-4d0a-989b-cffe9e9ef19%2Fa0f459d8-3ea9-2d10-9993-f56cf47d74ee.doc%3FMOD%3DAJPERES&ei=45UTUbCTDqbL4ATuz4Aw&usg=AFQjCNHtBgfOo2u3s_vHgedLPYNJFD2OjA&bvm=bv.42080656,d.bGE

Hos männen i länet har ohälsotalet sjunkit sedan 2007 med totalt 20 %. Utvecklingen har fortsatt under de senaste åren och ohälsotalet sjönk i samtliga kommuner under 2011 jämfört med 2010. Även männen i länet har ett lägre ohälsotal än rikets män. Riksnivån låg under 2011 på 24,6 och motsvarande siffra för länet var 23,1. Även bland männen har Markaryds kommun det högsta ohälsotalet och Växjö kommun det lägsta.

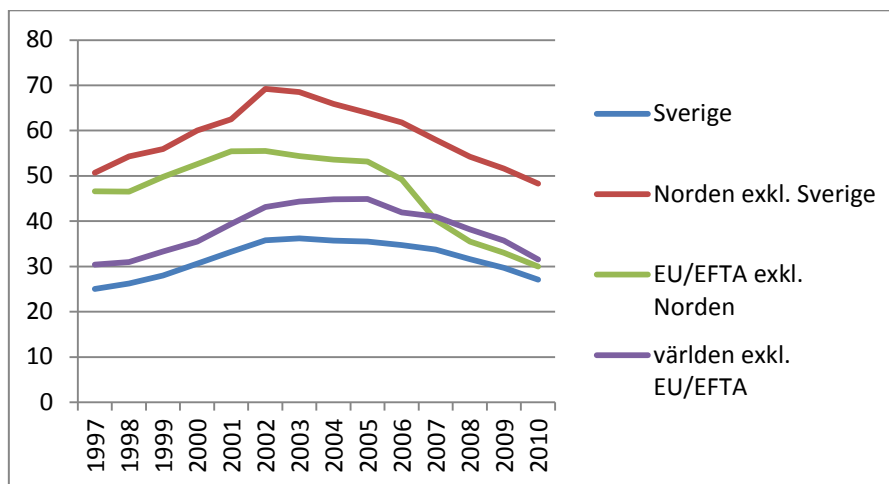
Ohälsotalet efter utbildningsnivå (20-64 år) 2010, kommunerna

Källa: SCB

Att utbildningsnivå har en signifikant betydelse för ohälsotalets nivå är tydligt även i länets kommuner. De med förgymnasial utbildning som högsta uppnådd utbildningsnivå har högre ohälsotal än de med eftergymnasial utbildning. På länsnivå så hade de med förgymnasial utbildning 60,4 ohälsodagar, de med gymnasial utbildning 27,3 ohälsodagar samt de med eftergymnasial utbildning hade 13 ohälsodagar.

Ohälsotalet efter födelseregion (20-64 år) 2010, Kronobergs län

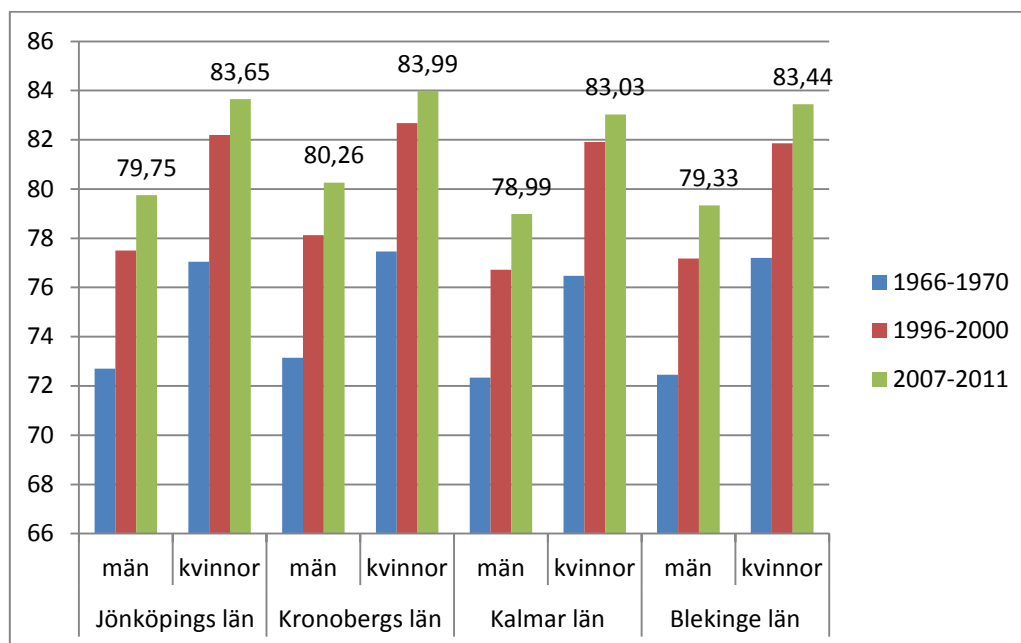
Källa: SCB

Även födelseregion inverkar på ohälsotalet. I länet hade de med Sverige som födelseland lägst ohälsotal, samtidigt som de som var födda i Norden hade högst. Men för samtliga grupper har ohälsotalet sjunkit under de senaste åren.

Övriga hälsoindikatorer

Det finns flera olika mått på ohälsa och hälsa. En central källa för information om hälsotillståndet i länet är den som produceras via den folkhälsoenkät som Folkhälsoinstitutet genomför årligen¹¹⁰.

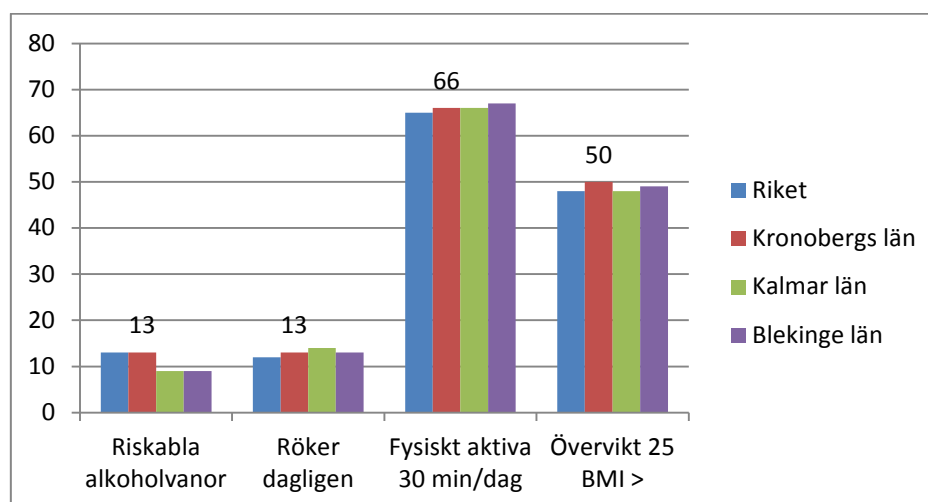
Förväntad medellivslängd vid födseln 1966-2011, länen

Källa: Folkhälsoinstitutet

Under 2011 hade Kronobergs läns kvinnor rikets näst längsta medellivslängd och männen hade rikets tredje längsta medellivslängd. Sedan 1966 har medellivslängden för männen i länet ökat med 7,2 år och för kvinnorna har den ökat med 6,5 år. Männen i länet hade under 2007-2011 0,9 års längre medellivslängd än genomsnittsmannen i riket och länets kvinnor hade 0,6 år längre.

Hälsovanor 2008-2011, länen och riket

Källa: Folkhälsoinstitutet

Under 2008-2011 så låg länet på riksgenomsnittet när det gällde ett flertal olika hälsoindikatorer. En högre andel av länets befolkning än i riket som helhet är fysiskt aktiva 30 min varje dag, dock är det en

¹¹⁰ Folkhälsoinstitutet. *Nationella folkhälsoenkäten – Hälsa på lika villkor*. URL: <http://www.fhi.se/Statistik-uppfoljning/Nationella-folkhalsoenkaten/>

högre andel som röker varje. 50 % av länets befolkning är överviktiga i den meningen att de hade ett BMI på över 25, detta är något över riksgenomsnittet.

Slutsats och analys

Länet har ett lägre ohälsotal än riket och även en längre medellivslängd vilket indikerar att länet har en god folkhälsa. Däremot så råder det stora skillnader mellan olika samhällsgruppers hälsostatus, vilket inte minst framkommer vid en jämförelse mellan mäns och kvinnors ohälsotal. Kvinnorna har under en lång tid haft ett högre ohälsotal än männen. Liknande skillnader återfinns även mellan olika utbildningsnivåer.

Statens folkhälsoinstituts rekommendationer om hälsa och ohälsa:

I Folkhälsoinstitutets folkhälsorapport¹¹¹ avges ett flertal olika rekommendationer angående hur en god folkhälsa kan uppnås. Flera av dem har bäring även på regional nivå och är sammankopplade med det regionala utvecklingsarbetet.

- Ge barn och unga en bra start i livet och noga följa utvecklingen. Statens folkhälsoinstitut föreslår bland annat förstärkta åtgärder för att fler ska sluta skolan med godkända betyg, vilket i sin tur ökar möjligheterna till arbete och egen försörjning
- Ohälsosamma levnadsvanor och olycksfall kostar samhället minst 120 miljarder kronor per år. Dessa kostnader kan minskas, bland annat genom att skapa förutsättningar för sundare matvanor, ökad fysisk aktivitet och minskat bruk av alkohol och tobak samt genom att förebygga skador.
- Det finns ett ömsesidigt samband mellan hälsa och ekonomisk tillväxt. Hälsa är en förutsättning för ekonomisk tillväxt och tillväxten påverkar hälsoläget i befolkningen.
- Ge barn och unga en bra start i livet och noga följa utvecklingen. Statens folkhälsoinstitut föreslår bland annat förstärkta åtgärder för att fler ska sluta skolan med godkända betyg, vilket i sin tur ökar möjligheterna till arbete och egen försörjning.
- Stärka delaktighet och inflytande, framför allt för ungdomar och äldre.
- För åldersgruppen 20–64 år påverkas hälsan mycket av arbetsrelaterade faktorer, liksom av eventuell arbetslöshet. Men även fysisk aktivitet, matvanor och alkohol- och tobaksbruk påverkar hälsan. De viktigaste samhälleliga förutsättningarna skapas genom åtgärder som ger hälsofrämjande livsmiljöer, både fysiska och psykosociala.
- Äldre blir en allt större andel i befolkningen och då blir det också viktigare med hälsofrämjande insatser under hela livet för att öka möjligheterna till oberoende och en god livskvalitet. Det är viktigast att satsa på de fyra hörnarna för äldres hälsa: social gemenskap och delaktighet, meningsfullhet och känslan av att vara behövd, goda matvanor samt fysisk aktivitet.

¹¹¹ Statens folkhälsoinstitut. *Folkhälsopolitisk rapport 2010*. URL: <http://www.fhi.se/PageFiles/10555/R2010-16-folkhalsopolitisk-rapport-2010.pdf>

Energi och miljö

Miljöfrågorna har kommit att ta allt större plats i debatten under det senaste decenniet. Människans klimatpåverkan har resulterat i framtidsutmaningar med globala proportioner som reser frågor om hur tillväxt kan förenas med miljömässigt hänsynstagande. En hållbar utveckling innebär att klimatutmaningarna förenas med ekonomisk tillväxt. Miljötekniska innovationer och en energieffektivare produktionsframställning är några komponenter som i framtiden kommer att vara nödvändiga för att uppnå en långsiktig resurshushållning¹¹². Miljöaspekten bör även sättas i relation till den demografiska utvecklingen, då nödvändigheten att utveckla hållbara städer blir allt större i takt med att allt fler bor i en stad¹¹³.

Under det gångna året har klimatdebatten återigen aktualiserats. Världsbanken släppte då en rapport som varnade för att dagens klimatpåverkan och utsläpp av växthusgaser kommer att resultera i att medeltemperaturen kommer att öka med 4°C grader. Rapporten renderade i stor debatt och handlingsalternativen som föreslogs för att parera utvecklingen är många och skiftande¹¹⁴.

På regional nivå så skiftar arbetet med klimatfrågorna, beroende på att regionerna inom EU har diametralt olika förutsättningar. I EU bor 7 % av invånarna i översvämningshotade områden, medan 9 % bor i områden med 120 dagar utan regn per år. Klimatförändringens samlade effekter ger upphov till allmänna frågor kring EU-invånarnas livskvalitet, men också specifika frågor i vissa regioner, t.ex. när det gäller turism och jordbruk. För stävja den framtida klimatproblematiken har EU som mål att fram till 2020 sänka koldioxidutsläppen med 20 %, 20 % av den energi som används ska komma från förnybara källor samt att den totala energiförbrukningen ska minska med 20 %; jämförelseår för målen är 1990^{115 116}.

I Sverige så är klimatarbetet fördelat mellan centralstatlig- och delstatlig nivå. De nationella klimatmålen består av tre olika delar; generationsmålet, miljökvalitetsmålen samt etappmålen. Generationsmålet är det övergripande och styrande miljömålet för svensk klimatpolitik och det syftar till att styra utvecklingen mot återhämtade ekosystem, bevarad biologisk mångfald och natur- och kulturmiljö, en god hälsa för människor, effektiva och giftfria krets-lopp, hushållning med naturresurser, effektiv energi-användning samt konsumtionsmönster. Det operativa arbetet för att uppnå generationsmålet sker sedan på länsnivå, där det övergripande miljömålet är nedbrutet till 16 olika miljökvalitetsmål som årligen följs upp. För att de mer långsiktiga målen inom generationsmålet- och miljökvalitetsmålen ska nås så beslutar regeringen om så kallad etappmål, som utgör prioriterade miljöarbetsområden som behöver nås för att det övergripande generationsmålet i framtiden ska uppnås¹¹⁷.

¹¹² Framtidskommissionen. *På vägen till en grönare framtid – utmaningar och möjligheter*. URL: http://www.framtidskommissionen.se/wp-content/uploads/2013/01/Delrapport-Nr1_W.pdf

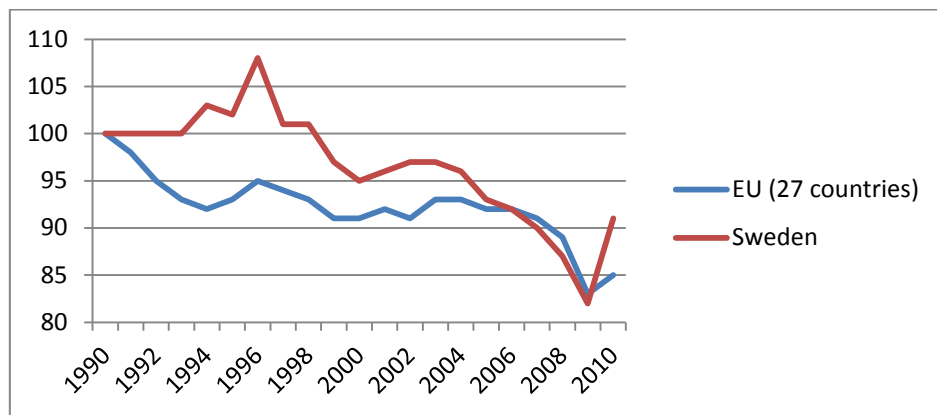
¹¹³ Vinnova. *Framtid med växtvärk – Kan hållbara städer möta klimatutmaningarna?* URL: <http://www.vinnova.se/upload/EPiStorePDF/va-11-02.pdf>

¹¹⁴ The World Bank. *Turn down the heat – Why a 4c Warmer World Must be Avoided*. URL: http://climatechange.worldbank.org/sites/default/files/Turn_Down_the_heat_Why_a_4_degree_centigrade_warmer_world_must_be_avoided.pdf

¹¹⁵ EU-upplysningen. *Klimatmål för att stoppa global uppvärmning*. URL: <http://www.eu-upplysningen.se/Om-EU/Vad-EU-gor/Miljopolitik-i-EU/Klimatmal-for-att-stoppa-global-uppvarmning/>

¹¹⁶ Europeiska kommissionen. *Miljö och klimatförändringar*. URL: http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/themes/environment/index_sv.htm

¹¹⁷ Naturvårdsverket. *Sveriges miljömål*. URL: <http://xn--miljml-mua8k.se/sv/Miljomalen/>

Index: EU och Sveriges klimatpåverkande utsläpp 1990-2010 (mål indexvärde 80)

Källa: Eurostat

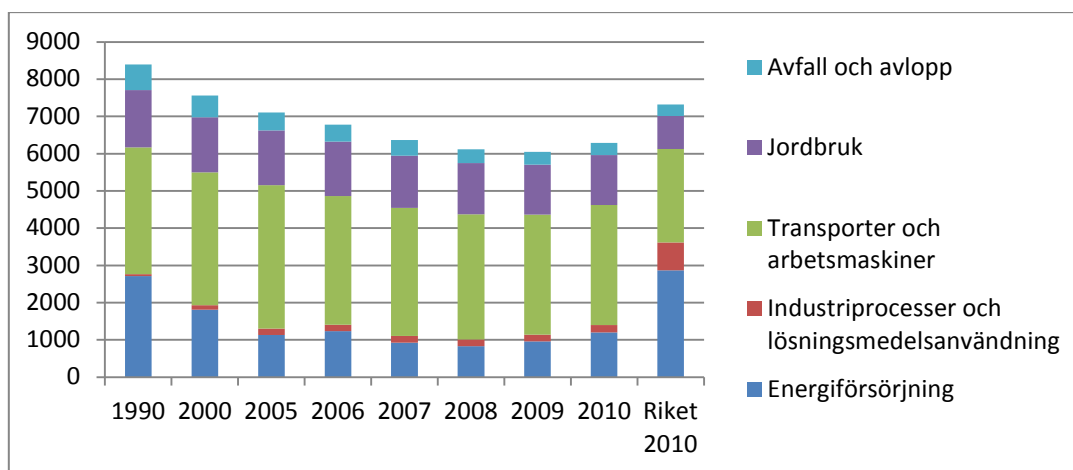
Sedan 1990 har Sverige minskat sitt koldioxidutsläpp med ungefär 10 %, även EU som helhet har minskat koldioxidutsläppen jämfört med den nivå som rådde 1990. Men 2010 steg återigen utsläppen i både Sverige och EU som helhet, som en följd av den ökade produktionen efter den ekonomiska krisen¹¹⁸.

¹¹⁸ Eurostat. *Climate change statistics*. URL:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Climate_change_statistics

Energi och miljö i södra Småland

De klimatpåverkande utsläppen har minskat på både nationell och regional under de senaste två decennierna. Den stora anledningen till minskningen är ett allt mer resurseffektivt utnyttjande och en förbättrad miljöteknik. Det finns dock tydliga regionala skillnader i hur mycket energi som konsumeras. Flera av norrlandslänen har en stor energiåtgång som en följd av bland annat den energiintensiva gruvindustrin.

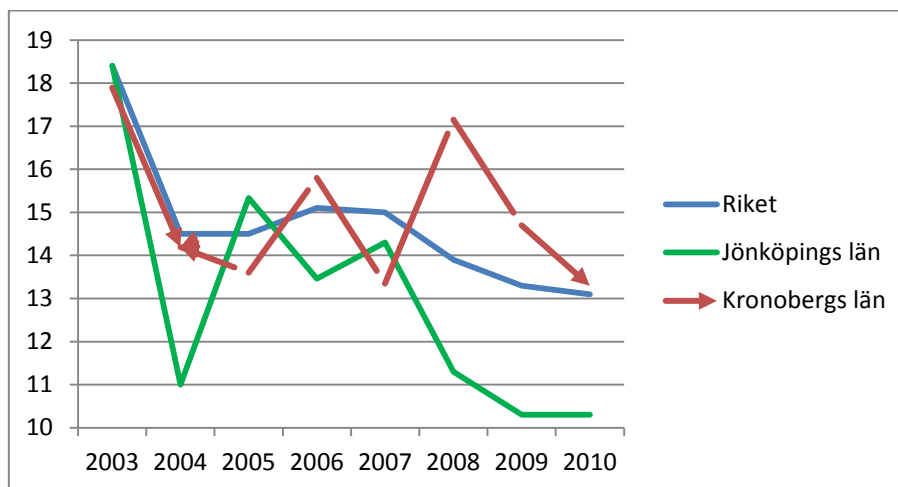
Klimatpåverkade utsläpp fördelat på sektorer (kg/invånare) 1990-2010, Kronobergs län och riket

Källa: Naturvårdsverket

Länet har under lång tid minskat de klimatpåverkande utsläppen och under 2010 låg länet under riksgenomsnittet. Den största andelen av de klimatpåverkande utsläppen kom från transporter och arbetsmaskiner, denna sektor stod för över 50 % av länets totala utsläpp under 2010. Totalt har länet minskat sina klimatpåverkande utsläpp med 22,6 % sedan 1990; vilket innebär att länet utifrån EU:s mått har uppnått klimatmålet, det vill säga att sänka de klimatpåverkande utsläppen med 20 % jämfört med 1990 års nivåer. Under 2010 ökade dock länet den totala mängden utsläpp jämfört med 2009, vilket kan förklaras med den ökade produktion som skedde som en följd av nedgången under 2009.

Partiklar PM10 i luft 2003-2010, Kronobergs län

Källa: Naturvårdsverket

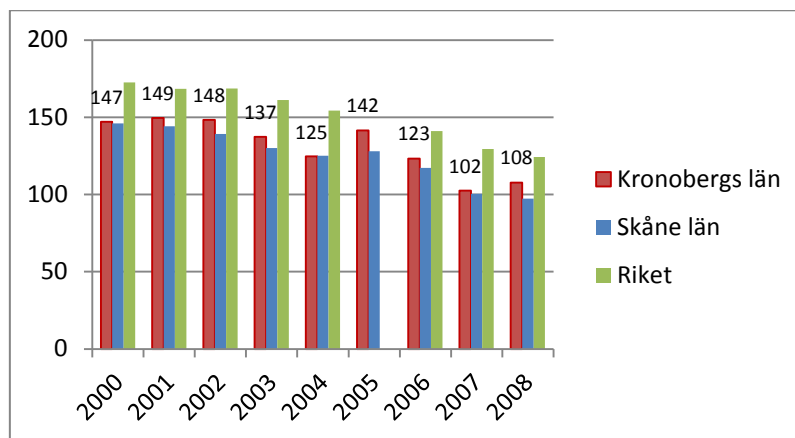
Kronobergs län hade under 2010 en högre luftföroreningsnivå än riket som helhet. En hög andel partiklar i luften är idag ett miljörelaterat hälsoproblem och påverkar människors hälsa negativt, men även skog- och natur samt kulturföremål. Transportsektorn är den största källan till höga luftföroreningsnivåer. Tunga transporter bidrar således till höga partikelhalter i luften, länets transportintensiva skogs- och jordbrukssektor kan därmed vara en del av förklaringen till att länet har en högre partikelhalt än riket. Men partikelhalten i luften beror inte enbart på länets lokala kontext, utan även på att södra Sverige får in partiklar från Sydeuropa¹¹⁹. Jämfört med 2009 så minskade partikelhalten i luften med 9,5 %.

¹¹⁹ Region Skåne. *Hur har det gått i Skåne 2011?* URL: <http://www.skane.se/sv/Skanes-utveckling/Ansvarsomraden/Overgripande-regional-utveckling/Overgripande-regional-utveckling/Hur-har-det-gatt-i-Skane-2011/>

Energi och elförbrukning

Energi- och elförbrukningen i landet varierar högeligen mellan länen. Den stora variationen beror på de olika länens produktionssammansättning. I län där energiintensiv tillverkningsindustri utgör en stor andel av den lokala produktionsekonomin ökar energianvändningen. Men under de senaste decennierna är det tydligt att energianvändningen i produktionsframställningen har effektiviserats.

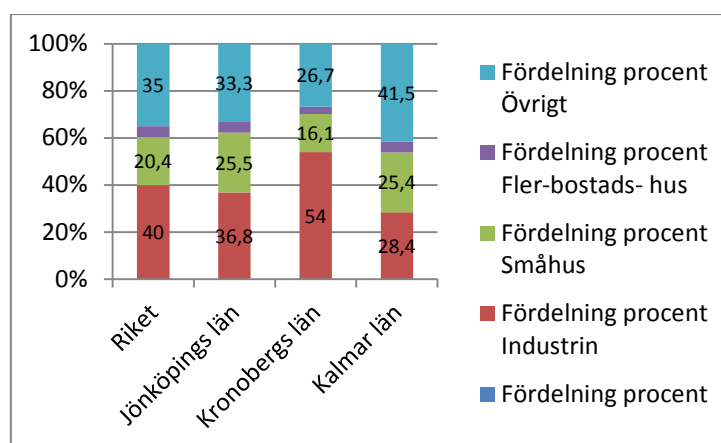
Energiförbrukning 2000-2008 (MwH/Mkr). I förhållande till bruttoregionens storlek, länen och riket

Källa: SCB och Regionfakta

Den energiåtgång som krävs i förhållande till bruttoregionprodukten blir allt mindre. Utvecklingen indikerar att det krävs allt mindre energi för att åstadkomma samma produktionsvärde; vilket innebär att energianvändningen effektiviserats i förhållande till produktionsvolym och förädlingskapande¹²⁰. Sedan 2000 har energiförbrukningen i förhållande till BRP minskat med 27 % i Kronobergs län, motsvarande siffra för riket var under 2008 en minskning på 28 %.

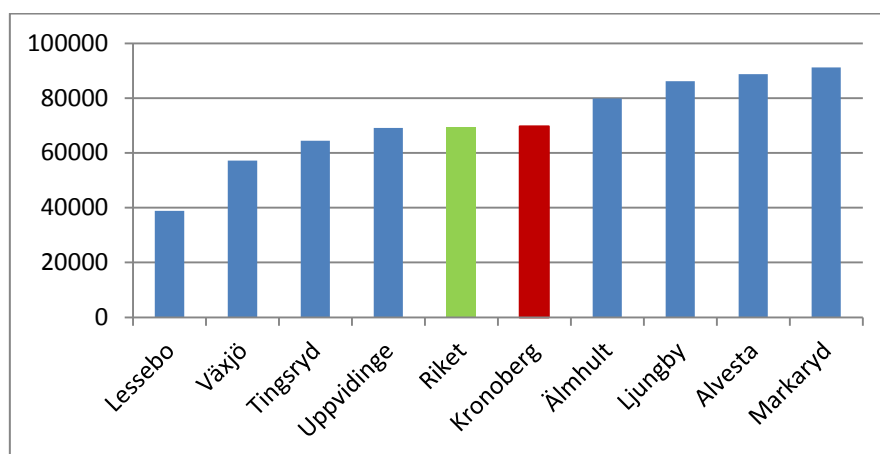
Elförbrukning fördelat på slutlig användare i % 2010, länen och riket

Källa: SCB och Regionfakta

Den högsta elkonsumtionen i länet står industrin för. I jämförelse med riket så är industrins andel av den totala elförbrukningen hög i länet, vilket belyser att länet är industritunget och glesbefolkat. I län där befolkningsantalet är större utgör i regel boendet en större del av länets totala elkonsumtion. Som helhet har länet en lägre energianvändning än riket per invånare.

¹²⁰ Region Skåne. Hur har det gått i Skåne 2011? URL: <http://www.skane.se/sv/Skanes-utveckling/Ansvarsomraden/Overgripande-regional-utveckling/Overgripande-regional-utveckling/Hur-har-det-gatt-i-Skane-2011/>

Energianvändning per invånare (kwh) 2010

Källa: SCB och Regionfakta

Länet har en marginellt högre energianvändning per capita än riket som helhet. I länet hade Alvesta och Markaryds kommun den högsta energianvändningen per invånare under 2010.

Slutsats och analys

Klimatarbetet är komplext och innefattar en mängd olika aktörer och samhällsfunktioner. Under de senaste åren har riket- och länet närmat sig de miljömål som finns utstakade. Dock är det tydligt att klimatpåverkan är sammanhängande med den globala konjunkturen. Under 2009 minskade koldioxidutsläppen för att sedan återigen öka under 2010 som en följd av den ökade produktionen. Samspelet mellan produktion och graden av klimatpåverkande utsläpp belyser därmed vikten av att fortsatt utveckla energieffektiva lösningar genom miljötekniska innovationer.

OECD om klimat och energi

- Den snabba tekniska utvecklingen och kunskapsekonomin utgör nya möjligheter till lokal och regional utveckling, men detta kräver fortsatta investeringar från företag, omorganisation av arbetskraften och tillverkningen, mer avancerade färdigheter och miljöförbättringar.
- Tekniskt intensiva branscher och kunskapsbaserade företag är underrepresenterade i de fyra länen. Under de senaste tio åren har viss expansion skett till mer tjänst- och teknikberoende företag inom bioteknik, design, miljöteknik och vindkraft. Dessa initiativ har emellertid inte räckt för att Småland och Blekinge skulle kunna resa sig från att vara de minst specialiserade länen vad gäller högteknologiska och kunskapsintensiva branscher.
- Många framgångsrika landsbygdsområden har kunnat dra nytta av allmänna tillgångar såsom en ren miljö, vackra landskap och ett rikt kulturarv. Dessa tillgångar går att utnyttja för ekonomisk utveckling. Deras ökande värde beror av bra transportförbindelser som gör rekreationsmöjligheterna på landsbygden allt mer praktiska och som leder till billigare bostadsorter. Men mest av allt har det att göra med en växande efterfrågan från stadsbor på att få vara ute på landet och med den lokala förmågan att koordinera ekonomiska aktörer för att tillhandahålla och saluföra lokala kollektiva varor.
- Ett annat intressant område skulle kunna vara att främja miljösektorerna ytterligare, t.ex. förnybar energi (biomassa, vind, sol), förbättrad avfallshantering och återbruk. Förnybar energi (FE) kan skapa nya intäktsmöjligheter för samhällen på landsbygden genom att man drar nytta av deras naturresurser och humankapital. Företagen betalar skatt till kommunerna, som då kan öka samhällstjänsternas kvalitet och kvantitet. Restprodukter från jord- och skogsbruket blir råvaror för FE-producenter, så att jordbrukare och skogsägare kan diversifiera och öka sina intäkter. FE kan skapa långsiktiga arbetstillfällen inom drift och underhåll och kanske även inom tillverkning som rör produktionen av tekniker och komponenter till installationer. Mycket beror på projektens art). I vissa landsbygdsområden inom OECD betalar FE-sektorer högre lön än de flesta industrier på landsbygden. Detta har lett till ökade lokala färdigheter och gjort landsbygden mer attraktiv för yrkesskickliga arbetare. Det verkar dessutom finnas en koppling mellan FE och ökat egenföretagande och företagsamhet (fler små och medelstora företag).

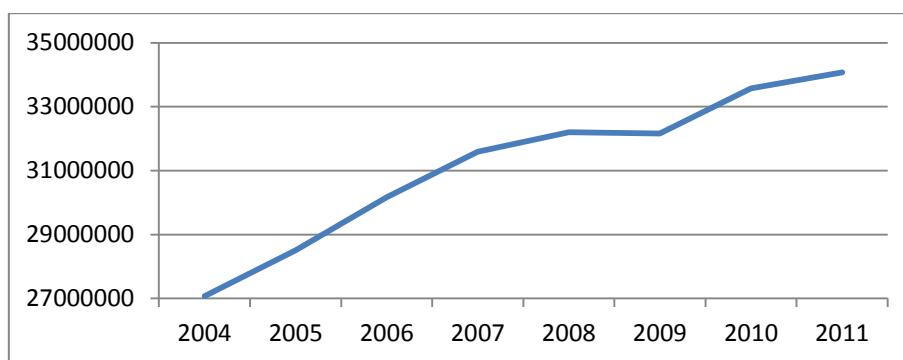
Turism

Turismens betydelse för ekonomisk tillväxt ökar. I en allt mer globaliserad värld med tätare kommunikationer så ökar möjligheterna till resande, vilket bidrar till att marknaden växer. Tillväxten inom turismbranschen har resulterat i att dess betydelse för regional- och nationell tillväxt framhåvts alltmer under de senaste åren. Detta har visat sig genom att olika länder- och regioner har tagit fram specifika turismpolicystrategier för att öka turismen i landet eller regionen¹²¹.

Många av världens länder konkurrerar om turisterna, vilket tar sig i uttryck via plats- och destinationsmarknadsföring. Budskapen riktar sig till en mängd olika målgrupper, då den klassiska charterturismen idag har fått konkurrens. Det ökande resandet innebär nämligen en ökning av antalet målgrupper, och de olika målgrupperna har olika konsumtionspreferenser. Därför kan vi inte längre tala om "turisten", utan idag finns det ett flertal olika turister, som har olika syften och mål med sina resor. Exempel på olika turistmålgrupper är par med dubbla inkomster utan barn, ensamresenären, backpackern, barnfamiljen och så vidare. Diversifieringen av turistmålgruppen innebär att destinationer i allt högre utsträckning måste nischa sig gentemot en viss målgrupp för att kunna hävda sig i den globala konkurrensen¹²².

Att turismbranschen ständigt betyder mer för den ekonomiska utvecklingen även på nationell har visat sig genom att regeringen tagit fram en strategi för att öka intäkterna från besöksnäringen. I strategidokumentet "*Nationell strategi för svensk besöksnäring*" framhävs att Sveriges turismbransch har en stor potential, vilket inte minst visat sig genom den kraftiga tillväxt som har skett inom branschen under de senaste tio åren. Målet för Sverige som turistland är att landet ska utgöra ett självklart val för den globale resenären och vid år 2020 och omsättningen ska – sedan 2010 – ha fördubblats och näringen ska även betraktas som landets nya basnäring, med en omsättning på 500 miljarder kronor.

Antal gästnätter 2004-2011, riket

Källa: Tillväxtverket

Turismens ökande betydelse för Sverige visar sig även via ekonomiska resultatenheter. Under 2011 ökade turismens totala omsättning i Sverige med 6,4 procent till 264 miljarder kronor. Turismens exportvärde, mätt som utländska besökares konsumtion i Sverige, ökade med 9,3 procent till 98,8 miljarder kronor, vilket var cirka 45 procent mer än järn- och stålexporten och mer än dubbelt så

¹²¹ Svensk Turism AB. *Nationell strategi för svensk besöksnäring*. URL: http://www.strategi2020.se/upload_dokument/SHR_Strategidokument.pdf

¹²² Svensk Turism AB. *Nationell strategi för svensk besöksnäring*. URL: http://www.strategi2020.se/upload_dokument/SHR_Strategidokument.pdf

mycket som värdet av den svenska personbilsexporten under 2011. Antalet gästnätter har sedan 2004 ökat med över 25 %, och under 2011 hade landet drygt 33 miljoner gästnätter¹²³.

Sysselsättningen inom många traditionella basnäringar ökar inte i samma takt som inom turismen. Sedan 2000 har det som ett resultat av turismen tillkommit cirka 31 500 nya arbetstillfällen, som är en ökning med cirka 24 procent. Detta kan jämföras med den totala sysselsättningen i Sverige som under motsvarande period ökat med cirka sju procent. I löpande priser har svensk/inhemsk turistkonsumtion i Sverige ökat med 76 procent sedan 2000. Turismens exportvärde har under motsvarande period ökat med drygt 143 procent. Fritids- och affärsresenärernas konsumtion fördelar sig på många olika branscher. Mest pengar lade resenärerna på persontransporter, nästan 88 miljarder kronor. Boende och restaurangbesök stod för nästan 79 miljarder kronor. Varuhandeln med shopping och livsmedelsinköp stod för nästan 76 miljarder kronor under 2011¹²⁴.

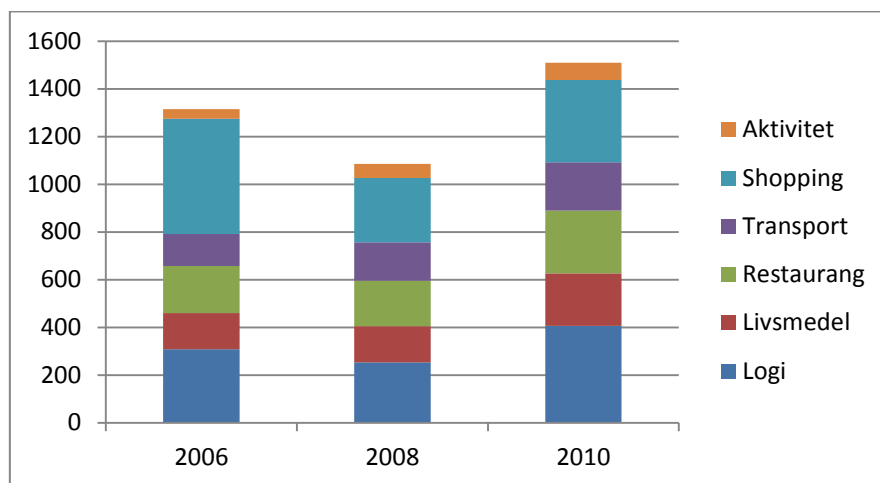
¹²³ Tillväxtverket. *Ekonomi och sysselsättning*. URL:
<http://www.tillvaxtverket.se/huvudmeny/faktaochstatistik/faktaomturism/ekonomiochsysselsattning.4.21099e4211fdb8c87b800017287.html>

¹²⁴ Tillväxtverket. *Ekonomi och sysselsättning*. URL:
<http://www.tillvaxtverket.se/huvudmeny/faktaochstatistik/faktaomturism/ekonomiochsysselsattning.4.21099e4211fdb8c87b800017287.html>

Turismen i södra Småland

Turistnäringen har under flera år ökat sin totala omsättning och den nationella strategin föreskriver att landet som helhet ska öka sin omsättning med det dubbla fram till år 2020. I länet har en positiv utveckling av turismomsättningen skett de senaste åren.

Turismens omsättning (inresande och inomregional shopping) 2006-2010, Kronobergs län

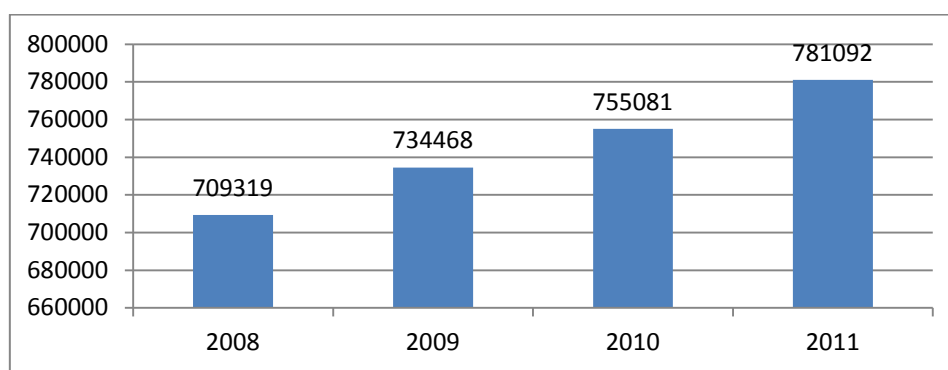
Källa: Strategi för besöksnäringen i södra Smålands 2013-2030 och Tillväxtverket

Den totala omsättningen för den inresande turismen i länet beräknades att under 2010 ha varit 1510 mkr, vilket var en ökning med 39 % jämfört med 2008.

Boendenätter

Turismen i Småland har under det senaste året hamnat i fokus. En regional turismstrategi för Kronobergs län har tagits fram och även ett varumärke som syftar till att främja- och öka turismen till landskapet¹²⁵.

Antal gästnätter¹²⁶ 2008-2011, Kronobergs län

Källa: Tillväxtverket

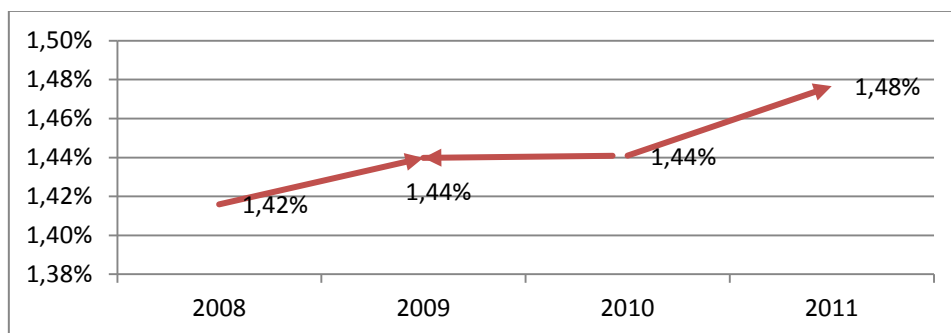
Antalet gästnätter i Kronobergs län har ökat sedan 2008. Totalt har antalet gästnätter ökat med drygt 10 % sedan 2008 och den positiva utvecklingen fortsatte under 2011 då antalet gästnätter i länet ökade med över 3 %. Den största turistgruppen i Kronoberg under 2011, sett till antal gästnätter, var turister

¹²⁵ Destination Småland. Mitt Småland. URL: <http://www.mittsmaland.se/>

¹²⁶ Hotell, stugbyar, vandrarhem, camping, stugor och lägenheter

från Tyskland. I relation till övriga län hade Kronoberg den största andelen – 42 % av samtliga gästnätter spenderade i länet – utländska övernattningar¹²⁷.

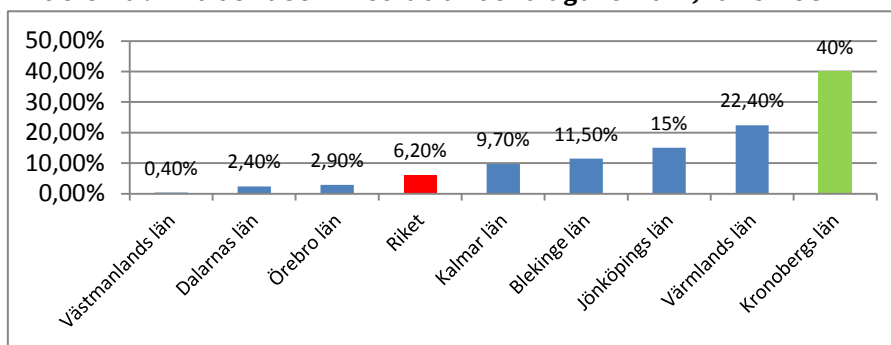
Andel av rikets gästnätter 2008-2011, Kronobergs län

Källa: Tillväxtverket

En indikator på att länet blir ett allt populärare län att turista i är att länets andel av rikets gästnätter ökat med 0,6 procentenheter sedan 2008 och en stor del av ökningen skedde under 2011 då länet stod för 1,48 % av de gästnätter som spenderades i Sverige.

Andelen av fritidshusen med utländska ägare 2011, länen och riket

Källa: SCB

I relation till länen i jämförelsegruppen och Riket som helhet har Kronobergs län en exceptionellt hög andel utländska ägare av fritidshus; inget annat län når i detta avseende Kronobergs nivåer. En majoritet av de utländska fritidshusägarna är danskar, den näst största gruppen är tyskar¹²⁸.

Antal fritidshus och andelen ägda av utländska medborgare 2010, kommunerna

Kommun	Utländska ägare	Totalt	Utländska ägare i %
Uppvidinge	465	1014	46%
Lessebo	202	502	40%
Tingsryd	951	1927	49%
Alvesta	346	1152	30%
Älmhult	771	1517	51%
Markaryd	667	1067	63%
Växjö	345	1822	19%
Ljungby	1215	2925	42%
Kronoberg	4962	11926	42%

Källa: Destination Småland AB och Resurs AB

¹²⁷ SCB. Inkvarteringsstatistik för Sverige 2011. URL:

http://www.scb.se/Statistik/NV/NV1701/2011A01/NV1701_2011A01_SM_NV41SM1205.pdf

¹²⁸ SCB. Det utländska ägandet av fritidshus ökar. URL: http://www.scb.se/Pages/PressRelease_331321.aspx

Andelen fritidshus som ägdes av utländska medborgare var som högst i Markaryds och Älmhults kommun under 2010. Att så många utländska medborgare innehar fritidshus i Kronoberg beräknas innebära att 157 årssysselsättningar skapas i länet. Markaryds kommun är den kommun i Sverige som har flest – relativt sett – utländska fritidshusägare.

Slutsats och analys

Turismens betydelse för regional utveckling- och tillväxt ökar alltmer. Det ökande resandet i världen bidrar till att marknaden växer, och därmed finns där en stor potential för länet att öka tillväxten inom näringen. Under de senaste åren har antalet turister till länet ökat, och i takt med denna utveckling har även inkomsterna från näringen ökat. Antalet fritidshusägare i länet har traditionellt sett varit flera, och primärt bor de utländska medborgarna som äger ett fritidshus i länet i någon av länets mindre kommuner. Därmed bidrar de till att öka nattbefolkningen i de mindre kommunerna under sommarhalvåret, vilket genererar ökade intäkter för kommunerna.

OECD om turism

- Naturliga och kulturella tillgångar kan, om de hanteras på ett hållbart sätt, utgöra grunden för vidareutveckling av den regionala turismen. Turismen har ännu inte stått i förgrunden för det ekonomiska utvecklingsarbetet. Av de fyra länen är det bara Kalmar som hamnar ovanför genomsnittet i Sverige som målpunkt för affärs- och semesterresor.
- Ekoturism, äventyrsturism och stora evenemang, både för företag och enskilda turister, är intressanta nischer som skulle kunna utvecklas vidare. Utöver att skapa nya affärsmöjligheter på landsbygden är turism ofta det första steget mot bredare utvecklingsmöjligheter: man besöker en plats, bildar sig en uppfattning och funderar sedan som följd på att flytta dit eller investera.
- Samtidigt är ekoturism, äventyrsturism och stora evenemang intressanta nischer som skulle kunna utvecklas vidare, både för företag och enskilda turister. Utöver att locka människor att bosätta sig i eller besöka området är det även ett bra sätt att förbättra de lokala levnadsvillkoren genom att göra området mer attraktivt för lokalbefolkningen och att göra allt detta mer tillgängligt. Detta kan få befolkningen att rota sig djupare i samhället och därmed stabilisera den lokala demografin.
- Myndigheterna måste fokusera på att framhäva och visa upp rekreationsmöjligheterna som utgör områdets konkurrensfördel för att nå dem som värdesätter dessa egenskaper. Därför är det viktigt för samhällena att inse vad som skiljer dem från andra möjliga destinationer och använda dessa insikter för att definiera målgruppen eller målgrupperna. Som vi nämnde i avsnitt 2.1 ovan är familjer och tidigare invånare i området, jämte medborgare i närliggande länder som längtar ut i naturen (*t.ex.* nederländare, tyskar och danskar), några av de grupper som skulle kunna känna sig mer lockade av att bo i regionen.

Regionförbundet södra Småland styrs och finansieras av de åtta kommunerna och landstinget i Kronobergs län. Vi är samverkansorgan, kommunalförbund och regional kollektivtrafikmyndighet. Vår verksamhetsidé är att göra skillnad genom att stärka samarbete och verka för utveckling och hållbar tillväxt i regionen. Vår vision är ett gott liv i södra Småland.

www.rfss.se

